

د افغان ملی حسن حسام
Ketabton.com
منظوم کتاب

تاریخنا لوشه

اوچېنى

اما بىي بايوي او شراوري وطن افغانستان کوچه ثور دمدمىي انقلبس کاميابى او کېولوala ركمبىدى تىس نونگا او شره پولېگالا پراو دې پت وري ارزشوالى لەمپلايە دې اوپتا وطنس تکالىي لپونى مليتپلايە كويە پشه يى مليتس جب او فرهنگستا ورلېك، پورا نېك، وشلېك او وري آنتى پېنوبكس بكار زمينا، گە پورا ظالم او مستبد حاكم رژيمپلايە کوچه مى آنتى هىچ پام نه باييك، برابر بىك او مە ونتىپ كوچه نپاداركالى لەمپلا شره پولىچ او نتيجا کوچه نه کېولا پشه يى جبپس شعر او ادب آسمنس لوش او جللکالى تارا شامىك ابلى لېناي نىچ، بلکى شعر او ادبىش وشوا او پراخ آسمان کوچه انخول نونگى تجورا (تارا) به جلگىچ كە تانك وار پلا مە آسمنس لا سدوره تاني او دولستا بوگرى کوچه وانت گورېكن.

(تارايانا لوشە) نامبىدى اپلو پشه يى شعرنا چاپى مجموعا اما پشه يى ادب آسمنس اي انخول نونگى جللکالى تجوركس لوشە شي گە ثور انقلبس جللکالا لوشى اوداي استفادا پلا امه واكه جېپويى شي.

مه اثرس پېكېدى امه نه کېولا منجه اچکالستا (محمد حسن ابد نورگلى) اېستا اېركە او احساسته اوداي گە تانك خلكە، وطن او انقلاب پلا کومرا مينا

دارگا، خبر بیاگمان بلکی کپتا باگمان پشه یی جبیس لیهان (لیکان یا نوشتا)
او لغته شره به پرجمان او ادادی ادبی تنستن مورمان.

محترم (محمد حسن ابد نورگلی) ابسه کو گه تانک مه ادبی تو تاینا جو پېك
کوچه رعایت او تي آنتی پام کېوی شی، اپلو سی که تانک شعر پلیی پشه یی
جبیس کوتی مشخص او محدود لهجا آنتی منحصر کېویا نشن او وري یو که
تانک شعر کوچه غیر پشه یی لغتنا یتبک اودای بو اندازا جا جان رشوبی شی،
گه یو لام تانک وار پلا جبیس ادبی بیک، سوچی بیک او معیاري بیک کوچه
گن او خاص رول شره پولېگا او بو قدرس وری شی.

مم تانک وار پلا تانک گوند او انقلابی دولت اودای امي نېک لُمي خاطری که
پشه یی جبیس تانکواک اثر قومپلا او قبایلنا نشرات ریاست گرای چاپ
کېچان بو منیک کاگم او شاعرس وري به کامیابیا اپریاگم، اميد شی ثور
انقلبس بھرستا کوچه وري به انخول پینچه تېبورا بوگن او بکار کندھستا
او دای خلکنا اړه وري به تازی بن.

محمد زمان «کلمانی»

افغانستان

وطن اما افغانستان امه شره گران شي گران
ميرا ٿايدى دروا شرين شريي پوان شي پوان

دروا شي که پـوـرـا، جـپـوـا يـا دـرـه وـا
اما شي اما ويـرـين او جـانـين، شـرـيـي دـيـوانـشـي دـيـوانـ
ويـرـينـكـه جـانـينـشـيـيـ، شـيرـينـكـه مـالـينـشـيـيـ
ميـخـيـيـ وـطـنـ، مـيـخـيـ خـتنـ، پـورـه نـيـكـ كـوـ، دـوـانـشـيـ دـوـانـ
پـوهـشـيـ سـوـدـ وـارـ، آـسـياـ منـجـهـ چـنـدوـاـ
خـوـشـبـختـيـ مـيـ کـچـهـ، اـرـ جـمـعـيـ مـيـ کـوـچـهـ، لـپـوانـشـيـ لـپـوانـ
وطـنـشـيـ اـمـ اـزـ اـدـ مـسـتـقـلـ اوـ شـرـوـ دـلـىـ
کـيمـانـ نـنـگـاـ، شـهـامـتـ اـفـغـانـيـ دـيـ وـعـدانـشـيـ وـعـدانـ

خـلـگـهـ گـونـدـ پـنـدـ لـپـويـكـ دـيـ اـمـهـ
جوـ پـيـسـ ايـ نـظـامـ تـادـوىـ، بتـ جـيـوانـشـيـ جـيـوانـ

۲۶/۱۱/۱۳۶۱ - کابل

خلگنی

بجدا بجدا گه سهار بپوا شی
 وردا وردا گه بهار ایوا شی
 قلمی گوردا تربکنی اورا دا
 توبک استه خدمت وطننس کاپ هنوا شی
 ای پشه بی ملیتس خلگی
 ای بلوچ ملیتس خلگی
 بجدا بجدا، انچیلایه لوسدا
 تاردا سهار بپوا شی البه بئار اپوا شی
 انچیلا بی چالدا انقلاب بپوا شی
 تیس نونکا تکاملسنا کاوپراوا یواشی
 شهید اشیدی کفن سود راشی
 ایمه کوچه ای تحول ایوا شی
 ای نورستانی ملیتس خلگی
 ای پشه بی ملیتس خلگی
 بجدا بجدا، انچیلایه لوسدا
 تاردا سهار بیوا شی البه بهار ایوا شی

کیگه ویر یچو کیگه بېلیچو
 تانک منجه جنگیدی ویچو
 خیمی دشمن البه پینچو
 افغانستان ودای ډکیچو
 ای تركمن مليتس خلگی
 ای ازبک مليتس خلگی
 بجدا بجدا، انچیلاي لوسدا
 تاردا سهار بیوا شی البه بهار ایواشی
 ایمنی گاپ هنیم قلم جبیدی
 شاپدا انقلاب لوشبیدی
 وطنی جو پیدا تانک استیدی
 پوی ننگا کدا اشه زور يدي
 ای تاجک مليتس خلگی
 ای هزاره مليتس خلگی
 بجدا بجدا، انچیلاي لوسدا
 تاردا سهار بیوا شی البه بهار اووا شی

۱۶/۴/۱۳۶۱ - کابل

جوان آنتپ

کانتپ ورچوا آی می عصرس جونی در ترقیس بت چالوا شې
 کارونې شاپرا سهار بیوا شې سوریس انجه به الوا شې
 اندارا گینج تارا الینج تینا مزلی بیرو متا شې
 وری وردی وخت ویتگا
 لهجواتی ویتیوا گېرنه ایگا
 قانون شی طبیعتنس نه تستکا
 پتای تاریخس ای گوزار لشه کوچئ کو لیکوا شې
 تیسی پندی گوره شرئ شاپې هدف کو پو لواشې
 خوشبختی ایپ تانک وطن کو که شرې تینا پوا شې
 افغانستان حق دارگا
 تینه لهمیدي پورا بگا
 قانون شی طبیعتنس نه تستکا
 کیمې گه مو چتینج تینا نفیی استای دیوا شې
 هدف وری اسلام بانا يدې جنگ اوپروا شې
 کینستې ېنگا وسلستې گورا وطن تینا شې
 دشمن تینا منجای پگا
 تروریزم شامیک تگا
 قانون شی طبیعتنس ته تستکا

۱۲/۴/۱۳۶۱ - کابل

امه بجوي آيس

استبده متن جنگ کايس، استثمرې نه اوږيسي
 ترور اما دشمنن، استعمبرې نه ايرېسي
 وطنې جو پيسي جو وطنې جو پيسي
 دشمنې نه اوړيسي دشمنې نه اوړيسي
 ايله اما شعارن، ايلو اما شعارن
 وطن ام وطنن امه ميس ولهميلی آيس
 پشتون، تاجک ازبك، نورستانی که پشه بي آيس
 اي وريش قربان بيوی آيس
 اي وريش دوان بيوی آيس
 ايله اما شعاون، اېله اما شعارن
 بس شى گه بيلچن انګرېزنو مي او تي دي
 ست و يا سال آوته ننگا کچن اوتي دي
 وري نه بيليتان بيدن
 وري نه اوريتان بيدن
 ايله اما شعارن، ايله اما شعارن
 حق مبارزا شي اومه کامياب کيسى
 حق مبارزا شي اومه کامياب کيسى
 ملي و حرث کوچه، شري دي پوليسى

جهنې بوجليسي جهنې بوجليسي

قسم شې نه اوړه يسي قسم شې نه اوړيسي

ايله اما شعارن، ايله اما شعارن

افغان وطن سوره خول لوړوا شي

لړواني شوي کو شاروا شي

جانين شرئ پيوا شي

پندین لوړوا شي

ايله اما شعارن ايله اما شعارن

کابل - ۱۴/۲/۱۳۶۱

وطنس مینى

وطنس مینئ شې ارام میس ترقى خاطرې
 وېيەن مالىيم شې قربان میس سوکالىي خاطرې
 تاكە زندا تما آ، میس ايگرى خاطرې
 گين تىڭىوا توپك استه، میس ارامىي خاطرې
 دشمنستا مندېيمى، وطن اواداي دېكېمىي
 استستا نه اوپىمىي، وطن ودادى كتىبمىي
 مينىستا آ دارىمىي مينىستا آ دارىمىي
 ايله مينا وطنم، بو شرام گران شې
 وطن گران شې شرام، دايىن دروام شې شرام
 تاگە دشمنى تې ورج حرام شى شرام
 كايمىي خدمتستا آ، حقي مدام شې شرام
 مينە منستىم يو پىينوام شې شرام
 پوه ختن شې ختن، درىئ عدن شن عدن
 مندوي يدى جا بر نا زور گرنا، پلتىن

شر لاؤني دارینا، شر هنوا مې متن

ایله مینا وطنم، بو شرام گران شې

آ مې وطنس آیما، وطن مینا شې مینا

آ مې ختنس آیما ختن مینا شې مینا

آ مې عدنس آیما عدن مینا شې مینا

آ مې اتن ایما آتن مینا شې مینا

قربان شريم شې شري

وېړیم مالیم شې شري

پواجانيم شې شري

اېله مینا وطنم بو شرام گران شې.

۲۷/۱۱/۱۳۶۱ - کابل

ای وطنم

ای مینی گران وطنم ته پو ای شیر مردا
 الینی شر او باری تی گه چادر آی با تورنا
 مرچل آی اپودینا او زانگو آی سربازنا
 تینی نامه و دای قربان بیم مینی سودری وطنم
 مینی گوشنگم مینی گورم مینی تنم
 تینه کچه کوچه وطنم نهضت بت بجوي شن
 اپرین که ودان کندي قوت بت بجوي شن
 تینی گله داره کوچه غيرت بت بجوي شن
 کونر کاپه هنگا، نونکي نغما اولس انتې مگا
 اباسين کوچه سېلاپ شې امو شاباس دیگا
 ننگرهر و دای انشیستان، تا هرات او بدخشن جا
 هلمند وادي ویتنان، تخار او تاجوز جن جا
 کابل، زابل، فاریاب، پکتیا او تا لغمن جا
 جم وطن نغما شن ارگرای ترانا شن
 انقلبی زندي کیچین او نونگی کوئ ولو لاشن
 مايم گران وطنم ازاد بیي مبارک تيان

ظالمنه ودای خلاص ای چو تیبینی مبارک تیان
 ته جغا ای اسیاس اورنی بی مبارک تیان
 ابلی گینج تینی ودای سود ری سورشی الوی
 اندر اویل ویتولی شی سود ری سور شی الوی
 انقلب لوشه کوچه ای وطن، پوراپیی ودان بیی
 اویای بت بجوي ان ختن کوئ ابادان بیی
 وری خوار او فقیر نه تی ته بوجل بوسستان بیی
 تینی پراخ فضا کوچه طمعا داریس بیبی زندگیس
 بکار کاروان شاریکن ډمتاکتینکن بند گیس
 ای مینی سود وری وطنم مینا افغانستانم
 تینی پوه ودای دوان بیم ای مینی ختنم
 اگه شریم تینی در کری تویی دیمی ای وطنم
 افتخار شرای آکیم، خول گه اړستم آی ارمونی
 شریم تويی دیوام شی او جانستم آی ارمونی

۲۰/۵/۱۳۶۲ - کابل

ترانا

وطن مینی لیلام اس آ مجنونی
تاگه زندا تم میس مادیونی
صادقت پلا خدمتستا آکیمی
شن ار دار دریئه ممپ کانونی

امیس مینا او دای پیدا آیم
کیمی ننگا بـ و اپودا آیم
دیوا ممپ سبق شـ داریلادی
نرم آیم مگر نرمی کوچه شخرا آیم

یاو مینه شره گران شـ یو وطنـ
ای پالی کوچه جهـان وـی سـوتـنـ
ممـی تـراـزاـ کـوـچـهـ گـرـانـ شـیـ
شـمـیـ اـیـ لـامـیـ گـهـ خـهـ پـتنـیـ

وه وطن تینه نامه ودای قربان بیم
انو نامینستی گه اریمي بو شادان بیم
بهه وخت مینا ارممن بی پورا
گه، تینه ترقی خاطري آدوان بیم

زدا آیم دروا تیني کچه کوچه
گن بیوا آیم تیني اره کوچه
نعمتیلای مم بوایویم شن
آنشام تانک بخچه کوچه

آپولهی آم وه وطن، ته میني ایام ای
اوړتان نه بیمې دشمن کوګه حیام آی
غیرت زانګو کوچه آتو لپیکم
از نا کوچه مریکې گه اویام ای

۱۳/۵/۱۳۶۲ - کابل

شیمیس سنگری

صفا فضا شې، بکار ھوا شې
 سودورا میناس شیرین دنیا شې
 انسان ازاد اس پېرىك نويك
 متنى فکر بت ارتقا شې
 پردا چرینچ شامیك او چاس
 ويشين بیك لوش سور الوا شې
 پلان بینچ شندې بېلىكا لاس
 صفا اړيس پاک عقیدا شې
 هر کي اړه کوچه میناس انگري
 هر کي دوره کوچه، شیمیس سنگری
 یو باغ جو پېك، شونیک ګلننا
 سودوری نغما شن شامیك بلبلنا
 چراغ شچیک عشق او میناس
 جو تینچ وزر شلیک پتگنا
 نه خفتاني شې نه چرت و فکر
 شیرین دنیا شې بت انسانا
 نه بت تخریب شن نه مج تهمت

تانک منجه واقعی دوستنا
 وطن جوپیک کو، لهمیس انسري
 هر کي دوره کوچه شیمیس سنگري
 لیونگري برابري او عطوفت منجیکه ایک
 انسان او عدالت منجیکه ایک
 ارتپوي شن انگر مینای دي
 لار شره گن قضاوت منجیکه ایک
 که گه صادق اینچ امه وطن کو
 خلگه پلا خه قهرمان منجیکه ایک
 خلک بت ای آن جهان اما شې
 فکر پر جکس او معرفت منجیکه ایک
 اما خلکنا يو شى شوعري
 هر کي دوره کوچه شیمیس سنگري

۲/۸/۱۳۶۲ کابل

نونگابهار

نونگا نونگا لشیم، دو کنا بېرین بدل لېرین
 نن ارایي موجود کوچه، تازه گې او جل و بل لېرین
 نه لشیم او تاریم، دو کونارنگ يدې
 نونگى نونگى ایوي شن، کوناس وري اجل لېرین
 وخت نونگا موسم نونگا نونگا بهار شي
 طبیعتی نونکگی کیچین، سانگ شې او که دار شې
 نونگا موخانا، او نونگا سقی يدې ایوا شې
 وتا تازا شراب نونگا بت خو تکیوا شي
 نونگا مطربی جیکین، کوتا شره ریاب
 نونگا سازو غزل، اركی دوره ودای نیوا شې
 نونگا نات نونگی چورپی، نونگا نگار شي
 طبیعتی سودوري کیچین سانگ شې او که دار شې
 وخت نونگه ایوا شې خلكه ایردانونگا چار
 نونگى تقاضاشن نونگى بین نن لهام و بار
 نونگى پشكین گریس او کونی نه شن درکار
 نونگا اما مقصدن او نونگى اما افکار
 نونگا اما مزلمن، نونگا گوشینگ اوگار شې
 طبیعتی سودوري کچین سانگ شې او که دار شې

۵/۱/۱۳۶۲ - کابل

پشه بی ملیتس حدی

انشیتان گلبهار شتل ودادی
 سر آلک جاپیچ درا کنای
 کابل کونر نندي منجای
 هندوکش جنوبی دمن ودادی
 چند واپسه بی ملیت
 کوچه شیته ای وحدت
 کنیا وطن شره غیرت
 دارین ککرا شهامت
 تاریخ لگی کوچه اصیل وای ثابت بیوی این می وطنس
 لیونی ملیتیلای کوچه عاجز آین بت توجو مینی بیوا شپی
 درنا ماشی که اسکین، تگاو شپی که اوزبین
 الیشنگ او یا پوشکین، الینگار شپی که تنبین
 ان پشه بی ملیتس قومیلی
 ای جبیس لا یلی
 افغانستانس پولهیلی
 وطن شره د یوی شن جانیلی
 تاریخ لگی کوچه اصیل وای ثابت بیوی ان مه وطنس
 لیونی ملیتیلایه کوچه عاجز آن توجه مینی بیوا شپی

آریت شلت او واماګل، شماش چلس يا کنه ګل
دره نور شې که نور ګل، کیل کوریېک ياد یوه ګل
سواد ودای دورننگا بیوی آن
پوره کونی رواجیلاي دي تستوي آن
عنعنای دي پوروی آن
ليونگري دي تړبیوی آن
تاریخ لکي کوچه اصیل واي ثابت بیوی آن مي وطنس
ليوي مليتيلا کوچه عاجز آن توجو میني بیوا شې.

۱۷/۱۲/۱۳۶۱ - کابل

میس نو منگلی

کامیابیس مبارکیه می نومنگلیس لهمه گار ننی دیم
چوی مترقی دنیاس دهقانی دیم

چوی امپریا لیستی وطنیلا فاشیزم رهبری دی
مینا مندی یکسنتا افریننه شورا گن دیم
چماری گوزار گه ایکین فاشیستنو بو ناکار
تی پتای شیمس پیغمی چوی مظلو مننی دیم
ویریس مالیس قربانیه گه دیوا شی مه جنگه
افرینی ویست ملیون شورویس اتلننی دیم
ای استه توپک وری استه گوریکنا قلم
گوشنگ ودانی سور ویس گن قهرماننی دیم
شیم او ترقیس وعدای دیکین دنیاس لهمه گارننی

می وعداس شابسیه واقعی پر لتر نزی دیم
ایپینچ فاوشستان که سوسیالیزمی منجای ناندی
تو لعنت می ناروا هنچالیس وایکالنی دیم
نن می چنتی وطنیلا گه دروی شنا ازاد
مینا افتخاری گن شور ویس اولسنهنی دیم

زنما تیانا زندا تیانا، سورا گننا گن وطنی
می تلننس گرانیه چوی دنیاس زحمتکشتنی دیم

۸/۲/۱۳۶۲ - کابل

شونیک بوسټر

کوشې گه هوسس چې انجه لگا
ساقی نیسا او هرو تاپورن بگا

سنگي گر سینی چالیچان الینې شى
خوى اسمن شره وطن پورن بگا
محنت ورى باغونس منجاي نيكين
شونیک بوسټر پلاھر گل چالن بگا
تنسلیک پتای لينه ازىن گله خاطرى
الينا بخمل كوچه شونیک گل لشن بگا
چلىك دور اوشونیک چىراغا تولس
بلبس مينيي باغه شره مندون بگا
هر طرفىكه تاريم گل و بلبل آين از نايدى
طبيعت كوچه محبتىس بقى پىن بگا

شو نيك كه نن چمنس شي دوره هر جاي كوچه
شهيدا شيس شي رنگي جلکن بگا

محمد حسن حسام

۵/۲/۱۳۶۲ - کابل

مبارکی دیم

نونگا کالیس مبارکیا چوی قومنی دیم
شیمس پیغمبیر می وطن گن اولسنسنی دیم

استیلا دیچوای وری کومحبتس شاباس شاباس
ایگریس مبارکیه افغانستانس هر کوتی جننی دیم
وطن شره گه دیچین جانیلی روحی ارام تیان
کاو وار درود، درود درود، تی شهید ننی دیم
دونگی شره گه جیچین ما شیندار وطن خاطری
جای انچه شره اړه اندہ تیخول جواننی دیم
خوشحال ماشین پشکن گه لهمه ګار این تستوی
ونتیک سانګو ور ګیس چوی دهقاننی دیم

شور انقلبی مساوی حقوق دیوی شنا ایمنی
مرژدا ملی مسئلا حلس چوی مليتننی دیم

۹/۱/۱۳۶۲

شاعر آیم

انووا شاعر آیم
ابرووا شاعر آیم
آوبروا شاعر آیم
خو بجوا شاعر آیم
مینا مرمم، مینا مطلبم
مینا هدفم، مینا مقصدم
تانک وطن کو، تانک ختن کو
خدمت کریک شپی
زحمت کشنپی کومپی مریک شپی
آپشه بیس شاعری
آآریا بیس شاعری
آ دیگا نیس شاعری
آیم کار گریس شاعری
تانک جبیدی تانک اپیدی
تانک مغزیدی تانک استیدی
افغانستان کو، تانک وطن کو
خدمت کریک شپی
لهمه گارنپی کومپی مریک شپی
آخو شاعر آیم جبیس

نه گه شاعر آیم خالیس
وخت ویتوا شی خطیس
وچستی اوړا بجیس
جور او جفا اور یکم مجنون لیلا اور یکم
خوشحال خفا اور یکم ویر ازنا اور یکم
افغانستان کو تانک وطن کو
خدمت کریک شې
دهکاننی کومې مریک شې

محمد حسن حسام

۵/۲/۱۳۶۲

آ اوتیس پولهه ایم

آ اوتیس پولهه آم گه انگر بز کو شکست دییکین
 چنگ مرچل کوچه جانه اشې دې شنه لییکین
 تانک وطنی ننگا کییکین
 تانک وطنی ننگا کییکین
 آ اوتیس واي ایم گه استعمار متن جنگ کییکین
 ظلم او استبداد تې زمانه کوچه مندییکین
 تانک جانه ماریکین
 تانک جانه ماریکین
 امه تینا او لدی اوتیس پند يا شارېکن
 وطن متن ابله عهد او قول کیکن
 که تو کامیاب کیکن
 گه تو کامیاب کیکن
 خواری هنکالیو می دوسس ارمان کیکبن
 شره شبی که ماله شبی که جانه شبی قربان کیکبن
 وطنس بیرغی کوېي دې سود وراکییکبن!
 اشیدې سود راکییکبن
 آ اوتیس پولهه آیم گه انگر بز کو شکست دییکبن

داین

وطنس داینی قربانی شی، قربانی گن افتخار
آسان لهام نه شی، میس گتکی شی در کار

هر اوغنس وظيفي شې گه مى دايىني اداكندي
قربانبىدى ازادي استه ايگا اي گوزار تار
ايلىه رسم شى اما گه درواشى پوره كنى دې
گوراگىنا پايىھە مندىچن بوناكار
انخول قدرت جهنە نە شې گه ممى مچىدى تارن
امە دايىن ودای بىيىن گىن گىن استعمار
وطنس دايىنىي امە شەرە پولىكىن
مر امن انسانى شى، هدفيكە پوليسى بوبكار

مس تبد ناکوپی کن وی القه و دای
ارتجاس عس لروا، خف اس استثمار

۱۳۶۱/۱۱/۲۸ - کابل

اما مبارزان

کودن گه گوندس موسس کنگربى جو پىگەن
حق او عدالتس مبارزى پوره شاپىكەن

شاپىك مبارزان طبقاتى او بورو ندى
فيودالى نظام شەرە آر شەچە لىيكن
خوارى هنكالى نمايندگىدى گوند پورا بىج
چىدى منگل كاله دموکراتىك نظام جو پىكەن
تحولات منجىكەو اىنج اجتماعىي اقتصادى
حق مبارزان چۈمى دنيا خىلەنە لىپويكەن
نونگاي، كوناس جايە انشىيكلەن چۈمى ونتە
تبعىيەن نىزاد، تبىعىيەن جېيىش بوجل نوپىكەن

عدالت دى تستوا مبارزان شى اصولى
مى پىنده كوچە، اصولنا پىرو يَا اامە كىكەن

پوین

پوین اما بو مساعد، هر خپنا کو جنگلی اليني شن
دورپت درای کوچه، خزاننا تخول چندوي شن

کوچئ نندي شن، اوکتا شليک چيريس
تسستوي گن داريلا، ايمې دې نسووي شن
شليک شې که شونيك، المونيم شې او که مس
مې پويس محصول، باتور نې دوروي شن
اما وظيفان شى گه مه پويس داريلايە گلاكمان
سنگستان هرونته، بوزخيراي دې پورووي شن
شاباس اى جواننه، مي زخيراي لهميدي و ايمان
شام ويتووا، مريخس تاريى بت الوي شن

ساينس تكنالوجي علمه شره جانستې موليا
پوسټې جوپيما انچيلاي بت چالوي شن

۵/۱۲/۱۳۶۱ کابل

وطنس کارهنجکي

اصليل ويام، دهکان او لهمگاراين
اکثریت مېسى جو پین مېنے کوچه

ابادي شې مينها حقهم آيىرىم
شې ازادي د نه هونما مېنے کوچه
دروي امي راۓسای دى، افغانىنى
دارين حق ليونى مليتىلا مېنے کوچه
آپست کوچه نىوي آم افتخار دى
انقلبس گن بىوي قهرمانان مېنے کوچه
انتظرىدى نىوي آيىم جوانىنى
اي سودورا نظام جوپين مېنے کوچه
د منم شې بوپاک اوريشام تاريخي
نهضتىلاش ن بوجوي، مېنے کوچه

اچىكىين پرتىينى خوارى هنكاليو
ايواشې تحول، او جنبش مېنے کوچه

۱۷/۸/۱۳۶۱ کابل

نامپدی مسلمان

کې آین ارجاع پلاگي ایكتوبیوی آپن
تینا موقف طبقاتي استای دیواشی مه وطنە

خواري هنکالینا اشه پیکېن صدويا کال
البه دشمن کچې کوپنا نیکېن تیسی جنه
کارهنجين سرچندک کوگې امه مجاهدين آيس
اسلام شى چند و اخطر کوچه افغانستانه
هنچالى طبقاتي شى اسلامي بانا کيندي
کوتى جنایتسنا لوریمي مې اسلام شره مينه

جومات شې که مكتب، شفاخانا او که گوشینگ
انگر ودای کنچېن مې نامسلمان داړه مارنە

۱۳۶۱/۵/۵ کابل

اما وطن

اما شونیک اشیدی گتھوی وطن
اوړ تان نه بیسې ګرداره مارنې

مالین شیرین شرای پی واشې
دري دهکان او زحم تکش لهمه ګارنې
تبنې اړه کوچه میناشن لکه آیيس
کچستې نه اوږيسې شو کمارنې
خدمتستې آکيمې ګهاما اي
اي ډیلسټې به نه دیمې مکارنې
مکارنه بیلوی آی سنت وياسال
خلګه جواب دیکین جبارنې
استبدس کنجا گتې چوتوي تبنه کوچه
چماری ګوزار دیواشې عدارنې

ازادي توي دیواشې طبعتې
شرې ننګوي نه شې انگربز نې

۱۵/۹/۱۳۶۱ کابل

ناتو آنتى

امپریالیزم ددای امـه وطنـه
نااعلان بیواشـدال جـنگ شـارواشـی

فیوپالن ه کالدار، پوند او دالر دی
ریگ ن ش ره جانیا لکن واشی
دمن هنین مرتبعین انگرانتی
وخست و کامینا جتکسـتا ایواشی
ناتو کمپ آنتی اممیم گـه امه اوپدان
افغانستان و دای ویتنام بت جـو پـواشـی
قهـرمان مـبارزـه پـورـه شـارـیـکـن
کـیوبـا کـوـی کـامـیـابـی بـرـخـانـ بـیـواـشـی

سوسیا لیزمس کمپی شی امه پلا
گه راس کوچه سورا گنا وطن تستوا شی

کابل - ۱۳۶۱/۹/۲۰

کیس استه اشیدی شونیک شن

ورچستی ڈکیا او تستی شرسستی پکیا
وری ویست منگل قرنس اخر بیواشی

انچیلای لوستیا کرنستی چالا
جانستی مولویا احوال بدل بیواشی
لش سورالک تاسور جندک جا
چنده کوی امپریالیزمی جب کنواشی
چدی گه جنگ شی امریکا لهدي حاضر آس
ماریک مینا هدفی چوی دنیا کولشاشی
کمپوچیا، که فلسطین ویتنام کوچه
میثی انچ انيکی دی شدال جنگ اوپرواشی
سلودور، نامیبیا، کیوبا، چلی کوچه
کیس استی زحمتکشنا اشیدی شونیک بیواشی

نيکارا گواو افغانستان کوچه لشیس
ناروا آست جنگیس لگا کیوا شی
اتو می انچالی کوتالاش کین
دنیا چوی البو خطر کوچه ویوا شی
 مجرمان مان می جنایتن پینیدا
 هژم و نیزم و شوئونیزم شربی به امریکاشی

کابل - ۹/۱۰/۱۳۶۱

انقلبس بار وانتی

سیلابی چپاينسا آیی اس شاپروی
سرچشمی بـو سرـشـار اوـدمـوـی شـن

کوشش کین غلیمان گـی تـنـگـبـدـی مـی سـوـئـیدـی
خبر نـه آـن گـی مـیـس چـپـی انـقـلـابـی شـن
مـیـس جـلـبـسـتـا کـیـمـی اـنـشـیـتـان نـه بـیـنـدـی هـیـلـای دـی
هـیـلـه مـارـنـا چـلـوـتـی منـجـای نـیـوـی شـی
ڈـیـل اوـواـپـ، خـسـ اوـخـاـشـاـک ئـسـ واـیـکـالـی
طـوـفـانـی چـپـتـ درـوـی دـی اـنـوـی شـن
تـارـیـخ لـگـاـ کـوـچـه اـفـتـخـرـ دـی يـآـدـه کـیـسـی
سـکـنـدـرـس پـلـتـنـی يـدـی منـدـوـی شـن

تسـتـه نـه بـین جـبـارـان تـیـنـی پـوـرـی کـو
تـکـی وـرـگـسـتـی طـوـفـانـی کـوـی شـاـپـرـوـی شـن

۲۰/۱۰/۱۳۶۱ - کابل

مینا احسسم

احس س دوزخ کوچ
ارم ان کیم س ای جنست ک و

مس اوات ج ل ب بر ملایی
پولی هر انسان تانک غزت ک و
ای رنگ س یرو او ت س اس
می پندی دی شاپوی آس عدالت ک و
قدرت جاله س ام ارزون ش ی
مزد احتیاج آت ی پولتک و
ای وری ش ره ب ادار جهنمه مه تیان
پولن لهمه گار سیاسی قدرت ک و

عدالت اجتماعی گه برقرار بیک
تی پشکن مبارزان ش ی طبیعت ک و

کابل - ۱/۱۱/۱۳۶۱

پشہ یہ جب

داردی گ روپ منج ه

ریشے پے ووہ کونی او تاریخی شن
هندوکش دمن کوچھ مرنین بگا
آیی داردي جب یس اس
لبنه تاثیر وری جنمانہ اپگا
صادقت پلا خدمتی بوانشی
البھے جا حروف الفانہ دارگا
جب یس گونی می کوچھ نہ شی
با قادرت رژیمناگونی تگا
رتے وی آئی دیکی وی آئی داریلائیں
وری تینا کلت ور فرهنگی ننگ بلا

۲۰/۱۱/۱۳۶۱ - کابل

جس خدمتی

گین ټنگوا جانه پلاعهد کیوام شی
زندی کایمی ٿورانقلب لوشه کوچه

نانک جب خدمت کوچه که لم اه لوانه آم
تینا پوراپیکستی ارمنی مینه اوه کوچه
لهه دی قلمی کاغذی دوره ودای دور کمی
که تستليمی لیونی مليتیلایه لینه کوچه
پیم دگا، انتیم گلا، انچیم اندی بن
شن محبتس ولولی پشے یې جبیس مینه کوچه

افتخار شربی داریم مینا جبیم شی
نه و تیم ویلو دواس مه لهمه کوچه

کابل ۲۲/۱۱/۱۳۶۱

شريم او وطن

ديوا وطن شره شريم شي ازادي بدل کوچه
ملتيلائيه کوچه شروپي جنه ياده بيوا آيم

انگريزي امپراطوري کي کوچى سورنه چنده گاچ
شيلهه پلامنديچم قهرمانى مم گتووا آيم
تاریخ لکي کوچه استبداد آنتى شريم ننگوا نشي
مباززا استعمار ضد ديدى كيوا آيم
كتيچم استعمار گرمنسا استلى بنده کوچه
دشمنى ارجاعس پورا دى پرجوا آيم

جبيس تعبيض منجاي نيكم مى گن وطن
ثور انقلب کوچه مليتيلايى مساوي حقوق ديوا آيم

کابل ۲۲/۱۱/۱۳۶۱

اما دوستین

ازادي اما اول وار پينواشى شورا گنـه
مينـا دوـستـيـاتـيـ پـتـايـ اـمـهـ مـتنـ

بـىـ شـاـيـباـ كـوـمـكـيـلاـ اـمـهـ پـلاـ كـيـويـ شـنـ
اقـتصـادـيـ،ـ كـهـ تـخـنيـكـيـ اوـ نـظـامـيـ اـمـهـ مـتنـ
اـمـهـ مـظـلـومـ وـلـسـسـ دـفـاعـ كـيـاـ هـرـمـيـدـنـوـ
احـسـاسـ بـشـرـ دـوـسـتـسـتـاشـيـ مـعـلـومـ اـمـهـ مـتنـ
اـيـ وـرـىـ اـحـتـرامـ پـلاـ دـوـسـتـيـنـ شـاـپـواـشـىـ
قـربـانـ كـيـويـ شـنـ جـانـيـلـيـ اوـ وـيـرـيلـيـ اـمـهـ مـتنـ
دـشـمنـانـ وـاـرـاـمـهـ دـوـسـتـيـ كـوـچـهـ كـوـتـيـنـ
ارـجـاعـ وـاـيـواـشـىـ نـاـ اـعـلـانـ بـيـوـاـ انـچـالـيـ اـمـهـ مـتنـ

ورـگـ كـىـ كـوـتـكـيـدـيـ جـداـ كـيـكـيـنـ زـورـ يـدـيـ
ورـگـهـ كـوـيـ پـاـكـ دـوـسـتـيـاـمـيـنـاـشـىـ اـمـهـ مـتنـ

کـاـبـلـ ۲۵/۱۱/۱۳۶۱

وطن

ای مشت پویستی شونیک زریدی نه دیمی
درواممی تاتی دی گن میراث شپ می وطنس

ممی زیات شپ گل بوتی ختن مشک و عنبر دی
هر درا سویز لین دی بوسودرا شپ می وطنس

هر جنگلی افریقا کوئ گن موتبی دی پوروی شن
هر نندیا اباسین چپا چپایدی شاپوی شن می وطنس

همالیای هر دارستا کوشیر جیکن طابیعتس
هر ورونی لعل و جوهر و دای بی زیات شن می وطنس

ای جوهري چوی دنیا پلا بد کریتان نه بیم
پوشیکین شربی آش هر کوتی جوه نپ می وطنس

چیکه میوی قند او نبات و دای شیرین شن
ورگوهوی بومساعده رختنا کومی وطنس

شونیک گل گه مم لشیم شهید نا خاطری لهدی یاده کیم
هر گل بوتالپنه جیوا شونیک کفن شی می وطنس

ایله وطن جنت پلاس یالي کگا بهارو
هر کتالیا جنتی حوری غلمان این می وطنس

جو اننی ارودی مرچل کوپاین وطن خاطری
کتا لیواسته بیرغ شن ملالی کوئ مه وطنس

لهمگاربی استعداد دارین عالی تانک مسلکه
وطن جو پیک کو، هر دیکان گین ټنگواں می وطنس

روشنفکرنی، کارگری ایدیوالوژی شره مولین
ای سود ورا نظام جو پین گه خوشبختی تی می وطنس

که وطن صفتہ ویلو دواں (حسن) لگیا تی
پورانه کریتان بیدی ای حقه به می وطنس

۱۶/۳/۱۳۶۱ - کابل

پشه يې مليت

هندوکش دمن کوچه به گن بیوی آن معلوم چيکه دنيا کو
نژادن آريايې شي افتخار دارييس پشه يې دی

مليتن شى معلوم او نفوسن مليون دى بوشى
تارىخ نظر پلاکنىوى آيس وطن اصيل وايى دى

اصيل فرهنگ كلتورس خاوندنى مە پويىس آس
مرتجع نظامىلا يە بىلۇرى آس مى اوتى دى

وونان پوره كونى شىن، رواجىلان بىو عالي
جبىين شى دمۇرى سانسکرتسى الفبى دى

وطنن ننگا کیکس ونتنام وری ملیتھ پلاسم شی
چوی ودای پورا دشمن هنیکاشیلهیدی

غرام طبیعی شی، فطرتی ممی دیگرین گه اه کیم
چوانن اپودی آن کیمی نه موندیتان بی دی

حقوق شن مساوی ویراواز پشنه بی ملیتس ایکت و لهام کین ختنی او چاروای دی

مليتن بو عاجز اس شهامت او غيرتی بو عالي شن
يايس اووي ليتان نه بين ار گد کوچيدي

۱۳۶۱/۴/۱۲ - کابل

بوجوی جب

نۇوى اى كاو ويا سال، اى مىنىي اىي او تا تىس جىبىيەم
كېرى آى، زقۇي اى هندوکش گىن دارىيلا يە كوچە

جانە شەرە ويتىكىي بوزحمت جانى ننگاكىكىي
نۇوى نە آى، دىكىيوي مرتجع نظا مىلايە كوچە

ئۇر انقلب جاورچى تىنما پورا بىك
البە حقوق تۈي دىواشى لىونى ملىتىلا يە كوچە

ورى شاباس پا يىسىتىي جىا پورا پىك كو
پولھىلاي بۇ اپودى ان وطن خىذ متىلايە كوچە

دەوا فەرنىڭ كلتور او ووناي پورە ھونى شەن
جانسىتى بىت معلوم شىر ورى قومىلايە كوچە

21/11/1361 - كابل

شهید

وطنس حقی ادا کیکی و تا پیکی شهاد تس
خاطر ای بو تپوی شن که مرچل کوچه لوا ای

بابه گلو و صیب پلا جانی قربان کیوا شی
وطن ننگا کیک پنده کوچه شهید بیوا ای

تاریخ کوچه نامی ثبت بیوا شی شونیک خطه پلا
یاده نه کنستان بسی قربانی دی کنوا آی

ارزو گنی ارگری بینج، افتخار گتکی دیکاننی
خلگنی اوړکی واقعیت، سور خول لړوا ای

تینی شونیک اشی دی قسم کیس وفادار لهمه ګارني
ته سور انقلاب کو، وفادار قیامت دوس جادروا آی

اچین کیتالی تینی قبریکو شونیک جندا مینا یدی
سوالنستا قبول کیا شونیک کفن قبره جیوا آی

۶/۶/۱۳۶۱ - کابل

ارمنم

که ای گوزر لشمي
ارمنم نیوا شپ
اریم نشوا شپ
گر ارمنم نیوا شپ
که ای گوزار لشمي
تینا لگا چالپ
تینا اورا نستپ
مم گه لشوم شپ
مم گه لشوم شپ
گر ارمنم نیوا شپ
که ای گوزار لشمي
انچیلای سودوري شن
ایرک دپ پوروی شن
سورما انواشپ
سورما انوا شپ

گر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې
چوبل شاروی ای
کینا پروی آی
اړې خول نیوا شې
اړې خول نیوا شې
گر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې
تینا خوي او خصلتي
بوبيي تینا صورتې
سوره خول لشواشي
سوره خول لشوا شې
گر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې

۱۲/۲/۱۳۶۱ - کابل

وېي آيام

وېي آيام وى اه دوجتە چەم
شۇنيك لنى گوچە لامە ودای شاپەرچەم

انشە نى بىكم شەمەيلە جا املچەم
كىلە ودای ويتىغان املانتىي اه گىچەم
شۇنيك انگريىدى جتە چەم
اسو لنى گوچە شاپەرچەم
وى آيام وى آيام لىيچەم
ستن برکوت گوچە نويچەم
ليغان نە بىكم سرورپ انتىي الچەم
شۇنيك لنى گوچە شاپەرچەم

وی الله وی دوگه بـ و لشـ کـم
مـی دنـیا کـوچـه مـم جـانـیم نـوـیـکـه
دوـی اـسـتـیدـی شـلـیـکـ دورـیـم انـکـه
جـانـیـم لـکـیـی دـی گـنـ کـه
خـولـگـی نـونـگـا يـارـیـم لـشـ کـم
مـم خـیـال دـنـیـا کـوـچـه لـپـکـه
ایـی نـاخـاـپـی اوـاز دـورـه وـدـای کـنـکـه
منـدـسـ تـم لـیـ سـارـیـ لـکـنـکـه

خلـکـه پـورـه گـوـدر کـوـچـه مـنـکـه
يـارـیـم دـیـگـر کـوـچـه لـشـ کـم

کابل - ۴/۱۲/۱۳۶۱

تومتیدي اوره چې

ته گه شاپه چې بې پنده
 شاميک سورما د يکي انجه
 گر به چارگل کيچې نسته
 استوري کيچې نسته
 يار ستي کو شاپه چې
 وعدا جاي کوپر لچې
 اندارا کوچه نوه چې
 د پړا انتي الچې
 مای پنچو منګلس لامه خلکه لشچې
 تو متیدي اوره چې تو متیدي اوره چې
 رببر يدي ايره چې تو متیدي اوره چې
 ربيبر پلا وعدا کيکي ديگره
 ګانبا مندای اينج دوه سهره
 نيقېي کتالي پلاګودره
 ياري لشکي تو بازره
 ګابای دي پورو وي آى
 نونګي مين بيو وي اي
 نخرای دي شاورې آى
 مای کوي تو سودوري آى
 اريکم که لامه رسوا بيو وي آى
 تومتى گوريوي آى، تومتى گوريوي
 تومتى گوريوي آى
 نن رسوا بيو وي آى

۶/۱۲/۱۳۶۱ - کابل

وېي ویام

وېي ویام اولى کوچه اوپچي
 دوریم کیکی شامیک لامه کوچه نو چى
 نه پرجه چم کي پلا شاپچى
 اريكم گه شيمله چا او برقچى
 بيي بيچي گه لچى
 پاييدى گه شاپچى
 درا آنتى الچى
 انگرى دى جته چى
 بيي بچي که لچى ویام بيي بچي گه لچى
 جانيکو، او درچم ته مچه چى، بيي بچي گه لچى
 ویام بيي بچي گه لچى
 تو ممي مرىكىي گه يارىم بو سو دورا آس
 صادق آس صداقت دى شاپروا آس
 لامه کوچه مينه شره رسوا آس
 اوپه تانه بىگىم مينه شره لوا آس
 مينا اولي کوچه اوپچى
 خه شاپيك اوته درچى
 توپك گولي شره شچچى
 بيي بچي گه لچى

۵/۱۲/۱۳۶۱ - کابل

ار شجوى

نسته شره جيوا شي شونيك زrai چارگل
 چاله کوجك کيوا شي شاروي اس نن چوبل
 شک پلا تاريim گه، نن وعدبي شي دو منگل
 يارستا اه پينيمى گه نامه شاميک بلبل
 يوينکال پو لوی اس
 نونگي مين بيوی اس
 آبي خبر بيوی اس
 لامه رسوا بيوی اس
 عاشقيدي ايلوي اس
 پو تايدى لپوي اس
 نونگي اپشچوی اس اه شر بى موليم
 يوينکال پولوي اس اه شر بى موليم
 گودر شره نيوی اس
 گودر شره نيوی اس
 شمند روسس پرانکي خو ميدي هنوی شي
 درزي شره سويجان ديگره منجوي شي

کو شپا پای کیوی شن پکه کی الینی شي
تستوى لھو نده شره، بیس سوربه چندوي شي
انتظر دی تستوى
اس ریبر یدی ایوی اس
سورما انوی اس
کریدی هنوی اس
اپری دی جتوی اس
گانا یدی پوروی اس
بلی دی تستوى اس، اه شربی مولیم

نونگی اپشچوی اس، اه شربی مولیم

بلی دی تستوى اس

بلی دی تستوى اس

۶/۱۲/۱۳۶۱

کابل

اړیم

نن ممی لړی ته بـو خـفـا اړـیـم
کـی مـینـا يـدـی بـکـی رـسـوا اړـیـم؟

پـتـی مـرـحـمـسـ گـه تـه بـیـی بـی شـرـیـ پـیـ
مـرـی گـه کـی وـدـای گـورـم دـوـا اـړـیـم؟
یـارـ سـتـی جـدـایـی کـوـچـه خـوبـو وـیرـیـکـی
اوـډـه کـی دـنـیـا کـوـچـه مـینـا اـړـیـم؟
پـوـړـا خـوـشـحال اـیـکـی تـوـمـتـ پـلاـتـه
الـبـه تـوـمـتـیـدـی لـړـیـ، خـوـلـ وـارـخـطـا اـړـیـم؟
شـرـی اـسـتـه کـوـچـه اـنـشـیـا کـی تـاـمـینـا يـدـی
بـتـ خـوـلـ بـیـوا آـی بـی پـرـوا اـړـیـم؟

مـینـا يـوـقـانـونـی شـی خـفـامـه بـه هـیـچ کـودـن
خـفـگـنـ کـوـچـه کـوـفـایـدانـه شـی منـدوـا اـړـیـم

۱۸/۳/۱۳۶۲

کـابل

ورچس لشکیی

ساه انشیوا تینه درگاه انتی ایوا آم
مینستی دنیا کوچه مدام اه نو وا آم
تینا خیالی دنیا ممی لپو ناشی
مه لپونا کوچه بیدریخ اه لپوا آم

کمکوی نزدیک په کاو جتیک توی دیم
انچیلای چالا کاو ویریک توی دیم
اړستم شره جیاد اشنا استستی
ګه تپی تننا استی کمکوی تپیک توی دیم

اړه کوچه سادی آی دوره کوچه بونرم
دوستی یې شي شدال مینا کوچه بوگرم
جانستی درکیا همیشما مینه ودای

لروی نه بیا مینستی، داری انچیلایه کوچه بوشرم

ورچه کوچه لشیمی ته درخواه آم
مری ممی مری گه ته کیس ای جواب دم
جواب نه مایی اوایی ازنا کوچه ویری
ما یی گه میتان نه بیم ایله راست شی کوکدم

۲۱/۶/۱۳۶۲

خول نه اوریان

ای نونگا استعمرس تاتیا، خول نه اوپریان!
امه ولسي گن دندیدی خول موپریان
اوپردان گه امه جهان چوپیس
کور کم جهان؟
خه جهان؟
گه تى کوچه عدالت اجتماعي تى
ترقی تى
ای وریکو کومکی تى
تفاوت منجای نیوا
سودوري تى یا ادوری تى
ای جهان بې انسانی تى
احترام اركوتى جن کو
اسیای یا افریقای تى

لهمه گار استه قدرت تی
 دیکتاتوري پرولتاري تی
 دهقان او لهمه گار منجه ياري تی
 شيم گري تی
 خول نه اوريان؟
 شيمه سوره لينه
 گه تپین انتبين اما گينه لينه
 خول داويان جنگه پنده
 اوه جنگ ويکالا، زحمت کشناپي ايکالا!
 امه اشه شره اي سير بکالا
 نونگا استعمرس تاتيا!
 ممي ديوانا کوي لري
 دور کودن يه دى و بي او کودن لهه دى و بي
 کودن ميي که افغانی پنا گوزينه پلا
 ميبي انساني کومک کيم
 ميبي مالي او هم جاني کومک کيم
 گرينادا کوچه تانک خلکني پنادي
 سلوادر، ناميبيا اوچلى
 كمپوچيا، فلسطين اوليني خول موريان
 اي ديوانا سرمايا!
 اي شرو يکالا سرمايا!
 زحمتكشنه تينه پشكن جبه کنيچان

لهمه گار نه تینه پشکن جبه کنیچان
دور ویتان نه بیی وری
خلکه بیلیتان نه بیی وری
چنتی موریتان نه بیی وری
می پندیدی شاپیتان نه بیی وری
خوی بیوا مسکه ودای
نپا گوریتان نه بیی وری
لهمه گار نه گن قدرت دی
سرمایا جوپیتان نه بیی وری
بو دروغ مریکی
دروغ مریتان نه بیی وری
زحمتکشنه پلا بت کمپ سوسیالستی شاپیان
نونگا استعمرس تاتیا امه خول وریان

۱۳/۱/۱۳۶۳

اورا

اوپا جلوه گر بى، اسман شیمس سوریدي
گه تپی ایله جهان سوری انچیدي

اوپا پرنگى هواي چنچا پیغام اچدو
تخارايدى او مستىدى، گونگوشتو شیمس چرخېدى

اوپا گه تپی کراس چىكە ساحىي
اوپا گه لوس بن انداراس چىكە ساحىي

اوپا گە فضا كوچە ار گرای انجلى
پاك علم شميس
زندگى لينىي كرن او ته اولس!
گە هنوى جنگىس افت دى
ايپىن كىمىي گە فارغ بن
اندارا ودai لوشى كو
اوپا، اوپا!!
كه پولي ايله ارمان اما شريکو

۱۲/۱/۱۳۶۳

ای بوجوی جبیس شاعری کو ایپرگا

کو ایپر کا ای بوجوی جبیس شاعری
پشه یی جبیس شاعری، دموی جبیس شاعری
افغانستانس گن ولسني اوچهن گن ولسني؟
عدالت اجتماعي
ایله شی میس ایپر کي، شیم او ایکري
پورا پیک او ترقی، لیونگری برابری
نن تی يا سبا
ایپرگا انخول نظام
پشه یی جبیس شاعری، یو داردي جبیس شاعری
دموي جبیس شاعری

***

ایپرگا ايله شاعر گه دنيا س خلگي
چيکه سيرتن او تي نه تن
تمري نه تن
تنني نه تن، لوی نه تن
ای وری تانک منجه اوپروي نه تن
جنگ انگر شره جوتوي نه تن

داره مار گن دندیدی
 مظلومان مندوی نه تن
 مه جهنس گوراویا گه خه صلح شی
 جنگ شیله پلا ویروی نه تن
 ترقی کارون ودای کیمی دروی نه تن
 میگا یو خوشبختی شي
 پشه بی جبیس شاعری، یو داردی جبیس شاعری
 دموی جبیس شاعری

***

دادا، ددا ای وری کو!
 افغاننه
 استیلا لیونگریسی، ټنگدا کینستو ایگریس
 شاباس اوپدا ورچستو اوپدا
 قلمی گوردا، کتبی چالدامه وطنس
 گن ولسنه!
 وخت ویتگا، یو قانون شی طبیعتس
 ویتوا گرنه ایکا
 شعر جبیدی کاپ هنگا
 پشه بی جبیس شاعری، بو جوی جبیس شاعری
 دموی جبیس شاعری.

***

کو گوناه شی تومړی نه تن، چوی پت تن

بیی چیلای دی
 لام بدل بن شهر یلا بدی
 می گمبیری، می گمبیری
 که گورا کوچی او بریکیدی و تین
 پر تین با غیلا یدی
 سنگین ختن بی
 عصری قلبا یدی
 بجلیا بجلیا مه اولسی بجلیا
 ایله وخت بت ورچیس نه شی
 یو وظیفای شی
 پشه بی جبیس شاعری، بجوى جبیس شاعری
 دموی جبیس شاعری
 اندارا ویله کوچه گه
 کانی شچه لیسی
 دومیدی دورستن شامیک کیسی
 استستن جتلیسی
 انگر لوشه پلایابی او ووستن ایسی
 نه مو لیس گه کوشن مادی نعمتیلا
 کومویس گه کوشن معنوی نعمتیلا
 ثور انقلب لوشه کوچه!
 ما مادی او معنوی نعمتیلا یه تانک خلکنی لپویسی
 مه کانی انگری

برقیدی پر تیسی، جهن انتی لپویسی
 واقعیتس میکی گوناه نه شي گوناه نه شي
 پشه بی جبیس شاعری، بجوى جبیس شاعری
 دموی جبیس شاعری
 مه کنپر او کندولا يه گه لشیمي
 مه دوروي گوشنگیلا يه گه لشیمي
 سواد ودای دورننگا بیوی پولهیلا يه گه لشیمي
 بی ڈاکتیر شفاخانا يه گه لشیمي
 می بوزیات مرضیلا يه گه لشیمي
 ایرکیدی پوروی انچیلا يه که لشیمي
 یو گناه شي، یو گناه شي
 لشه نه بیگا
 جته گا اسک بگا
 پشه بی جبیس شاعری، یو داردي جبیس شاعری جبیس
 شاعری
 دموی جبیس شاعری
 می گناینا خاوندنه و مری پیندا
 می فقر و عاجزیس دشمننه و ری پیندا
 ساینس تکنالوجی ودای گه مج استفاده کین
 ته انگار وایکالنه و ری پیندا
 اتومی انچالی کو، گه دمن این مدام
 ته جنگ وایکالنه و ری پیندا

پیندا وری پیندا، تانک دوست و دشمن وری پیندا
او! اوړ او او کور ولسيلايه!
بدبختي او خوشبختيس خاوندنه وری پیندا
ميګا پیندا وری پیندا
پشه يې جبيس شاعري، يو داردي جبيس شاعري
دموي جبيس شاعري

۲۴/۲/۱۳۶۲

سریاز آم

دشمن پلا انچال آم
مدادع ننگ او ناموسس
قوت کوچه گن دارام
تستوا ام پرگنادی پرگنا میناهه مرام.
خدای شره قسم که ککراي دی ضمه وار آم
مه سودوري وطننس

***

گه نامه افغانستان شي
طااقت کوچه گن دار آم، همت کوچه انکار آم
خولکه پولپه آم مه وطننس
سریاز آم اه سریاز آم
ثور انقلبس

***

ارظالم ممی چنگیز آس
کتیکستا چریمي
لهه وخت جانه او پریمي

وطن و دای ډکیمی، جانستم امار یمي

ایله عهدمم کیو ام شي

گه وطنی ننگا کیمی

شریم استام انشیکمپر دشمنی منډ یمي

استستانه اوړیمي

***

خوشحال کوي ګن ناتار ام احمد

کوي سزاوار آم

نامیم ثبت بیوا شي، تاریخ پتایه کوچه

سرباز آم اه سرباز ام

ثور انقلبس

***

ایله وطن اما کوشنگن افتخار شريي داريں

خولگه اشین شر بي پوشیکن

اعتبار شر بي داريں

اوغان اولس خاطری بهترین سودوري مرچل شي

نازو نخرا کوچیي داريں

اوغانی همتیس آیس

قهرمانان دمن کوچه ګن کییچین

کوچک خاطری؟

ديموکراتيك نظام خاطری

کیمی اه ننگا، مه گوشینگ اومه نظامی

سرباز آم اه سرباز آم

ثور انقلبس

***

وطن اما ايان اس

شير امني دېيکين

حق شران دارا

محبت امني دېيکين، شرافت امني دېيکين

حقوستا پينيسى شرى انتى پوليسى

گىنinin تېنگۈي شن، شەمامت دى نىڭا كىسى

دشمن گو، نه اوپىسى، دشمن كونه اوپىسى

***

مو ليوي آس، پرجوى آس، گه پواما ناموسن

زانگو كوچە دىوا ايلە سبق شي

امه باتور ويتا ينى

گه گن بداگن بد چل دى گن بدا

ممى خدمت كدا، مممى جوانى ددا

بواپ جمعى ددا، بو خوشالى ددا

ايلە شي حق مينا، ايلە شي حق مينا

خولگە سرباز آى تە سرباز آى

ثور انقلبس

١٨/٣/١٣٦٢

پولگا

نن ننگ او غیرت مرچل شره
بیرغ امما کامیما بیس لپگا
کارو نستن جلبی شی استان
تانک مردم کوشما رو اشی پولگا

تارا

نویک مارنیس شامیک اوچیی
لش دیکالا تارا دوویل الیک
تندر شره چتزوی انچیلا یه
کیکین تاریک، کیکین تاریک

تپوامینا

وطن آیی زخمی چچ و کوچه
تپ و امیناس دارویه لیکین
وطن هرای پلهستا کوچه
قهرمان لیکین گن ارمان لیکین

ازنا

دهه ن دور س تا س س وی بو س تری
گ ن ا ز ن ا ش ره چ ال ن بی نج
ل هم ه گ ا ر ن س ا ا ز ا د س تا گی ه
ز ن دا تی س ان ش ره پ ژ ن بی نج

۱۰/۲/۱۳۶۲

اکادومیک

کین س تو ټنگ دا پ شه یی ج بیس جوان نه
ا کا دو می ک ک دا مه دار دی ی ج بی
م ه ل هم ی ع لمیت پلا شرہ پولیتیان بی دا
ل کیک پر ل دی پ و را نادا مه تاتی ج بی

اکتوبر

ع دا لت دی ت س تو ا مبارزان شی ا ص ولی
م ه پ ن ده کو چه ا ص ولنا پی رویا ا مه کیکین
ا کتوب ر انقلاب لو شه کو چه آس شا روی
امپریالیزم آنتی تانک زور ی ن ل رویکن

ثور انقلاب

مس تبد ناکه و پری کن وی حلقوه و دای
 ارجاع آس ل پروا خفا آس استعمار
 نپیی استای دیویاشن مه وطن
 ثور انقلاب کوچه لوا آس استثمار

شودی

پشے یی جبیس شعر ناشور یا جیچم
 ادبی نظم پندیدی یو شاریچم
 دموی وزن سیلابی بوجو پیچم
 ثور انقلاب لوشه کوچه یو جب بو آلیچم

ایر مبو

زور او زور دار کالینا، گین مند کستا ایریمی
 خول گه مینه پلا کیوشی ظلم بو
 ایچین مادی او معنوی نعمتیلاچوی مه وطن
 مینه شره و نتچین چنتی کوی ایر مبو

دو خلگه

مه دو خلکه امه پلاظلئم کیواشی
 کـه ای زر او وریزـز ورس خاوندنـه
 ظالمان امه کنـده شـره نـیوی آـینـج
 اشـین اـما پـواشـی سـت و یـا سـال فـیوـدـالـنـه

دریکیم

ترقـی او پـورـا پـیـک کـارـوـان وـدـای کـه اـه درـیـکـیـم
 سـه زـور او زـور دـار کـالـی اـینـج مـه وـطـنـه
 نـه اـیـرـین کـه خـوارـی هـنـگـالـی اـسـتـه قـدـرـت تـیـ
 مـج تـارـین نـهـضـتـیـلـیـ کـوـچـوـی جـهـنـه

تـارـیـخ لـگـا کـوـچـه

امـپـرـیـالـیـزم ضـدـدـیدـی شـارـوا مـبـارـزاـن شـیـ
 تـارـیـخ لـگـا کـوـچـه اـمـه دـشـمن آـسـاسـتـعـمـرـسـ
 اـرـتـجـاع شـرـان تـاـپـا کـفـرـسـ اـنـیـکـیـنـ
 منـدـیـ شـیـلـه پـگـلاـکـتـیـکـنـ اـسـتـثـمـرـسـ

کاران

افغانستان مظلوم غریب ولس شره
جنگ وايوا امپرياليزمي زور او زرس
خواري هنکاليندا، دشمنيا کوريواشي
کار نستا گوريسي اپودا دي منه ضررس

استثمار

مه وطن اوړ اوکور واسیلا يه
اس تبداد، ظلس انګري وړوا شې
شې خواري هنکالي استه قدرت
جنس استثمری، جن شره منجای نیوا شي

حق

ارظام آنتي مظلوم منجه ايوا آس
مين چو دي که فرعون لهه دي موسى آس
حق باطل شره مدام کامياب بواشي
ابراهيم حکمه آذر گوشنگ پيدا آس

لهمه گارس شیله

اړس تا زوره ورګ بیان غمیدي
لهمه گار شیله پلانن بیان مه مندیدي
زرس خاوندني شاپوی آن جنګ پندیدي
ظالمان بوجل تباہ بیان مه مندیدي

۱۷/۱۲/۱۳۶۱

کابل

اورا پرنگی

پشه يې ژبه د افغانستان د ورونيو قومونو او مليتونو ډپرو پخوانيو
 ژبو خخه ده، زموږ د هېواد په ختيزو ولايتونو او د هغه په شاوخوا
 کې خلك پري خبرې کوي. د ځينو واقعيتونو او عيني شواهدو خخه
 راپه ډاګه کېږي چې پخوا دغه ژبه په دغه ځای کې له دېنه په زياته
 پيمانه موجوده او د سيمې د واکمنو او ادبې ژبو خخه وه. که د
 هخامنشيانو د زمانې د بگستان د ډېرليک (نه اريکه آهم، نه
 دروجنه آهم، زوره کره آهم) درې مسرو ته وګورو راته جوته کېږي
 چې دا د یوه پخوانۍ اريايې ژې بېلګه ده چې تراوشه پوري زموږ په
 پشه يې ژبه کې همداغه کليمې په همدي توګه کارول کېږي او شته
 دی یا په بل عبارت دا د پشه يې شعر پخوانۍ نمونه ده.

په همدي ډول له دې نه پرته ليکوالو او څېرونکو خرگنده کېږي ده
 چې یو ډېر لرغونې او پخوانۍ كتاب چې د (ملندا پښه) په نامه دی
 او په سيلون کې پيداشوی دی، په پشاوي ژبه ليکل شوی او ډېر
 پخوانيو زمانو کې زموږ له همدي هېواد خخه هلته وړل شوی دی.

دادي لپاره چې خبره او بدنه نه شي اصلې مطلب ته را خم او هغه د ((اوړا پرنګي)) يانې پرې بدہ والوزي په هکله د چې بساغلي محمد انور شمسه خيلي ورور ماته وړاندي کړ او ويې ويل:

دادي لپاره چې د سرحدونو او قبایلود وزارت د نشراتو او فرهنگي چارو ریاست په پام کې لري چې دا چاپ کړي، تاسو دادي په هکله خپل نظر ولیکيء بنه به شي. خداي (ج) شاهد دی ما چې دغه خبره واور بدنه او دا اثر مې ولید چې نوم يې دی اوړا پرنګي (پرې بدہ والوزي) باور وکړئ ماته دومره احساس او خوبني را په برخه شوه، لکه چې وزرونه مې کړي وي او الوتی اوسم لوړۍ خو زه مخکې له مخکې ددغه محترم وزارت فرهنگپالو مسولینو خخه ددغه نېټک اقدام له کبله مننه کوم او بیا ددغه ادبی اثر په هکله چې د پشه يې شعر په ګلبن کې یو نوي ګل دی دده د خوشبوسي خخه مې دومره خوند واخيست چې فکر مې تازه او احساس مې ژوندي شو.

ئکه چې ددغه پشه يې اثر مينځته را وړونکي او ليکوال او شاعر محمد حسن حسام ورور دغه هېوادني، ټولنیڙ، علمي او حماسي شعرونه دل وستونکي پر وړاندي د یو روښان او خلاند راتلونکي خواته د حسد او بدېښي د پوالونه ړنګوي او هغې وروري، پرمختګ او د هېواد بیا رغونې ته بولي.

هرخوک شاعر کېدى نه شي، په ربنتيا هم تر کومه اندازې پوري چې زره د انسان په وجود کې قدر او عزت لري په همدې ډول یو ليکوال او شاعر هم په ټولنه کې همدومره ارزښت لري. د بناسعر شعر د یوه ملت مره او ویده احساسات او جذبې راوینښوي، همدا شعر او ادب دی چې د خلکو ژبه او ګلتور ساتي.

بناغلی محمد حسن حسام ورور هم له همدادسي شاعرانو خخه دي او همدادسي شعرونه لري.

زه له یوې خوا محترم حسام صاحب ته د دغه اثر د منځته راورو او چاپېدو له کبله مبارکي وايم او غواړم چې دا محترم نور هم د خپل قلم په کار چولو سره لانور او ډېر خپلو خلکو، ژبي او ادب ته خدمت وکړي او له بلې خوا خپل خان او ټولو پشه یې خلکو ته هم چې زموږ د هېواد د مطبوعاتو په اسمان کې د یوه بل ژبي الوتونکي د الوتني له کبله دغه زموږه فضا لابنسلکلي شوه.

والسلام

محمد زمان کلماني

۱۳۸۱/۳/۱

کابل

پشه يى جب افغانستانس ليوني مليتپلا او قومپلانيا اي بودن هونى جبه او دائي شې گه ابت به اماوطنس سورالك تلنې، ولايتيلايه کوچه او تيس كنه سنيي خلك سريي اغت کاکن ايلاي واقعيتپلا او عينى شواهده اوداي تارابگا که پورا يوجب يه ټونک ميدې بوبيمانا يدى موجود آچ او منطقاس حاكم او ادبى جبه او داي آچ.

اگه امه هخامنشينه دنای بغضنان وارلکنه او داي دنه اريکه اهم، نه دروجنه اهم، نه زوره کره اهم، لمبه مسرايه انتينې پړي کمان يو تارابگا که يواي دنه هونى آريايى جبېس نمونيني شى گه ابت جابه اما پشه يى جبى کوچه ميمه کليما ميمه رکميدى یتین ګوريا او موجود شن ياورى عبارتېدى يوتانکي پشه يى شعرس ونه هونانموني شى.

امزات ميدې او پر تاللکالي او واره کالي تاراکيو يى شې گه اي بو پورانا او دنه هوناكتاب که (ملند اپينه) نامېدى سى او سيلون کوچه

پیدابواسی، پشاپی جبیدی لکن بوا او بو دنه زمانا یه کوچه میمه
اما وطنی لهه جایپکه نپواسی.

امی خاطری گه اغت لگی نه بی اصلی مطلب آنتی ایاگم او
(اور پارنگی) بابتھ سپی که محترم محمد انور شمسه خیلی لایستم
مینه انتی پوراکیهن او کدهن: امی خاطری گه سرحدات او قبایل
وزارت نشرات او فرهنگی له میلانیا ریاست نظر کوچه داراگه می
چاپ او نشر کدن. اگه می تاییا او یه بارا نظری لکیابیسی سپی.
خدای(ج) شاهد آس مم که یو اغت اریچم او یو اثر لشحچم که نامه
سی ((اور پارنگی)) باور کی ایلوواز احساس او خوشالی مینه انتی
پیداییک که اخولی ہونگی هنویم تن پرانگه انوام تی. اول خو مم
پورادی پورامه محترم وزارت فرهنگ بیسی بایکالی مسولینه او
دای مه نیک اقدامی گرای نیک کاکم او یان مه ادبی اثر بابتھ که
پشه یی شعرس گلپناکوچه ای اوپارا او نونگاپینجا شی گندھتا او
دای ایلووار مزا گوریکم که فکرم تازا او احسم زنداییکه. خو لگه مه
پشه یی اثرس منجه اچکالا او لککالا اما وطنس ای بوبا احساس
وطن او اولس سره مین لککالا او شاعر محمد حسن حسام لایستان
مه وطنی، اجتماعی، علمی او حماسی شعر یلا پرکالا پورا ای لوش
او جلککالا اکالا بل امیدس او ینیک چالا خلکه آنتی بکار پیغام
دارا، خلکه منجه نفرت، کینا، حسد او بد سپنیس دیوله دور گبی
او تی لپونگری، پورا پنی او وطنس جو پلینی انتی ایرپ هر که شاعر

بتابنه بیا. شتېدى کو اندازا جاکە اړانسان ویږي کوچه قدر او عزت دارا، مندور کمیدی، اى لککا او شاعر به جامعا کوچه ایلووار ارزش دارا، شاعرس شعری اى ملتس لوی او اورچوی احساس او جذبته بولیپې. یومه شعر او ادب سی خلکتا جب او کلتور ستارسی. محترم محمد حسن حسام لایام به مندو شاعر نه اودای آس او مندو شعردارا.

مم ای تلن محترم حسام صاحب آنتی مه اثرس منجھه چیك او چاپ بیک خاطرې مبارکي ماکم او ایپیاکم که یو محترم تانکه قلمتاوری به لهمه ويک گراي لوري او بوتانک جب، ادب او خلکه انتی خدمت کې اووري تلن تانک جان او چېه پشه یې خلکه انتی به که اما وطنس مطبوعتناتلى کوچه اى وری امه باش پرنګکالاس پرانګ انکه گراي یورندین وری به سد و رابیک.

وسلام

محمد زمان کلماني

۱۳۸۱/۳/۱

کابل

افغانستان

وطن اما افغانستان

امه شره گبران شې

گبران

میراثايدې دروا

شيرین شرئ دیوان شى

دیوان

درواشې که پورا

جپوا، یادپروا

سود رایاادر

اما شې

اما

وېړین او جانين شپره

دیوان شى

دیوان

وېړین که جانین شي
مالین که شرین شي
مېځي وطن
مېځي ختن
پوره نیاک کو!
دوان شي
دوان
پاوه شي سودرا
اسیا منجه چندوا
خوشبختی می کوچه
اړجمعی می کچه
ليوان شي
وطن اماشي ازاد
مستقل او شرورې
کيمان ننګا
شهامت افغانیدې

وعدان شې

وعدان

صلح وا وينينا

نه جنگ سالارنا

تي شرويکالنا

نه نادانا

خو عالمنا

پند لوړیک دې

. امه

وه حسن حسام

جو پېس اي

نظم

تادوي بت جيowan شې

جيowan

کابل، افغانستان لهمنګل پروان

بجدآ

بجدآ، گه سهار

بیواشی

اوردا

اوردا آ گه بهار

ایواشی

ظلم او تادا پواشی

لپونگری

ایواشی

تریگنی اوردا

قلمی گوردا

کتبی چالدا

خدمت وطنس

کارهنواشی

لپونگری

ایواشی

ای ڏشتیا لیام

پښتون

اوچنټالیام

بلوچ

تار داسهار

بیواشی

ظلم او تادا

پواشی

لپونگرئی

ایواشی

آنچپلا چالدا

اې گذارتاردا

شهیداشیدي

کفن سود راشي

مي منطقا کوچه

تحول اپواشى

ظلم او تادا

پواشى

لپونگري

اپواشى

پشه يې، نورستانى

الينا ليام آن

هزاره گى او ورى

مینى ليام آن

چویېنې کارهینم

قلم جبېدې

وطني جوپيدا

تاناک استييدي

لهدي خوشال بى

حسن حسام

ايمه و ديدې

گه چېکه جمع بدا

اي بيرغ اوچيدې

کابل افغانستان لهمنګل پروان

نه مرپکی ممی!

گه؟

کوتی جبپس!

مینی

آی او

تاتی جبپس

استه نامپدی

تستوی

آن

ممی

چوئ لفظ بلا

آمی

داردي جبپس

شن بوسیلی

سودري

مي

پشه يې جبېس

قافيه او

وزنى بوشن

مي

دموي جبېس

مم ليتان بىچم

مي

نويوي جبېس

داره گله کوچه

لعل چندوي

هر اي دراکوچه

مي ڏکوي جبېس

کابل افغانستان-لهمنگل پروان

ماخول اندازی

تیس

ډشتی او شاتی
دوسو

نویوا

ویله پیدا تی
نستستا

بویه تیز
پای دی مویاتی

آیک

یواندینا
جو تیکلا

ایک

وطنبنا

شرمیکلا

ایک

اپله چوینا

اچیاکین

نامېدى

شريعت

ايك چوي

ازيت

ازيت

کيس پاي

کچين موتىي

کيس استىا

شن کتوى

کې دورايدى

ھنوى

كاوبو سنگهساربوي

لەمنگل پروان

مارایپلا

چوی ریزای پلا

یوبتیل ایوپلا

هر

لهمیلا ایوپلا

می

دشمنی

کگینچ

هرکوتی

جن پلا

می

بینی

کیگینچ

کاو

بی فرهنگ

او بی کلتور

آینج

می

انو

نامپدی

مسلمان

او

بی باتور

آینج

می

لہمنگل پروان

وريو

گریوی

اما

نه آینچ

او

وري اینچ

مې

چوئ

كمزورشە

زور

منلەوي

آینچ مې خوا!

نامولوي اینچ مې

اورا ای آزاد

اورا!

فکر

مازاد اورا

ودنی گورا

خوشبختیس گوراوی

خه شپ

سمیش گوراوی

اورا ازاد!

آورا

چنچای

ازاد اوږا

گه آچې امنې

امن

څه چلېک

چنچا

کابل افغانستان

لهمنګل پروان

انشیتان

گلبهارشتل و دایې

سرالک جا

پیچ دراکنایې

کابل کنر

نندی منجايې

هندوکش جنوبی

دمن و دایې

چندوا پشه يې

ملیت

کوچئی شې بکار

وحدت

کینا وطن شره

غیرت

دارپن ککرا

شها مت

تاریخ لگی کوچه

اصل واي

ثابت بیوی آن

می وطن س

لیونی مليتیلا یه کوچه

عجز آن

نظام

انتی

کار

ھیم

توجه مبني درکار

شي. دُرنا ماشی که اسکین

تگاوشي که او زبین

اليشنگ او يا پوشكين

الینگار شی که تې تین

آن پشه يې ملتىس

قومىلئ

اي جييس

ليلى

افغانستان

پولھلى

وطن شره د يوي شن

جانيلى

ارييت، شلت او

واما گل

شماس، چلسن يا

کنه گل

دره نور شې كه

نور گل

كيل، گوريك يا

دیوه گل

سیود ود ای دور

ننگاه

بیوی آن

عنعنادی

پوروی آن

پورکونی رواجیلایدی

تستوی آن

تاریخ لگبی کوچه اصیل وای

ثابت بیوی آن

می وطنس

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

محمد حسن حسام

وطن مینی لیلام اس

امجنونی.

تاگه زنداتم

آیم: مدیونی

صداقت پلا خدمتستا اکیمي

شن اردراممی

کانونی

کاومنه شره گران شې يو

وطنم:

ای پالي کوچه جهان وري

سوتنم:

ممى ترازا کوچه گران شې

ای لامیم

گه:

خی پتنم.

زندایم تپنہ کچہ کوچہ

گن بوایم آتپنہ اڑہ

کوچہ

انشام تانک بخچہ کوچہ

تینی حقی مینی

خدمتم

شیر او باری تی مینی

عزتم

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

نونگاکلیس مبارکیه

چوئ اولسنې

دیم

چارویا واي کلیس پیغمي

گه خې شيم شې

مې وطن ګن اولسنې

اوچوئ قوميلنى

دیم.

استیل ای دده

محتبس ای. وریکو

شاباس، شاباس

ای ګیریس مبارکیه

افغانستان هرکوتې

جن نې

دیم

وطن شره که دیجین جا نپلی

روح آرام تیان

کاووار

درود

درود

تبی

شهیدنې

دیم

کابل افغانستان

لهمنګل پروان

پرنگی

اوراگه ازاد

پرنگی

چنچا

ازاد

پرنگی

آچی امنتی

صلح ترقی

لیونگری

اپگیری

اورا

چنچای

آزاد اوږا

میس

بندیکیکي

نقسان دارګاه

ایله ارمان دارګا

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

نویک مارینس

شامیک

اوچیء

لوش دیکالا

تارادوویل

الیک

تندر شره

ککین+چتوی اپخیل ای

تاریک+ککین+تاریک

شامیک اوچا ایک

دی سال

اوچالا جای

دي اوړا

شامک اوشا ایک

دي سال

اما ذهنن کند

ایک

انچېن اندي کیاچین

البه لشیک کره بیس

البه لشپاک کره بیس

کابل افغانستان

لهمنګل پروان

هندوکش دمن کوچه

اگن بیوا

ایم

معلوم چېکه دنیا کو

نژادم اریابې

شي

افتخار داریم

پشه یې

دې

ملیتم شي معلوم

اوگنوی

ای میلون

او یا میلون و دای

کم بوشې

تاریخ لگکی کوچه

گنوی آیس

می وطن

اصیل

ویې

دې

اصیل فرهنگ

کلتورس

خاوندئی

می پوییس

آیس

مرتاجع نظامپلايہ

بیلیوی

آيس

مي

اوتي

دي

وونان پورکنى

شن

رواجيلان بو

عالى شن

جبن شي د موی

سانسيگيرت

الف

او

بې

دې

وطن ننگاککیس

ونتینام

وري ولسه پلا

سم شن

چوئ وداى

پورا دشمن

انیکما

شەپەلى

دې

کابل، لهمنگل پروان

شې

فطرتى

ممى

ديكېن

گە

جواننن

+ آکيم

ارودى آن

كېمى نه مونەيتان

بې

دى

حقوق شن مساوي

ويراوازو

پشه بې مليتس

ایکو ټولہام

کینا

ختہنی

اوچار و رابی

دی

مليتن بو عاجز انس

غیرت او شہامت

یې بو عالی شې

یايس راوي لپتان نه بیس

آرگرا

کوچې

دی

کابل، لهمنگل پروان

ای مینی گیران

وطنم!

ته پوه ای شیر مردننا

الینی شیر او باری تی

که چادر آی

باتورنا

مرچل آی

اپود بنا

اوزان گو آی

سر بازنا

تنه نامه و دایپی

قربان بیم

مینی سودري

وطنم

مینی گوشنگم

مینی گورم

مبني

تنم

تنه کوچه وطنم

نهضت بت

بجويي شن

اپنے گہ

ودان کندی

قوت بت

بجوي شن

تیني گله

داره کوچھ

غیرت بت

بجوي شن

کونر کارپنگا

نونگی نعما

اولس آنتی

مگا

اباسین کوچه سیلاپ

شى

آموشا باش

(دیگا)

ننگرهار و دای

انیشتان

تاهرات او

بدخشن جا

هلمند و دـآی

ویتستان

تخار او تا

جوزجن جا

کابل، زبل

فاریاب پکتیا

او تالغمن جا

جم وطن

نغما، نغما

.شن.

آرگـبرـآـی

تراناشن

خلگه زندي کيچين

او نونگي کوي

ولولشن

مايم گيران وطنم

ازادي مبارك

تبيان

ظالمنه و دآى

خلاص آى

چوتینی مبارک

تیان

تہ چغا آئی

سیاست

اورنی مبارک

تیان

ابلی گینچ

تنی و داے

سودری سورشی

الْوَيْ

اندار آویل ویتوی

ش

سودری سور شی

الوي

اى کوته بیي

وطن پوراپای

ودان

بیي

ویاى بت بجوي

آن:

ختن کوئ ته

ود آن بیی

وری خواراو

فقیر نه تی

ته بوجل

بوستان

بیی

تینی پراخ فضا کوچه

طمعادا رئیس بیی

زندگیس

بکار کاروان

شارپیکن

ډمتھا کتھیکن

بندگیس

ای:

مینی سودري وطنم

مینا افغانستم

تینی پوه ودآی

دوان بیم

ای مپنی ختم

اگه شیریم تینی
درکری

تویِ دیسمی
ای وطنم

آکیم + افتخارشرا
خول گه اړستم

ای ارمنی
شیریم تویِ دیوام
شې

اوچانستم
ای ارمنی

کابل افغانستان
لهمنګل پروان
محمد حسن حسام

آمیس مینا

ودای

پیدا

ـ آیم

کییمی ننگا

بو

ارودا

ایم

دیواممی

سبق شی

داریلایه

نرم ایم

مگنرمنی

کوچه

شخرا

آیم

وطن

تپنه نامه و دائی

قربان

بیم

انوانامپستی

: گه

آدیمی

بو

شادان

بیم

للهه وقت

مپنا ارمنم

بې

پورا

گە:

تېنە

ترقى

اوپوراپىك

کو

آدوان

بیم

آپوله‌ی ایم

وہ وطن!

ته مینی

ایام ای

ورتان

نه بیمی

دشمن کو

گه:

حیام آیی.

غیرت

زانگو

کوچه

ـ

تو

لپیکیم

ازنا

کوچه

مریکی

: گه

ویام

آیی

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

سپینی و یعنی

نوی انداز، نوی خبرې

((منځانګه))

او

((بېله))

د شعر دوه ارزښتونه دي

که دا دواړه ارزښتونه

د پخوانو په پېښو ولار وي

((روایتی شاعری یې بولی))

خو که

((منځانګه))

او

((بېله))

((نوبنت ولري))

او د نوبنت ارزښت پري ورزیات شي

نو بیا دا شاعری

د ((جدت))

او ((ابداع))

پروات گامونه کېنېردى

او د ادبی انقلاب لاره هواره كېرى

بناغلى حسام زموږ د عصر یو سېپین بېرى شاعر او

ليکوال دی ((نشر)) هم ليکي.

((نظم)) هم ليکي.

خو دا حل يې د دواړو په ګډون خه ليکلې

چې ادب پېژندونکي

((نشری نظم))

ورته وايي،

((نشری نظم))

په پښتو ادب کې نوي ((صنف)) دی

دا ڙانر

له ((اردو)) نه

((پښتو)) ته راغلى

او په پښتو کې

((هاشم بابر))

دوه کتابونه

((د مېلې هلك))

او

((ورک موندلى))

په همدي نشي نظم کښلي

او د ادب په ډګر کې يې هنگامه را ولاره کړي ده.

زمور شاعر او ليکوال

بناغلي حسام

نه اردو نشي نظمونه کتلې

او نه يې د هاشم بابر

((ورک موندلى))

او

((د مېلې هلك)) ليدلي

ده ته خپل مبتکر مغز

او شاعرانه احساس

حکم کړي چې داسي یو خه ولیکي

او پښتنې ټولنې ته يې وراندي کړي

نو خکه ماته په یوه لیک کې لیکي:

((ستاسو د گن شمېر بوختیا وو سره سره

زړه نا زړه

د یو خو ماتو ګودو او ناقصو شعرونو

یوه تولګه

چې نه یې ازاد شعر د شعر په خبر دی

او نه یې مقفا

نه یې په شکل پوهېږم

او نه یې په محتوا

خو په هر حال مورډ تړول په دې عقیده او اند یو

چې هر خیز په اول کې خام وي

او په قراره ترپنې د پخلې تمه کېږي

نو ددي اصل په رنیا کې

په زړورتیا او په خلاص مت مې

د ئان سره و پتېيله

چې تولګه

په قلمي شکل کې

ستاسې حضور ته

د یوې لنډې سریزې لپاره

وراندي کړم

که ټولګه په سریزې ارزېدله

هیله من یم چې هیله مې تر سره کړئ

او ټولګې ته به په خپله نوم غوره کړئ

او که....))

د مصریو نامتو نقاد

ډاکتر مندور وايی:

((شاعر خپل شعر ووايی

خو کله یې چې کره کتونکي وګوري

نو دومره خبرې په کې راپیدا کړي

چې د شاعر اروا هم ترې خبره نه وي))

همدا سبب دي

چې شاعران، هنرمندان او تخلیق کاران

د الهام په نوراني نړۍ کې

ډېر خه وايی

او ڏپر خه په خوله ورخی
 په خپله نه پري پوهېږي چې دا خه دي؟
 خو نقاد هغه ته
 سبک تاکي
 شکل او فورم ورته تاکي،
 ادبی خبره ورته تاکي،
 قاعده او قالب ورته تاکي
 او بيا حکم کوي چې دا خه ڏول پارچه ده
 او نوم ورته تاکي
 ادبیات ټول لوړۍ ويں شوي
 بيا قالب بندی شوي
 او نومونه پري اينسودل شوي
 ځکه شاعر او هنرمند ازاد دی
 هغه د ټولو قيدونو نه دباندي خپل هنر خلقوي
 او خپل اثر رامنځته کوي
 همدا ازادي ده چې
 قالب شکني کوي

نوي فورمونه رامنځته کوي
 او نوي ژانرونه او صنفونه پنځوي
 حسام صاحب هم دا کار کړي
 خپل د زړه غږيې د قلم غېږي ته سپارلۍ
 او له هغې نه دا نوي فورم او شکل جوړ شوي
 او د پښتو ادب په ورشو کې يې یو نوي ګام ایښی دی
 او له دي سببې دده دا ليکنه
 د بنې له پلوه په نوبنت ولاره ده
 او زه يې یو نوي ادبی ګام او انداز بولم!
 تر دي وروسته
 دده ددي وينا
 منځچانګه ده
 ده د خپلې ټولنې
 پېښو او بهيرونو ته
 په غور او دقت کتلې
 د سياست د لوېغارو
 تر زرزري جامو

او پوډري مخونو لندې يې

د دوى اصلې څېړي ليدلې

((د ديموکراسۍ د کوکرييو پرځای))

((سمسېږي)) (تمساوي)

((روي))

((ګورګتې))

او ((خپسي)) ورته بنکاره شوي

او د نورو ويرندو کو کسانو په شان يې

ستړګې نه دي پري پتې کړي

او پر دي يې نه دي پري اچولي

په واز کومي يې

د هغه ربښيني ماشوم غوندي

چې غږ يې وکړ:

((پاچا لوح دی!))

د تولو هغو لویو لویو کسانو

د ریا او منافقت پردي څېړي کړي

چې په لوح پاچا پسې روان وو

خو ددې جرائت يې نه درلود،

ووايي چې:

((پاچا لوح دى!))

حسام صاحب په جرائت ويلې:

چې ((پاچا لوح دى!))

اوسم نو د چاپلوسو

((پرده پوبنانو) خوبنې ده

چې دا غږ ورسره غبرګوي

که بیا هم له منافقت او چاپلوسي نه کار اخلي!

او له دې رسوايي سره سره حال نه واي.

زه خوله حسام صاحب سره دا حقیقت او واقعیت غبرګوم.

((چې پاچا برینډ دى)!)

او د حسام صاحب د ليک هغه خبرې

چې ماته يې کړي

دده شکسته نفسي بولم!

او په پوره ډاډ وايم چې

د حسام صاحب

((دا نشي نظمونه))

هم د بنې له پلوه نوبنت لري

او هم د منځپانګې له لوري
نو خکه يې
زه ((نوی انداز
او

نوې خبرې)) بولم
مبارکې ورکوم
او وايم:
چې قلم يې چلاند
قدم يې تپاند
فکر يې څلاند
او شعر يې تاند
او سه!

په درنښت
حبيب الله رفيع
د افغانستان د علومو اکاډمي، مشاور
کابل - ۱۴۸۵/۲۷ کال

په کوم ويار؟!

د قهرمانيو او اتلوليو، لپو، پر لورو غرونو قسمونو او پرتوري او
مېړاني وياريونو، له پېړيو، پېړيو راهيسي، لکه د بنګو نشه او لکه
د چرسو دود، زموږ عامه ذهننيت تخدیر کړي دي.

يوه ورڅنکي نسل ويوبنتل، پلاره! بابا! زما په كتابونو کې توره
شته، اتلان شته، وينې شته خو ډودۍ نه شته دا ولې؟

کوچنې نسل بیا ويوبنتل، پلاره! بابا! دا وران وطن ولې پر تا ګران
دي؟ او که ګران دی نو ولې وران دی؟

هیچا څواب ورنه کړ، له کوم ځایه غږ راته:

دا مود بابا وطن...

... توره لرم، زغرې لرم

... سترګې به دې وباسم

او...

زما تخليقي ادب، زما هنري ادب هم د همداسي افراط او تفریط
ترمنځ سرگردانه و، کله به چې له التزام او تعهد خخه تښتېده، نو
می، هیخانه ساقی، بادامي سترګو او... ته یې پنا وره، صوفيانه او

عرفانی سولیدلی اصطلاحات یې د تېبنتې فکري دروازه وه، خو
کله به چې تعهد او التزام ته راوگرڅېد، نو دا سې به د تورو په وهلو
بوخت شو چې سترګې به یې د وینو په ډنله بدلې شوې او یا به د
وطن د لورو غرونو په ستاینه کې دا سې ورک شو چې خبره به یې
جغرافیې ته ورسپده.

هیچا ددې وطن د وړي ماشوم له اوښکې خخه غمی جوړ نه کړ او پر
دغه الماس یې کونډې ته د ډوډۍ ګانه وانه خیسته، د قهرمانیو
نظمونو همداسې دورې بادولي چې سترګورو ویناوالو حقیقتونه
وموندل او هغو ته یې د ډیلو لارې ولټولې چا په کيسه، چا په شعر،
چا په تحلیل او چا هم په شاعرانه طrho کې یوه نیمه سپرغی
وموندله، چې زموږ حاجی صاحب حسام هم له همداسې ویناوالو
خخه دی له هغې ورڅې خخه یې چې په یوه نوي قالب کې ددغو
طrho لیکل پیل کړل یو شمېر یې ماته لوستې او دادی اوس یې
 بشپړ کتاب زما ترمخ پروت دی چې ده ته او درنو لوستونکو ته دي
مبارک وي. بناغلي حسام صib هغو ترخو حقایقو ته متوجه شوی
چې زموږ ډپرو هنرمندو ویناوالو لاتراوسه پري څه نه دي ليکلې،
وګوري:

مور هغه ولس یو

چې سوله په

سوال غواړو

جنگ ختيو په زبه

بيا له جنگه

وبال غواړو

هسيٽش ځانونه

ستايو

په تېرو ځان تېرباسو...

ترپايه

يا:

موږ هغه ولس يو

چې د بمن نه دوستي غواړو

بيا هم د او بو پرخای

د وينو لښتني غواړو

بنه ځانونه کاندو ستري

شيروار وشاربو له شکو

ترپايه

د بناغلي حسام په وينا کې د شاعرانه تصوير جورونې هڅې شته،
استعاره، سمبولونه، تشبيهات او د بلاغت یو شمېر فنون لري، خو

تر هر خه مهم د پیغام له اړخه زموږ د پېړيو پېړيو معتادو
وطنپرستو(!) ناظمانو ته هغه د استاد شپون خبره غابن ماتونکي
حواب له ئانه سره لري، حکه خو زه دده وینا ته د پیغام وینا وايم او
دا ارزښت یې د قدر وړ ګنيم.

د بناغلي حسام په وینا کې هغه تاريخ اجتماعي درد تر سترګو کېږي
چې په حقا یقو رنګ تمثيلوي له ئانه سره لري په ليکنو کې ولسي
متلونه، اصطلاحات او ترکييونه د ويناوال له خپلو ترکيبو او
تشبيهاتو سره په یوه ساده او ټولو ته د پوها وي وړ ژبه داسيې بنکلې
طرحې رامنځته کوي چې هر لوستونکي ته د دغې ټولني د
بدمرغۍ، ئانځاني او وروسته پاتې والي عوامل او ئانګړتياوي
معرفې کولای شي، زه د خپلو دغونکدو ودو کربنو په پاي کې خپل
درانه دوست حاجي صاحب حسام ته وايم، چې رائه په یوه خندا او
څو اوبنکو د ټول تاريخ د ويارونو لپې ومينځو او خپل سوځدلۍ
مكتب، خپل کنډر بناړ او خپل وران ويچار ژوند ټولو افغانانو ته
وروښيو او بیا د ماشوم نسل په شان ورڅخه وپوښتو چې:
پلاړه! بابا!

په کم ويړ؟!!

عبدالغفور لېوال

کابل - میریس میدان

۸ لیندي، ۱۳۸۵ کال

تقریظ:

سپینې وینې په سپینو ټکو کې

هر شاعر او ادیب د شعر او ادب بېله دنیاگی لري. خوب ژبى شاعر او نشار ليکوال بناغلي الحاج محمد حسن حسام بیا تکل کړي دی چې خه د نشر او خه د ازاد نظم په ژبه د خپل فکر مرغلري د خپل شعر او ادب په مينه والو باندي وشيندي.

دا مرغلري په (مناجات) پیل کېږي او ورپسي نور نظمونه یو په بل پسي رائي. که موږ دغه اثر له شکلي او موضوعي پلوه وتلو، نو کېدى شي چې د اوزانو او قافيو تول یې په پخه نه، بلکې په کچه تيره د تللو وړوي. ان کله نا کله بېخې سړۍ د سوچه هنري نشر ګومان پري کوي، مګر په یو شمېر دغو نظمونو کې یو تتشانته اهنج شته. دا اثر له موضوعي پلوه د حاجي صاحب د جوروونکي فکر خزانه په غېړ کې لري. په دغه كتاب کې د سپینو وینو انځور په سپینو ټکو باندي کښل شوی دي او د هېواد او ولس په درد ډېر ساره اسویلې ایستل شوي دي.

ددی په خنگ کې کم خه چې د ڏپر اهمیت وړ دي، هغه د لیکوال
 ژبه ده. په دغه کتاب کې د ولسي پښتو رنگ غالب دي، کومه چې
 زموږ د ګران وطن په کليو او باندو کې ويله کېږي. بله بنې ګنه يې
 داده چې شاعر نيوکې لري او د خپلې ټولني تول په خپل فکر باندي
 کوي. خه بنه وايي:

ورخونه وچ کړو

په خپلو ګوتو

تشو شيلو نه

غورخنگونه غواړو

بيا داسي وايي:

موږ هغه ولس يو

چې سوله په سوال غواړو

جنگ خنيو په ژبه

بيا له جنګه وبال غواړو

په رښتیا چې سوله په سوال نه غوبنستل کېږي او د سوال په او بو
 ژرنده نه ګرځي. بناګلی حسام بل ځای داسي وايي:

موږ هغه ولس يو

چې دبمن نه دوستي غواړو

بیا هم د او بو پرخای

د وینو لبنتی غواپو

حاجی صاحب په هېواد کې د سولې د تینګښت ته په دې ډېر
اندېښمن دی چې دلته غونبه په پیشوګانو او کورت په موږکانو
ساتل کېږي:

په پیشوګانو ساتو غونبې

بده خو لداده

په غلو چې بنکته او پورته

د بناړونو

دا ګزمه و هو

هغه موږ یو

ددې ټکیو په اړخ کې دا خبره هم د یادونې و ده چې د حاجی صاحب
په دغه کتاب کې یو شمېر تاریخي روایتونو ته هم اشاره شانته
شوي ده، لکه:

نه پوهېږم

دا د کوم دور وزنه

په موږ سر خوري

گوته په خوله نن

پاتې کېږي

فاتحان

او د مغلو تیمور لنگ

حاجي صاحب د سبا لپواله معلومېږي. په خنګ کې د پرونون مخالف هم نه دی. شاعر چې په حال زمانه کې د پرونون او سبا ترمنځ ڙوند کوي، ددي لپاره غړ کوي چې پرونون به د پند لپاره يادوو او د سبا پر لور به غوټې وهو، خکه وايي:

که د تېر نه عبرت وانخلو

او نن Ҳان سمبال نه کاندو

نو

سبا ته به په دې مكتب کې

انشا الله!

گورگتۍ لنګکېږي

د حاجي صاحب دلته اشاره د توري تلکې خاوندانو ته ده. خرنګه چې شاعر د سره خرص د تلکې له بدمرغيو نه خبر دی او په دې برخه کې غني تجربې لري، نو خکه خپل هبوادوال د تور خرص د تلکې له راتلونکو بدمرغيو نه هم خبروي:

نن چې دا ستاسو

مریان شول

ستاسې د غارې تلک

پرونې مودنیوی وو

ستاسې په خېر وو

هک پک

حاجي صاحب هغه کسان چې له هغونه دده په فکر خه شى نه
جورېږي، غندي او خبرداري ورکوي چې نورو ته د تېري لاس مه
وراوردوي:

که ته مرې يې

که ژوندى

يې

هېڅ درنه

جورې نه

دي

چانه چې خه

جورې دي

هغه مه شرموه

.....

تا هسپې د جنت په هوس

خوشې ملاتړلې

وينه چې خوک توی کړي

هغه دوزخ کې لټيوه

بیا بیا د لپلو چرو خاوندانو او د وینو سوداګرو ته دا وریادوی چې د
وینو خرڅېدل ارزان او د مینو خرڅول ګران دي:
درسته ده چې وینه به ام کړي
خرڅه!

د اوپو په تېيت قيمت

خود مینو خرڅول به

يو خه ګران ي

د وینو سوداګر ته

لنډه دا چې حاجي صاحب یو رسالتمند شاعر او نشار ليکومال دی.
دی که نشر ليکي او که شعر، په یوه خاصه جذبه یې ليکي او خپل
مظلوم ولس او ړنګ بنګ هېواد ته له افغانی مینې او خلوص نه
ډک پیغام په کې څلوي.

د شاعر د نورو کاميابيو په هيله

محقق محمد نبي صلاحی

کابل - نوى بنبار

۱۳۸۵/۸/۶

د الحاج محمد حسن حسام کتاب ته

یوه لنه کته

پښتنه وايي: ((په خور کې کانۍ دېردي خو خبره د من ده.)) هوا هره تېړه او هر کانۍ سړي من نه شي ګنډلی او دا باید ومنو چې هر کانۍ من نه دي.

لکه خنګه چې هر کانۍ من نه دي دغسې هم د هر شاعر او ليکوال ليکنې ته سړي د پځې ليکنې په سترګه نه شي کتلې. بنه او پخه ليکنه هغه د چې د ملت درد ته په کې توجه شوي وي او ليکوال او شاعر د مصنوعي غټيانو په خونونه، بلکې د هغو واقعي دردېدلو، کړېدلو او څورېدلو انسانانو په زړونو ورنوتۍ وي چې د داخلې او خارجي غليمانو له لاسه په کړاوونو اخته شوي او د هغوي د زړه خبرې يې بیا د قلم په ژبه د زړه په وینو په خپلو ليکنو کې بې له ډاره بسکاره کړي وي. خوشال خان خټک وايي:

چې دستار تړي هزار دي

د دستار سړي په شمار دي

پګړۍ خو هر سړۍ تړي یا یې په سرولی شي، خو هره پګړۍ پګړۍ
نه ده او نه د ټولو سړیتوب سره برابر دي.

ارواښاد ګل پاچا الفت وايی:

د طوطیانو له وینا دا معلومېږي

چې خبرو باندي څوک نه سړۍ کېږي
سړۍ نه دی چې یې کار د سړونه و
په خبرو که هر څومره بنه پوهېږي

که موږ د کت لنډۍ بازو د کت د اوږد بازو سره برابروو، نو په
قضاياټ پوري به مو د بصیرت خاوندان وختاندي.

کله چې زه د یو شمېر لیکوالاټو او شاعرانو سره د بناغلي حسام
لیکنې پرتله کوم، نو هلتہ راته بیا د (حسام) تله درنه بنکاري. د
نوموري کمال په دې کې دی چې په نوي سبك په یو کوچني مطلب
کې ډېره غتهه مانا ئای کولی شي.

د مثال په ډول کله چې دده دا لټدي لیک په غور ولولئ نو په پوره
اسانۍ سره په کې د افغانستان د نننۍ غم لړلې وضعې تصویر
لیدلی شیء لیک دادی:

دوستانو!

کومه تومنه چې:

تاسي خه موده

مخکي دلته

د اوسمى نړۍ په

رحیم کې

د خپل شتون او

پنځدو لپاره تويه

کړي وه

ددې پرخای چې

د ديموکراسۍ کوکري

وزړبوي

په تاسف سره

هغه یې

تمساوې

روې

گورګتۍ او

خپسی

وزبېولې!!

نوموری همدغه د مانا نه ډاک لیک کې د افغانستان راګیر شوي او
اثير ملت ته د اگاهی او خبرداری داسې پیغام رسوي:

چیست یاران طریقت بعد ازین تدبیر ما؟

دا هګی خو خوسا شوه له دی وروسته به خه کوو؟؟؟

که زموږ ګران وطنوالد بناغلي حسام ((زه کابل یم)) اثر په غور
ولولي، نو هلتنه به ورته دا خبره پوره جوته شي چې کابل چا وران او
چا زموږ په زرگونو بې ګناه وطنداران ژوندي د خاورو لاتدي او چا
زموره مادي او معنوی هستي تالاترغی کړه او نن د پارلمانه تر
حکومته خوک د اقتدار په خوکیو ناست دي؟؟؟

هو! نن سبا چې د افغانستان له کشالي نه انجره مشوره جوړه شوې
او د پای تکی ورته سړی نه شي پیداکولی، لوی علت یې دادی
هماغه خلک چې کابل یې وران کړ، له ولسوالیو تر ولايتونو له
ولايتونو تر وزارتونو او آن تر پارلمان پوري په دولتي دستگاه کې
ننوتی او د ملت وينې د ګورګتیو په خېر ځښې.

د بناغلي حسام بل کمال دادی چې د سرمایې لرلو سره سره د نورو
په خېر نه چې د وربېسمو د چینجو په شان د سرمایو په غوڅو
ورننوتی، بلکې له هغې ډلې راوتلى او د خپل کړېدلې ولس په بدہ
ورخ ڙاري او خپل خلک یې نه دی هېر کړي.

دغسې اشخاص د قدر وړ او لوی خدای(ج) دې په افغانی تولنه کې
لپسي زيات کاندي.

زما هيله داده چې زموږ ليکوالان او ويناوال په خاصه توګه څوان
نسل د (حسام) صاحب ليکنې په غور ولولي.

محمد حسن ولسمل

کارته اريانا- کابل

د ۱۳۸۵ ل کال د ليندي ۱۰ مه

د ویناوال خو لندې خبرې

په لوړۍ ليک کې

دوستانو!

کومه تومنه چې تاسې خه موده مخکې دلته د او سنې نړۍ، په رحیم
کې د خپل شتون او پنځیدو لپاره تویه کړې وه. د دې پرڅای چې د
دموکراسۍ کوکري وزېږوي، په تاسف سره هغه یې تمساوي، روې،
گورګتۍ او خپسۍ وزېږولي(!!!)

په درناوی

ستاسې دوست

حاجي محمد حسن حسام

درېیم پروان، کابل، کابل، ۱۳۸۵

د لیندې، لوړۍ، نېټه

د ویناوال خو لندې خبرې په یو پیغام او یو لیک کې

دوسناب!

تاسې د خپل مكتب او د خپل مسلک پرونى گورگتى د خوارو
افغانانو د وينو په رودلو او څبلو دومره خربه او چاغې کړي دي،
چې اوس یې تاسې ته هم د خوارېدو چل نه درخې.

موږ په دې عقیده یو هر استاد خپلو شاګردا نو ته ټول چلونه نه
بنيې، د خپل ئان د خلاصون او شتون لپاره یونیم چل ترڅنګه پت
ساتې. تاسې مهرباني وکړئ د خپل وروستي چل نه کار واخلي، په
موږ افغانانو کې نوره یوه خاځکي وينه هم نه ده پاتې چې ستاسې
پرونى ساتل شوي او روبدې گورگتى یې وروي.

نو هيله من یو چې دا گورگتى همالته وترئ د کوم ئاي نه چې له
موږ پسي مو نيسای کړي وي.

په درناوي

ستاسې دوست

حاجي محمد حسن حسام

مناجات

ته يې خالق

دادي مخلوق

دى ربه

كه پيدا کوي

كه لوبيوي

كه زېروي

يا پنځوي

په ئمکه

څه دي

كمېږي پري

نه؟

خير دي!

لږ يې توانا پيدا کړه.

لږ يې دانا

پيدا کړه

ستا په گُره کې نور

نو،

ناتوانه افغان ځای

نه لري.

کله يې يو ربوي او

کله يې بل ربوي د

زمانې د فرعونيانو

نه چې:

خلاص شي

سمدس

بيا نو د خپلي نادانۍ

په وجه،

د ماشومانو په خبر

په خپل منځ کې

يو، بل،

بنه ڇبوسي.

نن بیا؟!

نن بیا د یزید په زړه

د کُفر و ینته شنه شول

تیټویم هسکې شملې

او دنګ

سرونه

زمانی بیا زموږ

په لور

اوچلی

تریو کړی

په موږ و پشی د

بارو تو

خر وا رونه

په خر پ ربی او په

ترپ تربنې

روان شي

تر شاه پرې بدې

د سرونو

درمندونه

دا د کومې بورې

شوې

مور

خیرا ده

مورد ته

شوې

چې له:

تنو مو ودروي

فصلې تلونه.

توبه!

اهورا^(۱) که دومره

بې خبره

او ساده ده

چې اهريمن^(۲)

يې تل

تېرباسې

په ډولۍ کې

د کوه قاف

د بنایپېرو

په ئای

د بوان موب ته رالېږي

زموره د بدنسیبیو

او بدشامتو^(۳)

^(۱) خوشبختی

^(۲) شیطان

گرمانه^(۱)

يو خل نه چې

دا خوم خل دی

د لوی شیطان

زامنو

د اهورا سره

په

وبش کې

هېر تور مخي

او بدرنگه

لوی دیوان یې

زمور د پاکې

حُمکې

د حرم په هره لوبشت

کې

^(۱) بدقسمت

^(۱) جرم

د مېړو په خپر

خواره کړل

د ولس په ګرمانه

يې

بې له کومه

مسئولیته

څه خلک يې

کښته

څه نور يې

پاس ولو^(۱) ته

سواره کړل.

---

(۱) اوری، شانه

تشپی شبلي

تپه تیاره کې
مودر نگونه
غوارو.

په بلمنگي^(۱) اینگولي^(۲)

کي خوندونه غوارو
د هر سهار

سره په

لوخو، پوخو

خود مابنام نه
آرمونه^(۳)

غوارو

^(۱) بى مالگى، بى نمك

^(۲) قطع، کتغ

^(۳) نشان با نشان

د نن په غېږ کې

ویده پراته يو

تل د ماضي نه

شوګیرونه

غواړو

پرون پرست يو

سباته هېڅ نه لرو

لكه هندو نه چې

قرانونه

غواړو

ورخونه^(۱) وچ کړو

په خپلو گوتو

تشو شپلونه

غورځنګونه

غواړو

(۱) په کوم ځای کي چې او به تقسيمېږي.

وبال

[

مورد هغه ولس يوو

چي سوله په

سوال

غواړو

جنګ ختيو په

ژبه

بيا له جنکه

وبال

غواړو

هسي تشن ځانونه

ستايو

په تېرو ځان

تېرباسو

تېر به په خپل

ځای و

د اوس بدرنگ

د لال نه

جلال

غواړو

په تیتیو خرو

سترگو،

دنگ سرونم^(۱)

جزامیانو ته

ورغورو^(۲) کې

نيولی

د ورځي تر قیامت به

د دجال نه

بلال

غواړو.

(۱) جملی د لنډوالی لپاره کارول شوی، په اصل کې (سروننه مو) باید راشي.

(۲) د لاس د پنجو منځنۍ یا ګف دست.

شل^(۱) نیلی

مورد هغه ولس یوو چې:

د دېمن نه

دوستي

غواړو

بیا هم:

د اوږو پرخای

د وینو

لښتی^(۱)

غواړو

بنه ځانونه کاندو

ستپري

شیروار وشاربو

له شګو(!!)

د پښېمانۍ

^(۱) گود تېز ګام اسونه، اسپ های لنگ تیز رفتار

^(۱) ويالي

پرخای له شگو

غوری

غواړو(!)

اوښ پربندو

بار یې پربندو

او خاوند یې هم

ورپسی پربندو (!!)

په وروستو کې

تبز^(۱) خري سره

نښتی

حونه‌ي

غواړو

او

په پلنۍ کرونده کې

شنله‌ي^(۲) پربندو

باري^(۳) ورببو له

^(۱) د حیوان د شوندک یو قسم حلقوی پیری دی.

^(۲) بی حاصله

بېخە
بىيا:

عجىبە خو لادادە(!!)

پە شىنە زور

د شىنلەنە

بارى

غواپو

يا بە خوب وي

يا بە خيال وي

يا بە تشه افسانە وي

چى:

د شل نىلىي سپرونە

د اوپردو

لارو وھلو

برى

غواپو(!!!)

---

(٢) حاصل ورکۈونكى

تالان^(۱)

دا قحط وهلي

ملخان خو په هېڅ

شي اسره

نه کړي

اُف!

دا خومره دي

تور زېي

د ګل پانو نه

ګل

بنه

خوري

د بنارونو د

---

^(۱) تاراک، چور

بنکلا

تالان ته و تي په

خاص

نوم دي

وئ!

دا خومره دي

سخت زپي

د بابل

نه

کابل

بنه خوري

دا د زوز

او

د مازوزو

اولاده

هه

سترگي په تندو

ورې

اخ!

دا خومره دي

بد زړي

د ازل نه

افضل

بنه خوري

دا زموږ د زمانې

تورې بلاوې

او رېدونه

څه عاجز دي

ويش!

دا خومره دي

شر زړي

د هر بل نه

بلبل

بنه خوري

بنکلا و خوری

دانچې

موردته

د

تحفو په قسم

پربپدې

اخ!

دا خومره دي

کلک زري

د کاکل

نه

اوربل بنه

خوری

بیا دې خیر

کړي

د زاغانو سيل

زمور په

لور الوتى

هو!

دا خومره دي

وير زبى

د هر خه نه

(...) مل

بنه خوري

انځورګره ياره

يه!

انځورګره ياره

او سپین

سپېخلى

اشنا

زه پسپشا^(۱)

مین یم

ستا د انځور په

ښکلا

يو خلې بیا

راپاشه

په پستو نرمو

گوتو

---

^(۱) په غیاب کې

د زمانی په

تندي

يو تت انحور

وکاره

د لوح^(۱) په کوزه

خنده

د خپلو خلکو

ئنې

محفوظه يې

و نه ساتې

پام کوه، تیر

نه وحې

چې تور ته سپین

او سپین ته

تور ونه واي.

---

(۱) وينوال مطلب د خمکي له تختي څخه دی (د خمکي مخ)

شپو ته شملي و هل

په تبرگو چې خپلي

بنپي وو^(۱)، هغه

موږ يوو،

په شپو چې توري

شملي وو، هغه

موږ يوو،

د هري شپي سبا ته

او د هر سبا بېگا ته

د سبا نه يې په

زور اخلو،

او بېگا ته چې:

شملي وو، هغه

وهو^(۱)

موږ یوو،

پیاز باروو لوگر

ته،

په دارنگه بې فکرو چې

تېکي وو، هغه

موږ یوو.

په لپوانو تل رمي

پیايو

په پیشونکانو ساتو

غونبې

بده خو لداده په

غلو چې کښته او پورته

د بنارونو دا

گزمې وو، هغه

موږ یوو (!!!)

کوته په خوله!

په کومه ورخ

چې په

سرنو مو،

نسیا^(۱)

معاملې،

پیل شوې.

پس له هغه،

زمور وینو

کې

اوښ رغري^(۲)

سات ترمنځ.

نه د عاد^(۳) وه

(۱) اقساد

(۲) خویدل، لخشیدن

(۳) د عربو ابتدایه قبیله وه.

قبیله

دومره سرکشه،

نه جنگ و

د شمود^(۱) دومره

بدرنگ

نه سکندر دومره

سخت

زړی

نه اتیلا^(۲) را

پار پدلی

نه هتلر

او

نه چرچل^(۳)

چېرته ژوندي دي

نه بناپارت^(۴) مسکو ته

تللى

نه چنگکېز دومره

(۱) د عربو یوه ابتدایه قبیله وه.

(۲) په غرب کي فاتح تبر شوی دي.

(۳) د دویم نریوال جنگ معلومداری څېري دي.

(۴) ویناواں هف د فرانسوی ناپلیون نه دي، کله چې په مسکو بې حمله وکړه د مسکو بنار یې د انسانانو نه تخليه شوی ولید. دا پېښه پر ۱۳۸۳ او ۱۳۸۴ کلونو کي په کابل کي هم تکرار شوی ده.

وژلي وو
نه اورنگ
نه پوهېږم؟
دا د
کوم دور^(۱)
وژنه
په موب سر خوري^(۲)
گوته په خوله
نن
پاتې کېري
فاتحان
او د مغلو
تيمور
لنگ.

^(۱) زمانه، وخت
^(۲) برابرولي، سايز، اندازه

سنبال!

موب!^ا

د همدي کلي

استوگن

په ڦ پره زغرده

شاهدي

ورکوو

چي پرون

زموب^ر

د ماشومانو په

لوېغالو

او په

همدي بنوونخئي

کې

برگو کو خه

چبو

سرو، سپو،

او

تورو، لپوانو،

انگولا کوله.

که؟!

د تېرنه عبرت

وانخلو

او نن خان

سنبال نه کاندو

نو!

سباته به په دې

مكتب کې

انشالله؟!

گورگتى

لنگېرى.

تلک!

پرون،

ستاسي د همدي

جومات

چريانو

خه او س دلي^(۱)

او خه لبشكى^(۲)

دلته يې د زوند

لويه

بنكلا خپله

د هر افغان

خرمن

يې،

په خپلو پخو

او

^(۱) دلتنه.

^(۲) هلتنه کوز

ورستو چرو!

بنکته نه پورته

او پورته نه

بنکته په نوکو

ویستله

د شر، شریعت او

حور حوریت،

نغاره

کله یې

دلته او

کله یې

هلته،

په ڏپر شور او

په ڏپر زور

و هله.

څوک چې به یې بدې

ایسه

په دې کنډواله شوي
 مُلک کې
 په آن^(۱) وفان په کوم
 تاپه چې اوس تري
 تهول ويرېږي
 د هغه کم بخت په
 تندی ليک
 به يې ډېر ژر
 مبنله
 نن چې دا ستاسو
 مریان
 شول ستاسي د
 غارې تلک^(۲)
 پرون يې موب
 نیولي وو
 ستاسي په څېر وو
 هك پک.

(۱) سمس، فلهان، فوراً

(۲) مخصوصه اله ده چې شکاریان يې هوا د مرغانو او وحشی حیواناتو د نیولو لپاره کاروی.

دا خو!

دا خو!

ستاسي هغه شاگردان

دي،

چې د بنکلا سره يې

. ۵۵ پتنه

د رينا نه ڦ پر يربوري^(۱)،

د تورتم سره يې

شپه ۵۵

مينه عشق يې

بدې

ايسې،

خو وژنه يې بنه

---

(۱) د کونړ اکثره خلک د (وېږډي) پرڅای (ېږډي) تلفظ کوي.

حرفه ۵۵،

د تاریخ سره نا

اشنا

دی.

دغه توره يې

نور ورسته ۵۵!

د ويارنو

دی

بېلونكى

د افتخار

سره يې

پرتە^(۱) ۵۵.

(۱) دا اصطلاح د دېسمى په مانا اکثره پېستانه يې کاروی.

بقا او که پنا؟!

اغنیکلی

درېښلي،

خو نور مه لمدوه

څه چې دې

وران کړي

خیر دې

نور مه ورانوه

د پنا او د بقا،

خالق خو بل دې

چې هغه يې

تر خو پا يې

ته يې مه قتلوه

ژوند خو يو

نعمت دی

چې الله(ج) ټولو

ته ورکړي

ستا که بدې

ایسی،

خان الوزوه(!!!)

که ته مرې يې که

ژوندې يې

هېڅ درنه جوړ

نه دې

چانه چې څه جوړ

دي هغه

مه شرموه

تا هسپی د جنت

په هوس خوشې

ملاترلې

وينه چې خک توى

کړي

هغه دوزخ کې

-لتهوه-

خربول!

دا د کومې

کریلا

تندې و هلې

چې د اوپو نه وینې

بنې څښي

د خپل ئان

په

خربولو،

له هډوکو غونښې

بنې خوري

څوک بې و خور

په ولاره

د چا یې

وشپېل^(۱)

هلهوکي

چانه یې

ورودلي وينې

خوبیا هم ماره

نه شول،

دا د لم په خبر

بچي دي،

په خپل منځ کې

يو که یې سر

نو بل یې

بنپې خوري.

جوشیدن^(۱)

د بنامتا سالو!!

بنه بنایسته،

غوتیه مو ده

مخکی،

دا هریمن میره^(۱)

زامنو!!

د اهورا د ناوې

شال تر پردي

لاندې،

چې غښتى و

د بنامتا په تور

---

(۱) هغه اوlad چي د یو مور او پلار څخه نه وي زپرېدلې.

سالو کې

خو په حقیقت

کې،

یوه ئاله د د

غتیو

موږ بې وسو به په

غتیو، غتیو

سترگو

په رنیو، رنیو

كتل،

ژبیم^(۱) پرې^(۲) وي^(۳)

په تالو کې

دې دشمر^(۴)

پاتې شونکو

تول د خېلمې^(۵)

(۱) ژبی مو

(۲) غوشی

(۳) په عربو کې سخت زیری کافر د اسلام په اولو وختونو کې تېر شوی دی

کرو راجمع،

څوک د خپل

انګړ په غولي

څوک دبر کلي

وستل^(۵) کې

څوک د کوز جومات

په تل کې

له یوه

تبغه يې

تپر کړو

څوک يې

سپین او

څوک يې

تور کړو،

خو!

^(۴) له مخي، تول.

^(۵) هغه خای ته ويل کېږي چې د چا شخصي ملکيت نه وي، د کليو جرگي او مرکي په کي کېږي.

بیا هم؟!

عبرت نه اخلو

د یزیدیانو

کارنامو ته

حسپېرو

پزیم د اوپرو

دی او

د بنپو نه پرې

ساء

اخلو..!!!

د زورور او به...

دلته د سترو

کاروان سرای

لوت

پوت دی

دلته د بنکلو

بنای پریو حرم سرای

شوك،

شوك دی

دلته په دی هنگله

کې

ھیله اميد په

ھناورو تړل

د لپونتوبه پرته

په کې ستا مال

او زما سر

توك

توك دی

دلته په دغه

بې تدبیره او

بې تعبيره

مُلک کې

د زورو رو او به

مخ په،

پېچومي^(۱) خېجي^(۲)

خښل د غریبو

وينې،

په سړښت نه

خو په تاوده

گوت

گوت دی.

^(۱) مخ په نېغه.

^(۲) خېژري.

زموږ ویره؟!

که شملي په زور زياتي

شي له سر کښته

باک^(۱) يې خه دی

خو وپره مو

په دې ۵

چې د سرونو

سوداګر ته يې

(۱) عیب، پروا

په سرنکېري؟!

بنه دی تر یو وخته،

د وخت تقاضا همدا ده

سخته به هغه وي

چې دا ملک

د تبول عمر

بستر نکړي؟!

بې وباله!

زموره د

کاروان

لوتیماران

او زموره د

خاروان

قاتلان

په توره شپه لا

خه چې؟

په سپین سبا

او په رنا

ورخ گرخې.

په خپلو،

ننگینو او شرماورو

کرو

د افتخار نغارې

هره لحظه،

پنگوی.

چانه د باج^(۱)

په نوم

هسکه شمله په

غنيمت تيتيوي

چانه د راج

په نوم!

سېپېخلي خلې

بې وباله

د جانان

پنگوی.

(۱) د يو چانه د يو شي اخيستل په زور باندي.

د وینو سوداگر

د سرونو

پرپکېدل

که

د جلاډ په

ساتول

وشی

چېړه بنېه

هـ

شرم اور دی

د سرونو

خرڅېدل

د جلاب^(۱)

په لوی

جبونو

درسته ده چې:

وينه به ام^(۱) کړي

خرڅه،

د او بوا په

تېټ

قيمت

خود مينو خرڅول

به یو خه،

گران وي

د وينو سوداګر

ته.

^(۱) کمېشن کار د معاملي جورونکي په دو هم لاس

ویناوال (به مو) په ځای د جملې د لنبيز لپاره به ام، کلیمه کارولي چې د داسي کلیمو او جملاتو استعمال د شرقې پښتو په ڙبه کې کارول کېږي.

جلابان!!

ای!

زما لویه خالقه،

دا خنگه،

شر غوبل دی

چې ترپايه

نه خلاصېږي؟

دلته،

پتې خه

قيصې دی

او د زې

لاندي

خه

خبرې؟

خو موږ پري نه

پوهېږو.

دلته وينه هېڅ

رنګ نه اخلي

د اوږو نه يې

قيمت تيټ

دى

دا په دې چې

د سرونو

سوداګر مو

جلابان

دي.

زموره مخپ ته؟!

د پنجاب د جادوگرو
 خپی بیا په ملک
 خوری دي
 خدای دي خیر کړي
 خه ادلې او خه
 بدلي
 افساني دي
 خوک يې بنکته
 دموي خوک يې په پورته
 ورانې جارې^(۱) مشوري^(۲) دی
 خه په کوزه
 خه په بره
 رانه پربکړل
 یو وجود دی
 که مې لاس او که مې
 بنپې دي

^(۱) انجر، ګیود^(۲) پخوا به په څرخه باندي د پاغوندو نه جور بدلي، چې هغه به خام تار هم باله.

څوک د چل او څوک
د ول ځنې کار اخلي

په بهانه د

القاعده وو

په کې
ګرمې نغارې

دي.

پښتنه خو
د ازله بدېخت

نه وو

اوسم پري

څه بلا پربوتي

چې بسکته يې

شملي دي.

گودال

چې حساب نه وي

کتاب نه وي

مکافات،

مجازات نه وي.

دا خو؟

يو گودال^(۱)

دي

نظام نه

دي.

چې بېيڅو يې^(۲)

بلو درغلې

او شوکمارې

^(۱) کنفافت خای

^(۲) فرمانبردار، طرفدار، ساتونکۍ، خوش خدمت

ته

ملا ترليٰ

تر غړي وي

دا اوپره^(۱)

پوشال^(۲) دی

زمام نه

دی

چې نه جمعه يې

د جومات وي

او نه وعظ

په ممبر

نه غړ د

محتسب په

مقتدی وي

تش ويبارې

چارچوبې^(۳) ته

(۱) توسن، په دېر انډک فشار باندي له منځه تلونکي.

(۲) غلام.

اما نه

دی.

چې نه ګرم کړي

وجود

او نه خواي

کړي زیب

پوټکۍ

نه وباسي له

زرونو

خیرن خيري

دا یخچال دی

حمام نه

دی.

---

(۳) د جومات هغه برخه چې هلته لمونځ کونکۍ په کې او د سونه کوي.

امن

په سوله او سلم

که شپې

سبا کړي په

يو بن کې

باز نه نیولې

آن وړه

چرچري

خومره به بنه وي

چې

يو باغ

کې

نبنتي د

پوري

پانې، اغزي

او غوته

امن کې

باتې که شول؟!

د پړانګانو او

لپوانو

خُنې

واړه

زیږه^(۱)

حیوانات او

هم د غرو غرڅنۍ

زما په آند

چې

هلته به کېنې

عدالت په

کورسی.

---

^(۱) نوى تولد شوی

مشوره

بسم الله كره

د پښتو دا

متل بنه

کلك کره

حساب په

کلك

بخشش په

لک کره

دا، واره

خدايان!

لې خه

هك

پک کړه

له بډو يې

وباسه

دا،

غت، غت او بنان

نور پري

شمېري

د غه

خوار افغانان

هم تري

ؤان خلاص

کړه

او هم موږ

تري

بچ^(۱) کره

دشا اړولي^(۲)

ولس به

درته مخ

وګرخي

بيا،

دي کوه

پاچه هي(!!)

^(۱) خلاصون، په خنگ کېدل

^(۲) رویگردان، خفه، مانیجن

جوارگره ياره

يە!

زما

جواگره

ياره

جواري دي

بىلودله

داو^(۱) كې اوس

بىدى

سرۇنە

خپل خو دي

ھېخ

نىشته دى

(۱) د جوارى ميدان تە د پىسو، زپوراتو او نورو قىمتى شيانو غورخۇل، عبارت لە داو نە دي.

ورکای^(۲) د

بل

مالونه

سودا^(۱)

پوختی

ته و تی

حریف ته

کای

سوالونه

دادې په

گتې نه ده

ئان نه گرئى

مخونه.

ورکوي^(۳)

^(۱) دا اصطلاح په خريد او فروش کي هغه وخت کارول کېوي چي يو جنس د دوکاندار نه څوک په تېټه بېه وغوارې يا پخوا به چي د پوځ لپاره چا خريداري کوله جنس، بې په نازل نرخ اخیسته نو دی به بې ویلې سودا پوختی.

پاروگره ياره

يە!

پاروگره^(۱)

ياره

شاتو کې ڏک له

زهره

شپېلى دې

بيا

پوکره

ډولکى دې

---

(۱) مداري، د مارانو او نورو ضرر رسونکو حشراتو نيونکي

وکرنگاوه

اوېرده

اوېرده

وېیده

وېیده

نار و نهر

بناماران

دغه تور سري

ماران

سېپېرە

سېپېرە

شنه او

سرە

غونډلان

کربوري پېرېرە

ان دا

بور^(۱) منگریان

تول دی د

څېلمې^(۲) په جنتر

او منتر

بیا راوینېن

کړل

پام^(۳) دې وي

چې:

پخوانۍ

اودي^(۱) دې

کار نه کوي

دا خل دې

ما او تا ته

يو شان

الله(ج)

(۱) هغه رنګ ته وايې چې نه تور وي او نه سور وي.

(۲) له مخې، تول

(۳) فکر

(۴) په دم باندي د کنترول لاندي راوستل.

خیر پېښوی

د اسې ونه شي

چې:

دا تور بلغان

يو خايم^(۲) ونه خوري

. سره

---

(۲) بروخای مو.

زما بدگره^(۱) یاره

یه!

زما بدگره یاره

مورد خو نیولی

وی

په بنو فالونو او

په نېکه لاره

او هم په دې

شگون، چې:

ته به زموره

(۱) په شرقی پښتو کې هغه چاته ويل کېږي چې په خپلو پیشگویو باندي غلا او غله رسوا کوي.

د لوټه شوي

کاروان غله

ومومي

او د خاروان د

قاتلانو پسي

د پلزنو^(۱) په حېر

پل راواخلي

په دم دعا

په کف او چف

خپله کوزه

وگرئى

گنمي؟

علوم کړي

د بنپسو خاپونه يې

او د لاسونو

نبني

(۱) دا خاص خلک وي چي پل او منډ معلومولی شي او تر دېر ځایه پوري مشکوك اشخاص تعقیبولي شي.

او په بله شوي

او بنان

چې:

او س يې

ښپې

ښکته

زانګي (!!)

لړلې چړې

هغه!

زمور په وينو

تکي سري

او لړلې

چړې

چې:

دوی لاوس

هم په بدرو ګرځي

كله پري تا

كله پري خان

ګواښوي

كله پري ما

كله جهان

ګواښوي

د قربانی گلهوری

د قربانی گلهورو

په نوم

مودب يو خو تنه

پیاایي

وخت چې د

ذبحې او د

حاللولو راشي

نو په خپله خوبنې

د قصاب چې ته

مری او بدی

ونیسو

په تویدو

سره سم

د زمانې

وچو

خلوپه^(۱)

سېلې

وينه ام^(۲) شي

پرنده^(۳)

اول:

کارغان په کې

منبوکې

منبی

بیا:

(۱) د خلوپېنتو د شمېر لندیز دی په درې کې چهله ورته وابی د زېمۍ خلوپېشت ورخې.

(۲) مو باید راشې، خو لیکوال د کلیمي د لندیز لپاره (ام) کارولی.

(۳) په درې کې ورته لخ او بعضې پېښانه ورته خکر هم وابی.

سپی او

لپوان یې

ختی

په غونبوم

وبونپرې^(٤)

مچى، غومبى

او ارمانجنه

مچان.

خدایگو!

زمور د

بې عقلى په

وجه

نە، نە،

غلط شوم و مې بنسئ

د خپل جانا

په فرب(!)

^(٤) هغه اواز چي افهام او تفهيم په کي موجود نه وي.

د ثواب په

ئای عذاب

گتو

بیا:

هله

په بله

دنیا

ارواویم پاتې

وی

په پورې

اره

پل صراط تر

خنگه.

سپینې وينې

څه موده مخکې:

دوی (!!)

زموره وينې سري

نه ګنلي او:

ویل به يې چې:

د سپینو وينو

بهول مباح دي

نن ولې بیا کوم

اسمانې کتاب کې ؟؟

دا روایت ددې راوي

په خوله

په تته ژبه

په نښتي

واز

په تیتیو سترگو

په ژپر زبېنلىي

رنگ

د ملا او امام

د پادرى^(۱) او خاخام

په فتوا وايي

نه، نه مور

غلط شوي په

مودو، مودو

وو

اوسم د سپینو وینو

پر ئاي

د سرو وینو تويول

حلال دي.

(۱) د عيسويانو او يهوديانو مذهبى يېشوابيان

مباح!

پرون چې:

تاسي زموږ

وينې

د کرستل په جامونو

کې

د شرابو پرخای

په سر اړول

په دې پلمه

چې:

زموږ وينې

سپینې او

مباح وي

نن بیا:

څه پېښه ده؟

چې د اپاچي

په وريته ګرو

داناكونډا په

نوم او يا د غرود

زمری

او هم د

غره د يرغل

په شر غوبل

کې

او سم غونبې

وريتوى

په مزه، مزه

هلهوکيم

د چجو سره

خوري

زموږ د کلې ملک

زموږ د کلې د ملک

د کاله

په سره وچه مرې

د کوڅه ډبو سپو او

زموږ د زیارتونو

منجاور و او

خیراتګر و تر

منځ

د کلونو او پېړيو

په او بدہ پتنه کې

او کله نا کله

د پردو په ژبه

د دوى د تقدیر په

جنگ کې

نصیب ویده او

تدبیر عاجز پاتې

شي

بيام^(۱) د کو خورونه^(۱)

او يا:

هغه پوري زیارت

زمور بد کلی وستل

هم پېغلوپو ګودر

د دېري هر يو نیالکې

د هو جري کوزه خوا مو

يا لولپه شي

^(۱) بیا مو د لنديز لپاره کارول شوی دی

^(۱) لاري

يا په برخو

يا په بندهو^(۳) و پشي

خود ملك په مشري

دغه سپرہ جگړي ته

په ترييو ترينګلو تندو

نوم د بري ورکړي.

---

(۳) حصه يا برخه

د ملکۍ تېړه^(۱)

زمور د کلې په

وستل کې

د ملکۍ تېړې تر

خنګه

دا هريمون^(۲) سکه

زامنو

بنه ناولې

تاغوتی^(۳)

او بنه چو^(۴)

کړې

^(۱) په وستلونو کي د ملکۍ تېړه نسبت نورو تېړو ته یو څه فرق بي په همدي کي دی چې یو څه نقش او نگار لري.

^(۲) د شیطان پلار وزیزی او مور وزیزی ورور- یا زوی

^(۳) دروغجن، کاذب

^(۴) د اوین ملاست حالت ته ویل کېږي.

بار پري پروت

دي

په امبار^(۱)

د پري^(۲) شوو

چ پر سرونو

انلي^(۳) چك

به پروندو^(۴)

وينو

ئيگر واي

کاندي

او غرمېبېرى

شنه چگونه

له خولي

باسى

د سرونو او د

(۱) په بوكاى باندي د يو شي راغوندول په دېره پيمانه باندي، دا اصطلاح ورته کارېزى.

(۲) غوش

(۳) دورى ياد بار يوي برخى ته وايى.

(۴) خون لخ شده يا خكر شوي وينه.

وینو

سوداگر یې

شاوخوا ته

راپنده

شوي

يا به توت^(۱) خي

د جنتيانو سړې

وینې

او د

بلهاريانو^(۲)

دنګ^(۳) سرونه

يا به ورکري

پري سکې

او د پر فونډونه

^(۱) حدر، هسي، مفت.

^(۲) شهيدانو.

^(۳) لور، اوچت، جګ.

گوراؤ^(۱)

گوراؤ!

پرون زمود د کلي

يو خان سري وژلى

ډېر ګران

سري وژلى

او جاناں

سري وژلى

په ګومان

بي

بي ګومان

---

(۱) د افغانانو پخوا انگلسانو توته دي اصطلاحوي کارولي دي، انگربز پرنگي او ګورا.

سپری وژلی

زمور د بدنصیبو قافله

کې چې دی بنه ته

د خاروان

سپری وژلی

د کاروان

سپری وژلی

تیننگ لکه

سندان

سپری وژلی

په ګومان یې

بې ګومان

سپری وژلی

د زلمو د جلسو شمع او

د زړو د جرګو جمع

په ربستیا د

دسترخوان

سپری وژلی

حوان

سپری وژلی

په گومان

بې

بې گومان

سپری وژلی

ئانتە د خپلو لوى

پلار نه و په پردو

بې

مهربان

سپری وژلی

په خولە بې

تل قربان و

همد غاسبې

قربان

سپری وژلی

د بپوزلو یې

درمان

سپری وژلی

په گومان

یې

بې گومان

سپری وژلی

په سرو کې بنه صورت و

خدای ورکړي

په خدايګو!

با ايمان

سپری وژلی

مسلمان

سپری وژلی

په دنگوالې

یې

افغان

سړۍ وژلی

په ګومان يې

بې ګومان

سړۍ وژلی

فیض د Ҳمکو بې خیر

خیرات به و د تولو

په مت

بې

پهلوان سړۍ وژلی

دهقان سړۍ وژلی

او باغوان سړۍ وژلی

په ګومان يې

بې ګومان

سړۍ وژلی

اشييل

دا منظومه

بناغلي حسام دادي په پښتو ادب کې يو بل نوي گل وغوراوه او د اشيل منظومه بې ولیکله. د خپل هپواد تاوده او اورني حالات بې په تودو احساساتو له لرغونو اسطورو او حماسو سره وړل.

ماته حسام صاحب دا منظومه په خپله واوروله، د اورېدو پر وخت زه په خیال - خیال کې د پنځه دېرش وراندي کلونو وخت ته لارم، هغه وخت ته چې په هپواد کې ارامه ارامي وه او د هپواد لوی فيلسوف اروبناد شهید ډاکټر پوهاند سید بهاء الدين مجروح د ((نا اشنا سندرې)) په نامه يوه فلسفې منظومه کښلې وه، د یونان له اساطيرو سره غوچه شوې وه او ماته بې د لوستو لپاره راکړې وه.

د شهید مجروح نه اشنا سندره ربنتيا هم نا اشنا سندرې وي او نوي ادبی بنې يې درلوده خو پې زړه پوري داده چې د حسام صاحب دا منظومه هم همغه ډول سکښت، جوړښت او نوبنت لري او مهمه داده چې زه باور لرم نا اشنا سندرې

حسام صاحب ته نه دي رسپلي او نه يې لوستي، دوى د کار د تقلید په بنه نه بلکې د توارد په بنه کړي او یو نوي ادبی اثر يې خلق کړي دي.

حسام صاحب دا کمال لري چې په خپل اثارو کې د خپل تاوجن عصر-تاوده حالات په مهارت او خوره ادبی ژبه ځایوی او په هنري شکل يې انځوروی. زه یو ئېل بیا حسام صاحب ته ددې نوي کوچني خو عالي اثر مبارکي ورکوم.

په درنښت

حبيب الله رفيع

۸۶/۵/۱۶

د اشیل یاد

اشیل په لرغونې زمانه کې د یوه یونانی اتل نوم و، د دغه اتل په لوبو کې د یوې
پښې غېه پله پړې شوه.

کله چې له دغې پښې وروسته سخت زخمی شو، نوله مسابقونه یې لاس
واخیست، نوموری ددغې پښې په سبب مر هم شو.

درانه لوستونکي، د دغه کتاب د پښتی په لوړې مخ د لرغونې یونان د اتل اشیل
خيالي پورتريت هم کتلې شي.

کله چې امريکايان، انګليسان او نور بهرنې پوځونه افغانستان ته راغله، دوى د
طالبانو پر خلاف خپلو بریدونو او حملو ته مختلف نومونه ورکړل چې یو له
دغو نومونو د اشیل نوم و.

محترم الحاج محمد حسن حسام د اشیل په نامه پیل شویو بریدونو ته په پاملنې
سره، خپلې شعری مجموعې ته د اشیل نوم ورکړ، تاسي په دې برحه کې د دغه
ليکوال او شاعر قضاوت ليدلې شي.

بناغلي حسان د هپواد په روانو حالاتو د سیاسي ادبیاتو د لیکلو په برخه کې د مخکنبو لیکوالو په ڈله کې د حساب وردي.

د ازاد شعر په بنې دغه ټولگه ډېره او پرده منظومه ده، په او سنیو دري ادبیاتو کې نامیناليستي شعر ته د (کوتاهه) او دغه ډول منظومې ته د (شعر بلند) نوم ورکړل شوي دي.

په منظوم او مقفي کلام کې له پنځلسو نیولې تر دوو سوو او يا له هغه نه د زیاراتو بیتونو شعر ته قصیده وايی، مګر دغې منظومې ته د قصیدې نوم ځکه نه شو ورکولی چې د شاعر په خپل شعری سبک د ((منظوم نشر)) په بنې لیکل شوې ده.

په هر حال، په دغه اثر کې افسانه او حقیقت دواړه سره اغږل شوي دي. د یونان د لرغونو افسانو او د اشیل د تاریخي حیثیت تر خنګ، د افغانستان د لرغونی تمدن یادونه هم شوې ده.

دغه کتاب چې د بناغلي حسام نهم اثر دي، په پښتو ادبیاتو کې یوه نوې هڅه ده چې ویناوال ته یې په لیکلو مبارکي ورکوم.

په درنښت

څېړونکي محمد نبی صلاحی

خو لنه پ خبرې

د ۱۳۸۶ هـ ل روان کال د وري په مياشت کې مې د ازادي راديو نه یو نوم واورېد چې له دې نوم سره مې په ادبیاتو او تاریخ کې د پخوا خخه بلدیت درلود.

ددې نوم په اورېدو سره چې ماته جالب و، د ازادي راديو وياند ته بنه ځير او غور شوم، په نوم یې توضیحات ورکول. خو د ازادي راديو د نطاقي توضیحات ډېر کم، کمزوري نيمگړي او ناقص و.

خو دومره پوه شوم چې د غرب لوی ګډ جنګي ماشین هلمند کې او حتی د افغانستان په ټوله جنوب غربي حوزه کې د ((اشيل)) په نوم پوهئي عملیات یې پیل کړي دي.

دې جنګي عملیاتو ته به البتہ سترو، سترو نظامي او پوهئي جنرالانو همدا نوم خوبن کړي و چې همدي جنګي عملیاتو ته یې غوره کړ.

زه خو دې سترو، سترو جنرالانو سره په فکري لحاظ همغږي او هم رکابه نه شوم او د یونان د مفرغ د عصر نه ماتېدونکي پهلوان ((اشيل)) په نوم مې یوه کوچنۍ او لندې شان منظومه په ازاده شعری ټولګه کې د پښتو ادبیاتو په وره په ساده ټکو کې د ټولو نيمگړتیاواو سره د یو تاریخي ضرورت له مخې نويسته.

زمور د هپواد په خورو، ورو څنډو کې د پاکستانی پت تربیه شوي بې سرحده ترهګر پوچ او نړیوال ائلاف تر منځ عملیات د پیکه او بدرنګو نومونو د چتر لاندې کله د انګونډا په نوم، کله د غرونو د زمرو په نوم، کله د غرونو او کوهستانونو د یورش په نوم او کله د باستان یونان د نه ماتېدونکي ((اشیل)) پهلوان په نوم روان دي.

دلته پهلوانان د کمزورو په سملولو لګيا دي، زورور ته بې ملا ماته ده. دلته بناماران او اژدهاوي هر څه په یوه نواله له ستونی تېروي، ماشومان تنکي رزوی، بنهځی خوري، بوداګان شپلوي، خو خپل دېشر کلن او اویا کلن زېړولي بچي نه خوري، د خپلو لعلونو د موندلو په لیه کې دي. دلته د غرونو زمريان د څان په څېر څناورو ته هېڅ نه وايی، څانته د هوسيو په بنکار اخته دي او هوسي ماتوي.

دلته غورنه حملو ته څان سازوي، کوهستانونه په یورش ورڅي، په منځ کې ګير شوي بې اسرې انسانان رېز مرېز کېږي او هېڅوک پېړي رحم نه کوي، ګناهګار او بې ګناه ته نه ګوري د غرونو زړونه له کابو جوړ دي په سترګو کې بې نو (نم) نشته، په هېچا اسره ګير نه دي، خپل دوست او دبسمن نه پېژني، څان نه پېژني، بل نه پېژني، ما نه پېژني، تا نه پېژني، فقط یو څه پېژني چې: هغه مرګ دي، ورانۍ دي، تنفر دي، وينه ده، وېره او وهم دي، ویر او ماتم دي، سور او غوغما ده، ژړا ده انګولا ده او هاها ده ...

ای خالقه چې نه یې غواړم مه یې راکوه! مور افغان ولس خو نور جنګ جنګ نه غواړو، دودۍ، غواړو، پوهه غواړو، مكتب غواړو، کار غواړو، ژوند غواړو او د خپل هپواد ابادول غواړو. مور اوس پوهېرو چې جنګ جګړې انسانان، افغانان او مسلمانان د مرگ په کومي خپلې وږي دوزخې او جهنومي ګېدې ته د تل لپاره په مقدسو او نامقدسو نومونو نسباسي او نابودوي یې.

ای پهلوانانو، د پردو د غرو زمریانو او بنامارانو! زمور په سملولو، ماتولو او خورلو ستاسي نوم نه کېږي، خپل مدعی او پت دبمن د خپلې بېرې لاندې وپېژني، لېښکته ورپسې ورتېر شئ، ستاسي غولولو ته یې دله په سيمه کې بنه کلکه ملا تړلې، دوی پخوانورو ته هم دله په دې هپواد کې دامونه اينبودلي او تاسي ته یې هم په دې هپواد کې دامونه خواره کېږي. هسي په خان باندې د غتمو او پیکه نومونو په اينبودلو هېڅ نه کېږي. نوم په خان کوچني کېږدي خو کار غت او بنه وکړئ، الله په هغه ((وحشت جزيره)) کې ستاسي د کيمياوي تعاملاتو او تعدلاتو په وجهه چې کوم خو سري ډبرو خورونکي او کېچه ماران پیدا شويدي هغه له منځه یوسې، نو هله به هم خانته، هم مور ته او هم د نړۍ وګو ته نجات ورکړئ او که نه نو ...

په درناوي

حاجي محمد حسن حسام

داريانا کارته

۱۳۸۶ کال، د زمری میاشت

اشیله^(۱)

قهرمانه

پهلوانه

د یونانه

راته وايه

راته وايه

چې:

د خو پېړيو وروسته

---

۱ : دا د مفرغ د عصر یو نه ماتېدونکی پهلوان و، دلته لیکوال د مخاطب له مخې اشیله کارولای يعني اشیل دی کله چې امریکایانو د ۲۰۰۷ م کال په سر کې په هلمند کې خپل عملیات پیل کړل، نو خپلو عملیاتو ته یې د اشیل نوم ورکړ.

راژوندی شوې

د یو مزاجه

لیونیه

موردە چېرى

کیسپی ستا دی

اورېدلې

د یونان لرغون

تاریخ دی

غېرولې

وروسته ستاسې

پاتو شونو يې^(۲)

بیا نورو ته

ویلې

او س چې

بیا ته

راژوندی شوې

بنه شو

۲ : وروستنی نسل، یاد یو چا چې یو خوک پاتي کېرى.

بنه شو

چې ته راغلې

د هير ^(۱) مند لوېي

لمن ته

او د بخدې ^(۲)

زور تمدن ته

کارنامې به دي

په زور او زېر کې ^(۳)

گورو

ای سرکشه

او خود سره

د تروا ^(۴) د جنګ

اتله

د مفرغ د عصر ^(۱)

۱ : د هلمند پخوانی نوم

۲ : د بلخ پخوانی نوم

۳ : پورته او بنکنه

۴ : یوه سيمه وه چې پارس پوري مربوط وه، چې ددي سيمې پاچا د یونانیانو خدايه (هلن)
وتښتوله بیا هغه و چې اشیل ددې جګړې ګټل په غاره واحستل او دا جګړه اشیل وګتله.

مله

د هکتور د سر^(۲)

قاتله

راته وايه

راته وايه

د دوزخ سختي، دي

دېږي

که جنت اسان

موندي شي

هلته هم

گوتو په شمېر

پهلوانان شته

يا زورواکي

۵۵

د خو کسو

او که نه؟!

۱ : د باستان د عصر نه مخکې یو بل عصر هم تېر شویدی چې دې ته په تاریخ کې د پهلوانی
عصر یا د مفرغ عصر وايي.

۲ : دا د ترووا پهلوان و چې د اشیل له لاسه په جګړه کې ومو.

زوره وره

ستا په شان

خې

مفت او جفت

اوو جنتو

ته؟!

که کمزورې

ډلې، ډلې

خې

روان دي

زمحرير^(۱)

او دوزخو

ته

راته وايہ راته وايہ

ای اشيله

سر سبيله^(۱)

۱ : د دوزخ ډېرې سپې برخې ته وايې.

۱ : دا د پښتو یوه اصطلاح ده چې یاغې، باغې کس ته استعمالېږي.

د یونان د

افسانو

د اوردو لندو

کیسو

خه درباندي شول؟

اخ!

پښه دي وښوېډه

د مغرب د جنگ

افسره

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله راته وايه

راته وايه

خنگه تېر شوي!

په دي پلنو

لوی بحرنو

په دې ارتو^(۱)

لوی ډاگونو

په دې

تنګو خندکونو

په دې سختو

اغزن لارو

په لوړو او

اوړو

خنګه راغبی؟!

د اژه سمندر^(۲)

زړه نه

په ژورو، تیت

او پاسو^(۱)

څله^(۲)؟

۱ : پراخ

۲ : پخوا د مدیترانې شرقی خندو ته اژه سمندرگي ویل کېده.

۱ : پورته او بنکته

۲ : ولې، خنګه

او د خه

نه؟

خنگه تپر شوی

په دې لويو

گړنګو

په دې ګرانو

تامېړو

په دې سختو

تاترو

په دې هسک واورین

سرو

البته!

د بخى په خېږ

پرتې مورګې

د غره خدای وي

بدل کړي په

ايرو

د هومر^(۱)

وینا له

مخی

ته د پري

شيل^(۲)

سندره

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

راته وايه

راته وايه

ای اشيله

چې راوري دي

۱ : د یونان یو خوربې شاعر دی چې د ميلاد نه ۸۵۰ کاله مخکې زنده گي کوله.

۲ : د پښې شاتنى برخې پتې ته وايي.

چېر خه دي

يا

کم خه

بد دي

او

که بنه

د الماسى

د توري

خوکه

په سنکيا^(۱) لړلې

ډال

دي

په کوم خای کې

تېره کړل

آب دي

ورکړ

ډک له زهرو

۱ : زهر

چې زخمونو د

ارشاک^(۱) او د

ضحاک^(۲)

پري تل

ناسور کړي

او د زمبر^(۳) تېر

پري

سور کړي

لكه وژني

انسانان پري

د خوارانو نه

خواران پري

دا په ژوندي چې

پکو^(۱) شوي

۱ : د ميلاد نه خو سوه کاله مخکې د بخدي د شهزادگانو او پهلوانانو له جملې خخه وو.

۲ : د ميلاد خخه خو سوه کاله مخکې د بخدي د پاچاهانو او پهلوانانو خخه وو.

۳ : د ميلاد خخه مخکې د اوسيني پكتيا او لوګر په سيمه پهلوان تېر شويدی، زمبر اصلاً زبردي په پښتو کې قوي ته او نه ماتېدونکي ته ويل کېږي لکه زبر خواک، زبردست.

۱ : په تنګ شوي، ستړي شوي

او له ژوند نه

ستپري شوي

د پېړيو

دوزخیان پري

ته چې چا

رامنځ ته کړي

ستا تاريخ

خو سر نه خوري

د هغۇ سره

د سره

د اڙاڪس ^(۲)

د لاري

مله

د ترووا د جنگ

اتله

د هڪتور د سر

قاتلله

۲ : دا هم د مفرغ د عصر يو پهلوان تېر شویدي

د مفرغ د عصر

مله

راته وايه

راته وايه

پهلوانه

د یونانه

دې مظلومه

او انپرو^(۱)

افغانانو

د پېړيو، د پېړيو

دې بدېخته

مېسنيانو^(۲)

د ازله پیدا شوو

مینو سیانو^(۱)

تاته بې

څه

۱ : پېسواه

۲ : کله چې د اژه سمندر په زره کې د ترا غر و چاودېدہ د هغې چاودنې او طبیعې فاجعي په اساس دا قبيله له منئه لاره، دا فاجعه د میلانه ۱۶۰۰-۱۴۵۰ کاله مخکې منئ ره راغلي.

تاوان درکړي

تاته بې

څه په زور

اخستي

که هلن ^(۲) ته بې

بد کتلي

تاته بې

کوم بد رسولي

ستا د سخا او د مرود

واټن په منځ کې دا خواران خو

دېرش کلنه ^(۳)

کلدار ^(۱) کندې

۱: دا هم د مفرغ د عصر یوه قبیله وه چې د اړه سمندر په خوا و شاه کې د مېسنيانو سره یو ځای او سبدله

کله چې د ترا د غره طبیعې فاجعه منځ ته راغله، دا قبیله د هنې ډاجعې قرباني شوه، دا فاجعه د میلاد

۱۴۵۰-۱۶۰۰ کاله مخکې منځ ته راغلې وه.

۲: دا اسپارت د پا (منلانوس) بنځه وه چې د پاریس تزوایې شهزاده وتنټوله هلن د یونانیانو خدايې هم وه.

۳: د لیکوال مطلب دله په هپواد کې دېرش کلن جنګ دي.

۱: کله چې د ترا اور غورڅونکي غره د اړه سمندرګي (د مدیترانې شرقی برخې) ولرڅولي چې د بشريت په تاريخ کې بې مورخين د لوړۍ طبیعې انساني ډاجعې په نوم یادوي کومه کنده چې رامنځ ته شوه هغه کندي ته کلدارا ويل کېږي.

ایرې خوری

ھسپی خوشې

ته په قهر بې

په غضب دې

د بنپو لاندې

حُمکه ربُردي

په سور بې

هم په زور بې

په کومه لار چې

ته روان بې

دا باغيان

خو

ستا پبنو

ته

سجدې نه

بردي

حُمکه د

ترا^(۱) د اور

بھری

خان نه

شیندی

مینو تاور روس^(۲)

د یوویشتمپی

پېرى ته شوې

د انا کوندا^(۳)

کپوسیہ

د پردو د غرو زمریه^(۴)

د خان خانی

بنامار

لمسیہ

۱ : دا هغه غر دی چې د اړه سمندر په زړه کې د میلاد خڅه ۱۶۰۰ - ۱۴۵۰ کاله مخکې اوږد غورځونې منځ ته راپری.

۲ : د یونان په قیصو کې ده ته نیمايې انسان او نیمايې نر غوايې ویل کېږي.

۳ : ازدها بنامار چې د امریکایانو د یو عملیاتو نوم و، البتہ دا عملیات په ۲۰۰۳ کال کې په پکتیا کې وشول.

۴ : دا هم د امریکایانو د عملیاتو نومونه دي، چې په ۲۰۰۶ کال کې په کنټونو او نورو ولایاتو کې یې سرته ورسوله.

خونی سترگې دې

د وینو کتورو غوندې

دې

بېپې راویستلي

له پوزې دې

اور وئې

تاو دې

خېزې لە

گوگل

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

راته وايه

راته وايه

قهرمانه

د یونانه

نو ولې دې

بې ئخایه

کوکى خېزى

شېپلى كې

او غرمېزې

غېزېرې او

تېشېرې

دكېرې او

پېسېرې

شور او

شر دې

عالەم^(۱) ونيو

چې په تىڭ

شې

مېزه تون^(۱)

باندي

۱ : دا يوه عاميانه اصطلاح د چې پېستانه دېبرو وگرو ته د عالم لفظ استعمالوي.

۱ : دلته د ليکوال مطلب د هغه موجوداتو شخنه دى، چې چاته ازار او مزاحمت نه شي پېښولاي.

پښې بدې

بې ازاره انسان

وژنې

وھې غرو سره

ډغري

او په لاس دي

څه

درخې نه

د هوپلېت^(۲)

د سر

لښکره

د تروا د جنګ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

۲ : په یوناني ژبه کې د درانه بار عسکر ته ویل کېږي.

اشیله!

د یونان د افسانو

ما چې ستا کیسې^(۱)

لوستلي

ستا چربى^(۱)

د ملاو ستنې^(۲)

خو شنه نه وه

تکه سره وه

او سمبول د جنگ

جګړې وه

فیض د سره

ورکې نه و

يو عزا وي

شرارت وي

د اديانو په پتنه کې

د خوارانو په

وژنه

---

۱ : د توقې یا تیکې یوه ترائګه یا یوه برخه.

۲ : د ملا د تپلو توتې.

د قرنونو مشهوره

مختورنه

هسي مفت

خو

دالي نه يې

د خو کسو

زورواكى

او زرواكى

ته

هم کوچنى شان

شرمېدللى

شورواكى

ته

د بې حسابه کلو

وروسسته

لا دې ييا هم

تلل وکرل

د سېك کاني په

تله

د ترووا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

ای اشيله

سرسيبله

ته چې دی خواته

راتللي

په تکل ددي هپواد

چې :

ته به يې ايل کړي؟!

په همدي نيت دې

د نګلې^(۱) !

د سفر تونسي^(۲) دې ملا

۱ : توب و هل، خېز اچول

پوري

ترلي

چال او توري دي

بلو^(۳) پوري

منيلي

چاته دې ويلى و

مشوري والا دې خوك و

سلا چا درته درکري

چې افغان په لوري

ئە تە

يو خوار په خېtie وبدى

په تن لوح

په بنپو پاي ابلي

ھپواد

بنپو لاندي

کوه تە

او کە نە

۲ : ازوفه په سفر کې د کار امدشى.

۳ : دا یو ڈول مخصوصه تېرہ ده چې جنگي افرار تېرہ کولاي شي.

زما په خیال

په پستو نرمو

خو خبرو

منیروا^(۱) دې

غولولې

د اترو جادوگره

د ترووا د جنگ اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

ای اشيله

سر سibile

قهرمانه

د یونانه

کومې ورڅې نه

چې دلته رسپدلاي

۱ : د پخوانیو یونانیانو خدایه ووه.

زموره د خوارانو

اهورا^(۱) ته

گوابنېدلای

په نېپو کړي دې

موزې دې

د فولادو

زنځیرونه دې جرېږي^(۲)

سپینې تورې دې

خرپېږي، نځېږي او پېړېږي

له ډېره کبره دېرشنۍ^(۳)

توره او ډال په زنګنو وړې

خولې ډېري خو

په سر ږدې

خود سروپو تاج

په خنګ یا په ورنو وړې

چل به نه کړي

۱: د پخوانی اريابانو د خوشبختی خدادی.

۲: د اوسيپنو دروند اواز.

۳: د یونان په اساطیرو کې ويل شويدي چې د اشیل توره او ډال دېرش منه و.

ول به نه کړې

خان دې بنه

سمبالوه

چې نه شي په جګړه کې

ته کاواکه او ^(۱)

اوتره ^(۲)

د ترووا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

اشيله

سرسبيله

د باستان

يونان

تاریخ کې دې

۱ : بې توازنې

۲ : وارخطا

خان ئای و

هومر^(۱) دې

سندربول و

په ایلیاداو^(۲)

اودیسه^(۳) کې

خوندي پروت وي

داسې نه چې دلته

مات شې

خدای مه کړه

چې خلاص نه شي

د بلې بنسې له

شيله

اشيله

سرسيبله

همدومره ويار دي

۱ : ويل کېږي چې د یونان دا خور ژې شاعر چې د ميلاد نه ۸۵۰ کاله مخکې تېر شویدي د عمر په آخر کې بیا روند شو.

۲ ، ۳ : دا په یونان کې دوه کتابونه دې چې د خپلو قهرمانانو په توصيف کې ويل شویدي، په دې کې د دانشمندانو او محققيونو اختلاف نظر موجود دي، خوک وايي چې هومره د دغه کتابونو شاعر به بشار په بشار او کلې په کلې گرځنده او ويل به يې او بعضې محققيون وايي چې دا کتابونه د هومر نه دي.

بس و

ستا دېرش منى

د الماس

توره

تلل شوي وه په

تله^(۱)

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر قاتله

۱ : ترازو چې یو شی پري تلل کېږي.

اشیله

سرسیله

میوند^(۱) خو

تروانه ده

نه بخدي^(۲)

يونان په

څېر دی

نه دا پېر^(۱)

باستان څېر دی

نه غربی

افغان په

۱ : دا په قندهار کې هغه سیمه ده چې انگرېزانو په کې اتلسمه میلادی پېړی کې د افغان او انګلیس په دوهمه جګړه کې د سردار محمد ایوب خان په واسطه ماته خورلې وه.

۲ : د اريایانو پخوانی تابوبي

۱ : زمان، وخت

څېر دی

پهلوانان خو

دلته نه شته

که ارجن، کرن^(۱) په هند کې

زال، رستم^(۲) په دغه سیمه

تول د څېرمې دی

مره شوي

چې ستا مقابله کړي

له افغانانو پاتې شوي

دا د ترب او خرب

بچوري

دا د واړه جسم

وګري

د پاخه عمر

خورلي

اکبر خان^(۱) سره

۱ : دا دواړه د تره زامن و، چې په هندوستان کې نامي پهلوانان تېر شویدي.

۲ : په اريانا کې پهلوانان تېر شویدي.

۱ : د ليکوال مطلب دلته وزیر محمد اکبر خان دی.

ترپلي

د ايوب خان ^(۲) د

لينكر

پلي

د ملاли له تپي ^(۳) نه

په زر واري

زار قربان شه

ستا د پاره هومره

تول عمر سندرې

چې بوللي ^(۴)

اسره مه کړه

صرفه مه کړه

ازموده دي

خپل زورونه

د کاپرو نه

۲ : د ليکوال مطلب د ميونند د جنګ فاتح دي.

۳ : د ليکوال مطلب هغه تپه ده چې: که په ميونند کې شهيد نه شوې، خدايگو لاليه بي ننګي، ته دي ساتينه.

۴ : ويلى- يا سندريزې ويناوې.

کاپره^(۱)

د تروا دجنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

۱ : عام پښته ف په بدلوي، نو دله ليکوال د ف په خای د پ حرف استعمال کړي دي.

اشیله

سر سبیله

قهرمانه د

يونانه

تا په پس کورکۍ^(۱) کې

چې زور کړي

دی د ګيدر

بچورې

پهلوان نه دی

۱ : رون اندی خو تول په دې پوهېږي چې غربیانو په پس کورکۍ کې دلته بې کوم هېواد وزېړېد او د پس کورکۍ یعنې د سپین بیرتوب بچې چې دا دېر گران هم وي نو پاکستان واقعاً په غربیانو دېر گران هم دي.

د بنه دوست

جامه کې

د احرامي

بخارى^(۱)

د اوبردي

سمحې خوله کې

د تکو تورو سره

د پيکه سپورو سره

هلهه په دوو ناست دي

شو ستا د تندی

تبرگى^(۲)

آخر شو تاته

برگى^(۳)

خومره چې

۱ : د لنګي بوره شوي غوا بچي چي مې شي پوستيکي يې د بوسو نه ډک شي.

۲ : کوم دوست ته چې خوک تول امکانات په لاس کې ورکړي د هغه امکاناتو په واسطه چې پېښته پري
اولني شخص تهدیدپري، پښتنه دي ته دا کنایه استعمالوي.

۳ : دوه رنګه نو کله چې خوک په قهر او غصه کې راشي رنگ بې تغیر خوري نو ځکه پښتنه دا اصطلاح
کاروي.

وخت تپروي

توله نړۍ به

ترېنه سر تکوي

دغه د زهرو حلوا^(۱)

په پسته نرمه ژبه

په جادوبي خبرو

تل يې په ما خورپلي

کله يې په تا خکلې^(۲)

ستا خو پروا

پري نشته

چې پهلوان يې

د وخت

بنياد زما يې

وايسته

ولس يې تول

راته سرسامه

۱ : دا یوه کنایه ده، چې مور افغانان خپلو دوستانو خومره تپر ایستلو.

۲ : لیکوال کنایه استعمال کړې، لیکوال وايي که په ما د زهرو حلوا خوروی، خو په تا يې هم شکۍ، لکه په لندن کې انفجارات يا د نیویارک د برجونو نړول او په غربې نړۍ کې نور تخریبې فعالیتونه.

لپونی غوندي کړ
په کُف او چُف يې
خپلنی غوندي کړ
د لمونونو د
سررو زرو
چاره^(۱)
د هرچا خپته کې
په زوره منډي
دا د وربېښمینو
غوتې^(۲)
دغه په سم کې
کابره
په کسو^(۳) هر شه ويني
بیا په لیدو کې
ړاندہ په غوبو هر شه اوري

-
- ۱ : ليکوال کنایه استعمال کړي، د سرو زرو چاره خو زمور لوستونکي حتماً پېژني، د متل سره به يې هم اشنا وي، چاره که د سرو ده څيګر د منډلو نه ده.
۲ : دا هم د پښتو په اصطلاح او حتى متن دی يعني په نرم کې کلک.
۳ : د سترګو هغه برخه چې ليدل پري کېږي.
-

په اور پدو کې

کانه

دا په کلکوای

وراسته

دا په ساده کې

ګلدار

دا په غربت

مالدار

دغه د ګټيو مزدور

دغه د وټو^(۱) باتور

دغه د څېټيو مېږي

دغه بې رحمه پېږي

نور نو:

ستا په کنليو^(۲) نه درخې

ستا کيميا ګرو

۱ : د پيسو بدلوں رابدلول وته هم ورته وابي (صرافي)

۲ : دا د پښتو یوه اصطلاح ده خوک چې د چا په بنه نه راخې بیا نو ورته دا صطلاح کاروي.

په جنگي ماشين

کې

دغه بې موره بچي

دغه بې پلاره زامن

د مقدسو ارواگانو

په ئاي

منجيله شوي

د وحشت

د جزيري

تورماران

وزېرول

لوبسې نىكته

تېرشه

دا دومره نه دي

ترېنه مه يېزېرە

د حیا سترگی بې

نېشتە

ترپنە مە شرمېزە

هم ترې ئاخان خلاص

کرە

او هم موږ ترې بچ^(۱)

کرە

موږ لا خ چى؟

نېيواں، بە درتە

دعا و باسي

ساه بە پە

ساه و باسي

دا د تىندك^(۲)

---

۱ : پە خىڭ، لرى، گۈشە

۲ : د پېنۇ د نېبتلۇ پە نىتىجە كې بې توازنى تە ويل كېرىي.

وطن دی

د نبستو پلندي^(۳)

دلته سر

مه وه یاره

ته د چبرو په

پغره

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله.

۳ : هغه اوبلنه (جبه زاره) څمکه ده چې خومره په کې خوزېږي همدومره په کې بشکته ځې.

خبار

لرلیک

۱	سراپیک
۲	تارینا لوشه
۴	افغانستان
۵	خلگنی
۷	جوان آتنې
۸	امه بجوي آيس
۱۰	وطنس میني
۱۲	ای وطنم
۱۴	ترانا
۱۶	شيميس سنگري
۱۸	نونگابهار
۱۹	پشه يي مليتس حدي
۲۱	ميس نو منگلۍ
۲۳	شونیک بوسټير
۲۴	مبارکي ديم
۲۵	شاعر آيم
۲۷	آ او提س پولله ايم
۲۸	داين
۳۰	مخ

۲۹	اما مبارزان
۳۰	پوین
۳۱	وطنس کارهنجکی
۳۲	نامبده مسلمان
۳۳	اما وطن
۳۴	ناتو آنتى
۳۵	کيس استه اشیدي شونيك شن
۳۷	انقلبس بار وانتى
۳۸	مينا احسسم
۳۹	پشه يي جب
۴۰	جبس خدمتى
۴۱	شريم او وطن
۴۲	اما دوستين
۴۳	وطن
۴۵	پشه يي مليت
۴۷	بوچوي جب
۴۸	شهيد
۴۹	ارمنم
۵۱	وسي آيام
۵۳	تومتيدى او په چى

۵۴	ویب ویام
۵۵	اپ شجوی
۵۷	اپیم
۵۸	ورچس لشکی
۶۰	خول نه اوریان
۶۳	اورا
۶۴	ای بوجوی جبیس شاعری کو ایپ گا
۶۹	سریاز آم
۷۸	اوہا پرنگی
۸۵	افغانستان
۸۸	او سنی
۹۴	گھے
۹۶	مادا
۹۹	اورا
۱۰۱	انشیتان
۱۰۵	وطن مینی لیلام اس
۱۰۷	نونگا کلیس مبارکیہ
۱۰۹	پرنگی
۱۱۱	نویک مارینس

۱۱۳	هندوکش دمن کوچه
۱۱۷	عزم طبی
۱۱۹	وطن
۱۳۵	سپینی وینی
۱۳۶	نوی انداز، نوی خبرې
۱۴۶	په کوم ويار؟!
۱۵۰	سپینی وینی په سپینو تکو کې
۱۵۶	د الحاج محمد حسن حسام کتاب ته
۱۵۶	یوه لنډه کتنه
۱۶۱	د ویناوال خو لنډې خبرې
۱۶۱	په لوړې لیک کې
۱۶۲	د ویناوال خو لنډې خبرې
۱۶۲	په یو پیغام او یو لیک کې
۱۶۳	مناجات
۱۶۵	نن بیا؟!
۱۶۷	توبه!
۱۶۸	گرمانه ^(۱)
۱۷۰	تشې شبلي
۱۷۲	وابال

۱۷۴	شل ^(۱) نیلی
۱۷۷	تالان ^(۱)
۱۸۲	انخور گره یاره
۱۸۴	شپو ته شملی و هل
۱۸۶	گوته په خوله!
۱۸۹	سبال!
۱۹۱	تلک!
۱۹۴	دا خو!
۱۹۶	بقا او که پنا؟!
۱۹۹	خربو!
۲۰۱	د بنامتا سالو!!
۲۰۵	د زورور اویه
۲۰۷	زموږ ویره؟!
۲۰۹	بې وباله!
۲۱۱	د وینو سودا ګر
۲۱۳	جلابان!!
۲۱۵	زموږ مخې ته؟!
۲۱۷	گودال
۲۲۰	امن
۲۲۲	مشوره

۲۲۵	جوارگه یاره
۲۲۷	پاروگره یاره
۲۳۱	زما بدگره ^(۱) یاره
۲۳۴	لپلی چوی
۲۳۵	د قربانی گلهوری
۲۳۹	سپینی وینی
۲۴۱	مباح!
۲۴۳	زموره د کلی ملک.
۲۴۶	د ملکی تیره ^(۱)
۲۴۹	کوراؤ ^(۱)
۲۵۴	اشیل
۲۵۵	دا منظومه
۲۵۷	د اشیل یاد
۲۵۹	خولنگی خبری
۲۶۲	اشیله ^(۱)
۳۰۲	خار

د تحریک یادښت

د افغانستان ملي تحریک د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کي له خپلو ګرانو هبوا د والو سره ژمنه کړي وه چې د دې کال په بهير کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل ديني، علمي، ادبی او تولنیز اثار خپلې تولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریک دا ژمنه د یاد کامل د کې پر (۲۸) مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هبوا د والو ته وړاندې کړل. ملي تحریک په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهير کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول تال سل (۱۰۰) عنوانه بېلا بېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعی خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډپر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریک ټینګ هوډ کړي چې خپله دا ژمنه به هم د تپري ژمنې په خبر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدي (سل عنوانونو) ژمنه کړو اشارو له جملې خخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریک هيله لري چې له دې اثر خخه به زموږ هبوا دوال په زړه پوري ګته پورته کړي. ملي تحریک له ټولو هفو ليکوالو، ژبارونکو، سمونچارو، مالي او معنوی مرستندوياني او چاپ چارو خخه چې ددي اشارو د چاپ په دې ټول بهير کې یې یوبل سره مرسته او ملګرتیا کړي او دا فرهنگي بهير یې بریالی کړي، د زړه له کومې منه کوي او کور ودانې ورته وايي.

د هبوا د فرهنگ د بنپرازی په هيله

د افغانستان ملي تحریک فرهنگي خانګه

د الحاج محمد حسن حسام

منظوم كليات

عام ١٣٩٤

كتاب پېژندە:

د كتاب نوم: د محمد حسن حسام منظوم کليات

ليکوال: الحاج محمد حسن حسام

خپروندی: د افغانستان ملي تحریک، فرهنگي خانګه

وېبپاڼه: www.melitahrik.com

كمپوزه/دیزاین: ضیاء ساپی

پښتۍ دیزاین: فیاض حمید

چاپشمبېر: ۱۰۰۰ توکه

چاپکال: م ۱۳۹۴ ل کال / ۲۰۱۵ م

د تحریک د خپرونو لړ: (۱۰۲)

يادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د كتاب د محتوا مسولیت ليکوال پوري اوه لري.

ڏيوه

دا ڏيوه په لاس کې واخله

پام چې مړه درنه باد نه کړي

د هېواد تیاره کونجونه پرې رنې کړه

لتهوہ په کې د یو انسان دوه خلی

قدمونه دې نښه ټینګ او

په احتیاط بده.

هغه توره Ҳمکه خواي^(۱)

خويويي د پښو تلي

ته په مخ ٿه خير که:

زه درنه شوم پاتې

پروا نه کړي!

زه او ته و

د یو مكتب ملگري

شمع مره کري،

شيشه ماته

د پولادو په ورغوو

بيا لتهوي په توره شپه

دا عجب شانته ولس دی!!

بيا لتهوي په توره شپه

تورو کودنهو کې

مخونه

پوچ کكري

هر ئىخه تېر کري په

لوى کومو

د دوزخ خېتىي تە يې

واچى

لاپرى ماره نه وي

بيا هم غوارپى نور پخري

نه پوهېرم؟!

دا د کوم فخر سمبول

او د کوم وخت؟؟

دروغجن دي

چې خبرې شي د لاقو

بيا اسمان په توفو ولې

هر کار چې کړي خراب

نو بيا په لوی خښتن يې

واړي

صفتونه د بنه کار

او د سمون چاري يې ئان

پورې تړلي

زمانه

زمانه هېخکله

د چا په خوبنې

تگ نه کوي.

نران هغه دي

چې:

د وخت سره په تگ

قدم

په شمار و اخلي

زمانه او س

څېږي خبرې

قبلولي نه شي.

پوهان هغه دي

چې

د کار کالم

په شمار و اخلي.

د وینو جامې

دلته د وینو جامې

مینزې^(۱) په وینو

وینځۍ

دا د بارو تو بسار دی

په لوګو پت مخونه

پت یو له بله

گرځۍ

دلته د اوښکو خپې

د وینو موج کې لامې

ئان خوله سره

وینځی

دا د زاغانو کور دی

بازان یې وخته مره دی

هم په مردارو پایي

هم دوی مبنوکې

څنډي

دلته کوتري الوتلای

نه شي

بورا د ګل ترڅنګ ويلاي

نه شي

د توتکيو خالي!

دوی په ټونګو^(۱) ورانوي

دا د چړو او سوټو کوڅه ده

لرونه هر چا په خپل ملا کې

ایښې

دلته نودې^(۲) او تاندي، تاندي

خانگې

له رنگ نه ډکې

ورانگې

د ګلو ټول قسمونه

د ثواب په نوم

له بېخه ربېي

دا د لېوانو ځنګل

دا د وحشت جزیره

او د خرمستیو انګړ

په کې ويده بناماران

د ګورګتیو رمې

دلته د سوره مړې

د پښو نه لنهې یېږې

په مغزو رو بدې روې

دا د تمساح بچوري

دا د هر چا پاتوري

افخار خه پېژنی؟

د اميدونو هوسي

دا د بىكلا غرخنى

خپلو بچو سره يوئحای

ماتوي

د بنابپرو حرم کې

ديوانو سمخې په پنجو

وبنكلې

دا د سرونو په بورجونو

سواره

د کوزپدلۇ نە دى

همېش په خو^(۱) کې ناست

دى

دا د پېرانو د رنجو كخوي

اوسمانان د بل

په سترگو مبني

د فیل په غوره کې دا

ویده وګرۍ

که له نېډې ووینې

د جنتونو حوري

د بل په وينو.

بې باکە

دلته د چا خوک؟!

د بېر سرونو

پرواگیر نه دي

د يتيم د اوښکو

چې پلار يې توي کړې

مباح!

دا خپلې سپینې وينې

د بل لپاره

په مقدسه جنگ کې^(۱)

دلته د کونډو تور پورني

بې واکه پرپوتل له

تور سرونو

او هر چا بنکته کړل

بې باکه!

په سرو خومونو

خورنگ يې رانه وړ

له بدېختونو

د شملو هسکې خوکې

د خادر ټولې پيسکې^(۱)

هر چا خرڅ کړي دي

په نيمه بېه

په سوقه^(۲) سپينو ډېرو

د چا په ارمان؟!

د خپل ئان په گته

او د بل په تاوان

دلته د چا خوک

پوروري نه دي

او که دي نوا!

خه پري؟!

دا د سرونو په بورجونو^(۱)

سواره

د کوز بدلو نه دي

او د

پرمخ تللو نه دي

ثواب، عذاب، اجر

او مزد

دوی اخرت کې ويشي

دلته چا خپل مسوليت

ونه مانه

خان مبیري^(۲) او بل خوک

گرم گنې تل

دوه گوتې توري کاندي

بيا په بل پوري کاندي

بيا په بل پوري کاندي

د گنهاونو رژېدل

د بل په مرګ کې ويني

لافو کې ھېر مېړني

عمل مو هېڅ که ضرب دي

هېڅ چې په هېڅ کې ضرب شي

بيا هم هېڅ راوخي.

وخت خو همدومره و چې:

او ما ويلو تېر شو

دا کوم مرض دي خدايہ!

له موږه ولې نه ئې؟

موږ سره ملہ دي

حتماً!

دغه خو بد پایوئی^(۱)

کابه و اکه روان دی

به درسته لاره نه ئی.

کوتى

د خره کوتى چې:

ورکوتى او تنکى وي.

ڈېر بىكلى او ترندى^(۱) وي

هم وي ئغلنده، هم

گرندى^(۲) وي.

مور چې روی لاندى وي

خوک يې شونەي بىكلوي

او خوک یې ستا یې

بوخ غورپونه

خوک یې رنگ

خاوند یې نازوی

بهاں یې بولی

په ورستو او تورو ختو

شانتي لېنگي تري

ورته په درنگ

کوتۍ د القابو او

بهاں د صفتونو

چې غتېږي

هر ورڅه پري ولېږي

د کليوالو له انظارو

هم شي پیکه هم شي بدرنګ

که ذات یې بد ذات وي

اول کچل شي

بیا نو ناچل شي

خه موده وروسته

دا خوار نه خر شي

نه قچر شي

نه آس شي

او نه کورنگ.^(۱)

د کونړ سیند ته

ای د پېړیو خونږیه

کونږیه

روانه لارویه

راته وايیه!

راته وايیه!

چې:

دا ستاد تندي ليک دي

يادی خوی^(۱) دی

پری پوه نه یم؟

چې:

یاغی یې

له ادمه^(۲)

تر دی دمه^(۳)

بھېږي

او بھېږي

تشیرې

او ډکېږي

حې.

روان یې

اورې، ژمۍ

سرګردان یې

خلاصېدل دی هلهو^(۴)

نه شته

بند پدل دی هلوو

نه شته

وچپل دی هلوو

نه شته

ودرپدل دی هلوو

نه شته

ئى.

روان يې لارويه

سکون دمه دی نه شته

شاته نه گوري خود سره لېونىيە

كونرييە!

د خپو په هرييول^(۱)

او هريو خل کې

د سينې په ساره تل کې

لېردوې

دا پخوانى

((راسا))^(۲) یادونه

ستا په او بوا کې اغکل^(۳)

شوي.

صفتونه

غیبتوونه

فیضونه

تاوانونه

بنه او بدشانته خویونه

ته د سیندونو یې

سرخانه

دا ټول موږه منلي

او منو به لپونیه!

خونریه!

کونریه!

دا یو سوال مو قبول کړه

هلمند ونیسه په غېړ کې

سپرغی و خنده له خانه

د مرغاب مرغان به ستا

په خنډو ګرځي

کوکچه مخکې څغلوه زار شم

له تانه

لکه لعل د بنامار خوله کې

یوه لمبه د شونته^(۱) واخله

جادبه له غولی^(۲) واخله

واهمه له ولی واخله

د هسپاني د نځاګرو^(۱)

د شين کميس ګردابه

لارويه!

د دوابه!^(۲)

څېر موده کېږي

هلته خو بدسرتنيبو

د جهان سودا پوئۍ^(۳) ته

بازارونه يې

دي پرانستي

خرخوي په کې د سرو

او بو خو خاځکي

او د بېري دوه تارونه

زموره د وربنسمو کاروانونه

يې بې ئايه و درولي

معاوبزه کې راته لېږي

دوچغنو^(۴) تور شالونه

شابه!

خان ورته تکره کړه

پرمخ تلل ورته ورزده کړه

خونږي!

کونري!

خود سره لېونيء!

هر يو ول دي

کړېشمہ^(۱) د پښتنې دی

شور او شر د هر یو

چړ دې د نخرې دی

کونړیده!

دې کې ستا قصور به نه وي

خیر که مورډ له تندی مړه یو

پروا نه کړي.

دا زموږ بد قسمتی ده

د سېلابونه اندې یواله!

توفانونه دې په مورډه

لورو لی^(۲)

خفه نه شي تا او به د حیات

نورو ته بنسلي

د نقرې بنکلې سالاره!

ستا له سېپینو^(۱) نه اوږدي^(۲)

مې جوړه نه کړه

او نه مې جوړ کړل

چمکلي^(۳) د وطن د

مور لمنې

او سینې ته

نه د مور په

سپینو متهو مې

وبنۍ^(۴) ولید تراوشه

نه مې ستا نیل^(۵) تصفیه کړل

نه غمي مې د یاقوتو

او مرجانو درنه وبنکل

نه مې ستا په رنجو

توري کړي

د خېلې ليلا سترګې

نه مې ستا په اویو کر^(۱)

سپینه بنې

کړه

چې د مور پیوند

پرتوګ مې کړم

پري نوي

نه کونجکې^(۲) مې کړي

جورې

ستا له شنو صدفو

د خپل ماشوم پښې ته

نه مې ستا په شورو^(۳)

تود خپل نغرۍ کړ

نه مې ستا په برېښنا

لیک ولیکه

شپې ته

نه مې ستا په او بو

خور^(۱) شوه

دا خاره تبجنه^(۲) Ҳمکه

په کاسه کې مې ئای نه کړي

په وار وار درنه

بنښه غواړم ټکه

کونریه!

خونریه!

روانه لارویه!

ته زموږه د ټولنې

يو ژوندي

شانته مثال يې

زورور او

کمزور

تانه معلومېږي

نو!

گانه او وسله

ستا ډېري او به شي

غاور شي

مغروف شي

او مفرور شې

اخر!

ظلم ته شا ورکړې

ڇڻ دې نرم

زړه دې کلک شي

ياغي شي

حُمکې ويسي

هوجري ويسي

هر خه واخلي

پویناه کړې

د غريبو ولسونو

بيا!

چې کمي دې او به شي

كمزوري شي

غريب شي

معصوم شي

او مظلوم شي

ارام درومي

خپل بستر^(۱) کي

د ڦېري مودي

وروسته

هوش دي راشي

په دې خپل

لپوني سر کي

نه پکار دي وي

چا ڄمکه

نه دي چا سره خه

کار وي

اى جانا نه!

بغاو ت درنه

خپل هېر شي

مستي پاتي شي

له تانه

ژبه نرمه کړي

پسته کړي

زره دي ماغسي

کلك غروي

د کمرو او د ګاګرو^(۱)

لېونيء!

کونريده!

څوک د ګوت

پسي رانده

چاته لپه کې خه ورکړي

چانه جام ويسي

نسکوره

په منگو کې پېغلي

ورې درنه په

زوره

مالیدلی چې

وېرېږي

د کونړ پېغلو له

توره^(۲)

چاته هسي

شګې وشيندي

پتهو کې

او به بل يو ته

بخشش کړي په

ويالو کې

پرواګير

ته د بنېرا او

دعا نه يې

تابع ته د خپل

جرم او

سزا نه يې

ته د خپل طبعته^(۱)

پاچا يې

زوروره

بنه به دا وي

چې

له تانه به ئخان

ساتو

ای!

خود سره

كونېيە!

لېونېيە!

بنه مې ياد دی

چې:

يو وخت كې

جاده د يو

طرف وې

د سواریو او د بارونو

په ټلونو او جالو کې

مسافر دې لېږدول

لویو جسرو کې

خوا!

هېڅکله باري

نه شوي

څوک ورسى په

ولو

څوک شاتوری

بې له زينه

خپل منزل ته

چاته داسي لته

ورکړې

چې یې غونښې

شي

خوراک ستا د

ماهیانو په

اوبو کې

خونریده!

کونریده!

بنه مې یاد شي

ته پخوا

چېرته زموږه

د یوې نیمي

گرگې^(۱) غل وي

په پته

په وریا

به دي کوم

غله په لاس کې ورکړه

په خیرات

په سخاوت

او صدقو کې

په تا کې چا

قاچاق نه شو کولى

او نه ته خپله

قاچاقبر وي

کونریده!

لارويه!

بنه مې ياد شي

ستا له هر يوه گودر نه

د ثواب او به

چې خبلي

ستا په غاره مې

بني، بني بسکلې

ليدلي

سر و غومبسو ڇېر

مخونه پرسولي

ڇپر خوانان

آن تر دکنه^(۱)

ستا له لاسه

تبنتِدلی

كونپریده!

خونپریده!

خود سره لپوئیه

فقط ستا په

خویو کانهو

ما په ماشومتوب

کي

لوبې کري

ستا له شگو گوتینى

مې

جورپې کري

ڇپر ماھي مې درنه

غلا باندي

نيولي

ستا!

خپو کې په شناز^(۱) مې

دي لمبلي

خوا!

بيا هم دي

خو حل وړي

يم

هسي خداي به

زه ساتلى

يم

په خپل پلار دي

ډپر دګلى

او رتلى

يم

کونرید!

بنه مې

یاد شي

دا هار^(۱) گرمى

چرګ بانګ کې

د خرممنو بنه

خر خارپ^(۲)

ارجای^(۳) او

منډا یاو^(۴)

نخچین^(۵)

سوبارپ^(۱)

او

زمور د زېرو

غواوو

د کوچو لوی

غونډاری

د شیروار کتی

دی

ورپی زما مو رنه

هم په گودر کې

دی

بنکنھلی یم

په پېغلو

هغه کله زما زړه نه

درته وحی.

لارویه

ای!

لارویه!

ستپی مشپی!

ئە پە مخچې:

مزل دېر دى

مخکې پروت

دى

دا د اوسيپنو

څپلی

درسره واخله

هغه پوري

ئمکه گوري

یوه ټوته د

سرې تې د

سوزوی

د پنسو تلي

شپونکى

اى:

د کھو رمو

شپونکىيە!

رمې ټولې دې

ويدي دې

بسم الله كړه!

دا شپېلى درسره

واخله

وينسول غوارې

له تانه

ماتوی یې

تور لپوان

په لویو دارو

په لورو بیو یې

راوستي

آن له پخوا نه

چا ساتلي.

د ڙمي پسرلي

اى!

د ڙمي پسرليه

تاته چا ويل

چي بي وخته

دلته راشه؟!

اوں د موسکا په

ئاي

سلگى درسره

واخله

دلته!

الوزي

برو د تاوده

اوروي

يا د ڙمي يخ

بادونه

تورپدلي

لپونیه

ای!

د میالی^(۱) صاحب!

لپونیه

د پیرانو د لوی

پیر بابا

لمسیه

د تسبو په ئای

مری^(۲) درسره

واخله

سلسل، شاما^(۲)اما

نه شته

اودي دلتہ

اثر نه کړي

ټول د خېلمې

مداريان

او د بنګال^(۳) جادوګر

دلته رسپدلي.

د ڙمي مابنام

اى!

د ڙمي مابناميه!

مولانورديم

خوانيمرگ کره

تاته چا ويل:

چي يو لندغر

قبول کره

نامراده!

دا چمني^(۱) درسره

واخله

ورخ شوه

تپره

شپه او بده

در پسی

راغله

ورشه کېنە!

هغه پوري زيارت

وره کې

زنگ و هلی قلف

بې مات کې

کە سوالونه دې

په زړه کې وي

شاربلی.

د پاخه عمر سړۍ

ای!

د پاخه عمر سړې!

په ملا کړوپ

لكه لینده بې

ددې سره اسمان

په دښته

تومنه مه لټیوه نوره

دا گوتتی درسره

واخله

مسیحه شه

د پېړیو

دغه مر ولس

ژوندی

کړه

د فکر خاوندان

ورنه

نور پوزې

ته راغلې.

زړگیه

ا!

زړگیه، غرځنیه

تاته چا ویل

چې

مینه شه

ته توپه يې د

سرې غونبې

اوسموا!

نر شه

اننگو

نه سره خولگى

درسره

واخله

دا د تۈركى سودا

نه ده

دى خبرو

زاره پېرىپەدە

لاھوانان يې

پە شرمۇنو

شرمۇلىي.

سپېلنیه

اى!

د وختونو سپېلنیه

د دوزخ توره

لوگیه

تر خو به نظرماتی

د بنایسته وو

يې نړۍ کې

شابه

لې څه نر شه

د بنایپرو رانجه

کره پوري

خو سپرغى

درسره واخله

لېردوای شې

د پيرانو په

وزرو

ديوان نه دي

شي ليدلې

د اوسيپنو نينې

دي بنې

چيچلي.

د غور نیکه بچیه

ای!

د غور نیکه بچیه

بنایسته بنکلی

زلمیه

توبک لری کره له

ولو

دا وخت اوس ددې

نه دې

مشوانۍ^(۱) درسره

واخله

قلم وباسه له

جیبه

خیر که ټول دي

نه زده کېږي

پري ليکه:

دغه خو توري

(قلم وو په تقدير) کې

تدبironه به بیا خپله

خوزېدلې.

ایم ورد

موتی اگت

کاودواس پورا قلمس لروبني (قلم تولنه) آنتي پيو آيكم لهه دې بولککالي، شاعران او ادبس خاوندنې قلم لروبني آنتي ايوي اينيچ اوبل پيري مينا محترم سمع حامد امه هيودس بو تکرا جوان، بجوا او ايلوالککالا پلا پينوام بيک. ايله جوان اديب جازباس قوتيدې مينه ودای خواهش کيکن اگه پشه يې جبيس شعر يليې دارگاتي تې ايکوپو کيا او مينه شره سپارا. مي جوني ممي مرىكىن: جانه پلا عهد كيوام شى گه پشه يې شعرنا مجموعستا چاپ كيمى، سه آيک گه محترم حامد صاحبس ايپيک او تقاضا آنتى جواب ديکم او تانك پشه يې شعر يلام لرو كيچم او قلمس لروبني (قلم تولنه) آنتي دېچم تانك وار پلا محترم سمع حامد صاحب ودای بو تشكرا او منيک كيم كه مينا پشه يې اشعارنا مجموععيي چاپ انتي بو پراخ مسکيدى پورا ككين، وري گرای گه تاريم مى دنه کوچه چنتي جبيلانيي بوبكار خدمت شارواشې. خولگه چنتي جبيلا اساسى قانون پلاسم چوئ علمي موسسا يه کوچه اخول (لكه) معارفس وزارت، علومنا اكاپمي، ملي راديو تلوپزيون ورى او وري جاي ديواشي دولت او حکومتس توفيقى ايپيک گه افغانستانس چوئه جبيليانا خذمتى صداقت پلا شره پوليدي.

البه ایچن کتب عنون شره، گه کتب شره کو نام او عنوان جامن.
بو فکر او سوچ و دای آخر جانه پلا فیصلا کم او محترم محمد زمان
کلمانی و دای نظر ایرچم، کتب شره (ایم ورگ) نام جیکن. خدای
کریان گه محترم پړکالی و دنای بو استفادا کرن، آخر کو چه محمد
زمان کلمانی و دای ایرېم گه ای موتی کوئ پښتو جبیدې او محترم
حامد صاحب او دای خواهش کیم گه دری جبیدې مقدما کتب شره
لکېن.

بو احترمیدي

حاجی محمد حسن حسام

کابل

۱۲/۲/۱۳۸۵

د ((ایم ورگ) په هکله

که خوک د اوږي په تودو شپو ورخو په تېره زموږ د هېواد د ختیزو
سیمو په دښتو کې ستړي ستومانه او تېري اوسي او هغه ته د واوري
سپې او يخې او به پیدا شي او وېي خبني نو خامخا او هرو مرو زموږ
د خلکو په خبره زړه به يې يخ او ډېره خوبنې به ورپه برخه شي. نو باور
وکړئ چې د ((ایم ورگ)) په ليدو تردې لازیات خوبنې او هو ساینه را په
برخه شوه او زما د هيلو غوتیګانې نورهم په غور په شول.

((ایم ورگ)) چې په پشه يې کې د واوري او به او برف آب ته واي د
بناغلي محمد حسن (حسام) ورور خلورم خپلواک چاپي اثر او درېيم
پشه يې شعرې ټولکه او مجموعه ده. د بناغلي حسام صيې په پښتو
کې (زه کابل یم) او په پشه يې کې (تاراينا لوشه) او (اوړا پرنګي) په
نامه درې نور اژونه تردې وړاندې د چاپ په ګانه بنسکلي او مينه والو
ته وړاندې شوي دي.

زموره مېړنۍ ولس په تېره پشه يې وګړي د غه راز فرهنګي هڅو او
لاسته را وړنو ته ډېره خوبنېږي او درناوی يې کوي ځکه سره له دي چې
پشه يې ژبه زموږه یوه ډېره لرغونې، افغانی او آريایي ژبه ده او د

کاپیسا، لغمان، ننگرهار، کونړ او نورستان په ولايتونو اود هېواد په نورو سیمو کې په تېرہ د پښتو او دری ژبو ترڅنګ په پراخه پیمانه کارول کېږي او د پشه یې مېلمه پال قوم ژبه ده. خو پخوا دغې ژبې ته هېڅ پامرننه وه شوې. دا د بناګلو لیکوالو او شاعرانو هېوادنۍ او ملي دنده ده چې خپلو خلکو، فرهنګ او ژبټ ته خدمت وکړي.

چې بناګلي محمد حسن حسام په دې برخه کې د یادونې او د قدر وړ خدمتونو جو ګه شوی او دا یې یو بل دې ارزښتنم ګام دی چې د ده په خبره د هېواد ګران او فرهنګ پال ورور بناګلي سمع حامد په مرسته یې او چت کړي دی. هيله من یم چې د داسې نورو ګلانو په غور پدو او زیاتې دو سره زموږ د پشه یې ادب ګلبن لا پسې نسلی، زړه وړونکې او بدای شي.

په پای کې د بناګلي سمع حامد ورور خخه، خپلو پشه یې ورونو سره د مرستې په خاطر مننه کوم او بناګلي محمد حسن حسام او نورو مینه والو ته د دغه ادبې ويأ په خاطر مبارکي وايم او لانور برياليتوبونه یې غواړم.

په درنښت

محمد زمان کلماني

د وطنداران د خپرونو رئیس

د حسام د شعر ګلورینې پانې

خه وخت مخکي د هبود گن شمېر شاعران، اديبان او نور فرهنگيان
 د کابل په تاریخي بنار کې د پښتو او پشه يې شعر او ادب د حساس
 او نوبتکر شاعر او لیکوال بساغلي محمد حسن حسام د دوونيو
 چاپ شويو کتابونو (زه کابل یم) او (ورا پرنګي) د مخ کتنې د جشن
 ګوتني په مراسمو کې راغونه شوي وو. په دغه پرتمينه غوننه کې چې
 د ميوند سالون ته خبرمه هوتل په انګړ کې جوره شوي وه، زه هم
 وربل شوي وم، ويناوالو وار په وارد دغه خود ژبي او مبتکر شاعر
 او پياوري لیکوال له ملي او هبودانۍ جذبي نه دک احساسات
 ستایل او د جګري د سختو او کرغپنو کلونو د بېلا بېلو پېښو
 حالات يې په خوند خوند سره ولوستل

(زه کابل یم) د جنګ و خونېيو پېښو مستند اثر دی او لیکوال د خپلو
 سترګو حالات په ډېر زيار، ربنتيني او رياليسټيک ميتد باندي
 ليکلي دي. دغه ډول اثار له تاريخ نه هم ډېر اهميت لري. ئکه تاريخ
 پوهه تاريخ ليکلو په وخت کطف هرو مرو دي ته اړ کېږي چې، هغه ته
 ورلاس کړي، وي لولي او د ضرورت په وخت کې د ماذد او ريفرس
 په توګه تري ګته واخلي. دغه راز، (ورا پرنګي) د پشه يې ژبه د

ازادو شعرونو لو مرپنی چا پی کتاب دی او دغه ابتکار ددغه اثر د
شاعر له خوا شوی دی. بنا غلی حسام (تارینا لو شه) په نامه په پشه یی
ژبه د شعرونو بل کتاب هم لری او دغه اثر له دغو دوارو کتابونو
مخکی چا پ شوی دی.

د افغانستان د قلم تولنه وياري چې او س ددغه حساس شاعر د پشه
يی شعرونو غورچان اثر چا پوي. د دغه کتاب شعرونه د نوموري شاعر
له دوو کتابونو نه غوره او تاکل شوی دي.

بي له شکه شکه، د شعرونو په دغه غورچان کې د شاعره پر لوره او
او چت منظوم او مقفی شعرونه، غزلي او ازاد شعرونه انتخاب شوی
دي.

زما په نظر کاشکې په راتلونکي کې د دغه شاعر د پشه یی شعرونو
کلیات هم چا پ شي، خومره به نبه وی چې دغه شعرونه په پښتو او
دری ژبه هم و زبارل شي. ان د نوري دنيا په ژبو ترجمه شي او پشه یی
شعر او ادب نه يوازي د گران افغانستان، بلکې له نړيوال شعر او ادب
سره و نسلول شي او همدغه یې لاره ده.

موره په دې ډېر خوشالېر و چې، هر لورته د پشه یی ژبه شعر او ادب
خپل و رېښمين وزرونه وغوروي او زموږ افغان پشه یی ورونه او
خويندي په خپله مورنې ژبه زده کړې و کړې او په اړخ کې پښتو او
دری ژبه هم زده کړي.

موره د بنا غلی حسام له پښتو ليکنې، سليقې او شعر نه معلومېږي
چې شاعر د پشه یی شعر ډېره پياورې قريحه لری او د دې مجموعې

شعرونه د پشە يې ژبې د معیاري شعرونو په لیکه کې راھي او د
شکل او محتوا له پلوه د هپواد د نورو ژبوله شعرونو سره د سیالي وړ
دي.

زه د دغې لنډې يادونې په پای کې، په داسې حال کې چې؛ د اثر
خاوند ته ددې کتاب د چاپ او خپرولو له امله، د زړه له کومې
مبارکې ورکوم، د پشە يې شعرا او ادب د نورې سمسورتیا، بداینې
او بنکلا هيله او دعا کوم

په درناوي

محمد نبی صلاحی

افغانستان

وطن اما افغانستان

امه شره گېران شي

گېران

میراثايدې دروا

شيرین مشرئ دیوان شي

دیوان

دروا شي که پورا

جپوا، يا دروا

سود رايا ادرا

اما شي

اما

وېړين او جانين پره

دیوان شي

دیوان

وپرین که جانین شبی

مالین که شیرین شبی

میخی وطن

میخی هتن

پوره نیک کو !

دواں شی

دواں

پاوه شبی سود را

اسیا منجه چند وا

خوشبختی می کوچه

ارجمعی می کچه

لبوان شبی

لبوان

وطن اما شبی ازاد

مستقل او شروپی

کیمان ننگا

شہامت افغانیدی

وعدان شې

وعدان

صلح وا ونینا

نه جنگ سالارنا

تې شرويکالانا

نه ناداننا

خو عالمنأ

پند لوړیک دې

امه

وه حسن حسام

جو پېس اي

نظام

تا دوي بت جیوان شې

جیوان

کابل افغانستان، لهمنګل پروان

نه مرپکی ممې!

که؟

کوتی جبېس!

مینی

ای او

تاتی جبېس

آسته نامېدې

تسنوي

ان

ممې

چوئ لفظېلا

امى

داردي جبېس

شن بوسيلېي

سو دري

مې

پشه بېي جبېس

قافیه او

وزنى بوشن

مې د موی جبېس

مم لیتان بیچم

چېکه

مې نویوی جبېس

مې

نویوی جبېس

داره گله کوچه

لعل چندوي

هر اي درا کوچه

مې ڏکوي جبېس

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

که:

ماحولي انداطي

تيس

دشتى او شاتي

دو سو نويوا

و يله پيدا تي

نستستا

بو يه تيز

پاي دي مو تاتي

بلپکلا

ايک يوانديتا

جوتىکلا

ايک وطنينا

شرمېکلا

ایک

اپله چوینا

اچیا کین

نا مېډی

شریعت

ایک چوی

ازیت

ازیت

کیس پایک

کچین موئی

کیس استیا

شن کتیوی

کې دورايدې

هنوي

کاوبو سنگسار بوی

لہمنگل پروان

مادا:

مارایو پلا

چوی ریزای پلا

یوبتیل ایوپلا

هر

له میلا ایوپلا

می دشمنی

کگینچ

هر کوتی

جن پلا

می ببني

کیگینچ

کاو

بې فرهنگ

او بې ڪلتور

اينچ

مې

انو

نامېدي

مسلمان

او

بې باتور

اينچ

مې

لەمنگل پروان

اورا

اورا ای ازاد

اورا !

فکرِ

مازاد اورا

ودنئ گورا

خوشبختیس گوراوی

خہ شپ

سمیش گوراوی

اورا ازاد !

اورا

چنچای

ازاد اورا

که آچې امنې

امن

څه چلېک

چنچا

کابل افغانستان

لهمنګل پروان

نونگا کلیس مبارکیه

چوئ او لسني

ديم

چارو يا واي کلیس پيغمي

گه چې ثيم شبې

مي وطن گن او لسني

او چوئ قوميلنى

ديم

استيل اي دده

محتبس اي: وريکو

شاباس، شباباس

ای گیریس مبارکیه

افغانستان هر کوتې

جن نې

دیم وطن شره که دیجین جانیلی

روح ارام تیان

کاو وار

درود

درود

تبی شهید نې

دیم

کابل افغانستان

لهمنګل پروان

پرنگی

اورا گہ ازاد

پرنگی

چنچا

ازاد

پرنگی

اچی امنتی

صلاح ترقی

لیونگری

اڳيري

اورا

چنچاي

ازاد اورا

ميس

بندىكىكى

نقسان دارگاه

ايل ارمان دارگاه

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

نویک مارینس

شامیک

اوچې

لوش دیکالا

تاراد وویل

الیک

تندر شره

ککین

چتوی اپخیل ای

تاریک

ککپن

تاریک

شامیک اوچا ایک

دی سال

اوچالا جای

دې اورا

شامک اوشا ایک

دی سال

اما لذهنن کند

ایمک

انچېن اندي کیا چین

البه لشیک کره بیس

البه لشېک کره بې

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

شخرا

امیس مینا

ودای

پیدا

ایم

کیمی ننگا

بو

ارودا

ایم د یواممی

سبق شې

داریلایه

نرم ایم

مڭر نرمى

کوچه

شخرا

آيم

وطن

تبنە نامه و دائى

قربان

بىم

انو نامېستى

گە:

اريمىي

بو

شادان

بىم

لەھە وقت

مبنا ارمۇم

بې پورا

گە:

تبنە

ترقىي

اوپوراپیک

کو

ادوان

بیم

آپولهی ایم

وهوطن!

ته مینی

ایام ای

ورتان

نه بپمی

دشمن کو

گه:

حیام ایپی.

غیرت

زانگو

کوچه

آ

تو

لپیکیم

ازنا

کوچه

مریکی

: گه

ویام

آبی

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

مگا

گه

پو

اما ناموسن

می دې

گن بیوی

ایس

امنې

دعا کیکېن

دعا کو چه

ھر يكېن

گه:

گن

بدا

جلدي گن

بدا

ممى خذمت کدا

مم جوانى ددا

بوار جمعي ددا

بوخو شالي ددا

ايله شي حق مينا

ايله شي حق مينا

کابل افغانستان

لغمنگل پروان

دشمن

دشمن پلا هچال

آيم

مدافع ننگ او

ناموسس

قوت کوچه گن دار

آيم

نستوا آيم آ

هشتيدې

قسم شي گه:

ککر ايدي

ضممه وار آيم

مې سودرې

وطنس

همت کوچه انگار

آيم

خولگه پولهه

آيم

مې وطنس

ارظالم مې

جنگيزيز اس

كمکستا

چريمى

لله وخت جا

ن اوپريمى

وطن و داي

ھېكىمي

جانستم

شرئ

ماريمى

ايله عهد

مم کیوام شې

گە وطنې

نتگا

کیمی

شریم استام

اشییکم دشمنى

منله يمي

استستانه

نه او پيمي

خوشال کوئ

کن نا تارايم

احمد کوئ

سزا وار

آيم

اپله وطن اما گوشنگن

افتخار شرئ؛ - داريس

خولگە اشین شرى

پوشیکن

افتخار شری

داریس

اوغان اولس

خاطری

بهترین سودری

مرچل شبی

نازو نخرا

کوچئ

داریس

وطن اما ایان اس

شیر امنی دیکپن

حق شران

دارا

محبت امنی

دیکپن

شرافت امنی

حقستا پنپستی

ریگپن

شری انتى

پولپسی

گپنپن پتگوی

شن

شها مت دې

تنگاکیسی

د شمن کو

نه او ریسی

او د شمن کو

نه او ریسی.

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

پاک علم

ورا جلوه گرbi
اسمان شمیس

سوریدی
گه تپی اپله
جهان

سوری
انچبdi
اورا پرنگی

هرای چنچا
پیغام اچدو
نخرایدی او

مستیدی
گونگو شتو

شمپس چرخبdi
اورا
گه

تپی
کراس
چپکه

ساحع
اورا که لش
بن
کراس چپکه
ساختی
اورا گه اسمن
کوچه ارگبرای
انجلی
پاک علم
شمیس
او زنده گی لپنی
کرن
او تی
اولس
گه هنوي
جنگپس
افت دی
اپرین
کپمی گه
فارغ بن
اندار او دای
لوشیکو

اورا

اورا

گه

پولې

ابله

ارمان

اما

شریکو

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

کوا یړه کا

ای

بجوي

جبپس شاعري

پشه یې

جبپس شاعري

د موې

جبپس شاعري

افغانستان

گن او سنې

اوجهن

گن ولسني

عدالت

اجتماعي

اپله شي

ميس

اپرکي

شيم

اواي گيري

پورا پېك

او ترقى

لپونگيري

برايري

نن تې

يا سبا اپرگا

انخول نظام

پشه يي

جبىس

شاعري

اپرگا اپله

شاعرگه

دنیاس خلگی

چپکه سیرتن

اوتي نه تن

تومری نه تن

لوی نه تن

تونی نه تن

ای وری

تانگ منجه

جنگ انگر

شره

کیمی

جو توی نه تن

دارما رنا

گن دندیدی

مطلوبمان

مندوی نه تن

می جهنس

گوراویه گه:

خه صلح شي

ناتارپلار

ویروی نه تن

ترقی کارون وادی

کېمبى

دروی نه تن

مڭا

يو خوشبختي شي

پشە يې

جبېس

شاعري

دارديس جبه

شاعري

د موي

جبىس شاعري

د دا

دادا

ای وریگو

افغانته !

استیلا

لیونگریس

تینگبده کېنسټو

ای کیریس

شاباش !

اوردا

اورجستو

اوردا

قلمی گوردا

کتبی چالدا

امه وطنس

گن ولسنه

وخت ویتیگا

یو قانون شي

طبعتس

ویتیواگپرنہ ایکا

شعر جبیدی

کارہنگا

پشہ یبی

جبیش شاعری

کوگو ناشپی

گه:

می خلک

تو مری نہ تن

چوی پت تن

بی چیلایدی

لام بدل بن

شهریلایدی

می دشت

می گمکیری

گه گورا

کوچی

او بر کیدی

و تین
پرتین
زراغتی زمین
او با غلایدی
سنگین
ختین بې
عصری قلبایدی
بجلیا
بجلیا
می ولسی
بجلیا
اپله وخت
بت ورچپس
نه شی
یو وظیفای
شې
پشه بې
جبپس شاعری

داردي

جبېس

شاعري

دموي

جبېس

شاعري

اند ارا و بله کوچه

گه؛

کاني

شچليسي

دومېدى

ورستن

شامېنگ

کيسىي

انگر لوشه

اوستن

پلاياس

ايني

نه مولیس گه

کوشن؛

مادی نعمتیلا

کومولیس گه؛

کوشن؛ معنوی

نعمتیلا

می مادی او

معنوی

نعمتیلا ایه

تانک خلگنی

لوریسی

می کانی لوشی

برقبدی

پرتیسی

جهن انتی

لوریسی

واقیعتس میکی

گونانشی

گونانشی

پشه بې

جبیس

شاعری

داردی

جبیس

شاعری

د موي

جبېس

شاعری

مې كنډرا او كنډه واليھ

گە:

لشیمې او لشیمې

مې دوروې کوشنگېلا يھ

گە:

لشېمې

مې سېواد وداي

دور

پولهیلا یه گه:

لشیمي

بې ڈاکٹر شفاخانیه

گه:

لشیمي

مې بوزیاتم

مرضبلا یه

گه

لشیمي

ایركسپدی پورو ی

انچبلا یه

گه:

لشیمي

یوگوناشن

یوگوناشن

لشه

نه بیگا جتگا

انسک

بگا پشه بې

جبېس

شاعري

مې گوناينا

خاوندنه

ورى پندا

مې فقر او عجز يس

خاوندنه

ورى

پندا

ساينس تکنالوژي

وداي

گە:

مېچ

استفاد اكين

تې

انگار و يکالنا

ورى

پېندا

اتومي هچالىکو

گە

دمنهنين

مدادام

تې جنگۈيکالىنه

ورى

پېندا

پېندا

پېندا

تانك دوست

او دشمني

ورى

پېندا

آى

وراوا

اكور

ولسپلايە

او خوشبختیس

خاوندنه

وری

پیندا

میگا

پیندا

وری

پیندا

پشه بې

جبس

شاعری

کابل افغانستان

لهمنګل پروان

های!

های!

ویروی وطنم

وی!

بیروی وطنم

ای:

دوروی وطنم

آی!

لوروی وطنم

ادری

کوچه

سودری وطنم

آه:

ورچبوی وطنم

توی

کی تانگ دپکین

کی توب

اوکی تو پانگ دپکین

تینی بپلپک

خاطر

کی

کوتا پیسا

اوکې خالى

بانگ دېکېن

انو نامیدې

قهر لمانان ورتى

مین

کې؟

ای اوشا، (!!!)

اوکې ست (!!)

پرانگ دېکېن

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

کې؟

کې

کوتا پیسا

اوکې خالی

بانگ دېکېن

انو نامیدې

قهر لمانان ورتى

مین

کې؟

ای اوشا، (!!!)

اوکې ست (!! !)

پرانگ دېکېن

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

بجوی جب

نویوی آی

کاوو یا سال

ای مینی

آیی او تاتیس

جبیم

کریوی آی

زقیوی ای

هندوکش

گن

داریلای

کوچه

جانه شره

و پتپکی

بو زخمت

جانی ننگا

کېکی

نویوی نه آی

ڈکیوی آی

مرتاجع

نظمیلای

کوچه

تپنا

ورچی

پورا بیک

البه حقوق

توپ

دیوا شبی

لیونی

ملتیلای

کوچه

ورېشاباس

پایستى

جيا

پوراپیک کو

پولھیلای بو

ارودي آين

وطن

خزمتیلای

کوچه

دموا فرهنگ

كلتور

داري

ووناي

پورهونی

شن

جانستي

بت معلوم کیا

شروعی

قومیلای

کوچه

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

شريم او وطن

ديوا

وطن شره

شريم شب

ازادي

بدل کوچه

مليتيلاي کوچه

شروع

جهن

ياده پيو آيم

انگريزي او

روسي

امپراطوري

گپ کوچي

سورنه

چنده گايج

танک زوره

پلامونه یچم

قهرمانى

مم

كتيو آيم

تاریخ لگي

کوچه
اسبتداد آنتي
شریم ننگوی
شې
مبارزا
استعمار
ضدیدي
کیوا آیم
کتیمي استعمار گرنا
استیلى
بندە کوچه
د شمنى مېنا
پورا يدې پرجوا آیم

لەمنگل پروان

جس خدمتی

مم

حبانه پلا

عهد کیوام شی

زندی کیمی

می

دپنه کوچه

تانک جبیه

خدمت کوچه

که لم اه !

لوانه ایم

تینا

پوره

پیکستی

آرمنی شې

مینى

اره کوچه

لهده قلمى

کاغذ دوره

وداى

دوركىمى

كە تستېلىمې

ليونى

مليتلاى

لپنه کوچه

كە:

پىم د كا

اتىيم گلا

انچىم آندي

بن

شن محبتس

ولولي

پشه بې جبیس

مینه کوچه

افتخار شرى

داريم مينا

جبیم شې

نه و تىيم و ييله

دواس مىي

مهمه کوچه

کابل افغانستان

لهمنگام پروان

احساس

دوخ

کوچه

ارمان

کیما

ای

جنت کو

مساوات

جل

برملاپی

پولی

هر انسان

تانک عزت کو

ای

وری

شرہ

بادار

جهنه متیان

مې پندې دې

چوی شارن

تی عدالت کو

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

تُرُورِيزْم

ورچستي

ڈكيا

تسشي

شرستي

تكيا

وري ويسنه اي

منگل قرنس

اول ايوا

شبي

انچېلاي

لوسیا

کړستې

چال

جانستې مولیا

احوال

بدل بیوا

شې

لش سورالک

تاسو رچندک

جا:

جندہ پیری

تروریزمې

جب کنوا

شې

چودې ګه:

جنګ شې

ترورستان

لهدي حاضر

آن

ماريک مبناهد في

چوئ

دنیاکو

لشواشي

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

آایپم

ابادي شبِ

مبنا

حقم

آایرم

شبِ

ازادي

دېنه خونا

میني

کوچه

دروي

آمير ثايدې

افغانني

دارين

حق ليوني

ميلىتيلا

مینی

کوچه

آپت کوچه

نیوی

ام

افتخردی

او:

افتخردی

بو

زيات اين

گن

بیوی

قهرمانان

مینی

کوچه

انتظریدی

نیوی

آم

جواننۍ

ای

سود رانظام

جو پپین

مینې

کوچه

د منم شې

بو پاک

اور یشام

تاریخي شن

نهضت شن

بجوي

مینې

کوچه

کابل افغانستان

لهمنګل پروان

بیرغ

نن گیر

تنگ

او غیرت

مرچل شره

بیرغ اما

شونیک شامیک

اوالینا

کابیی لپیگا

کارونستن

جلبې شې

استان

ولس مرم

کو

شاروا

شې پولگا

کابل افغانستان

لهمنګل پروان

چوچو

وطن ایي

زخمی

چو چو

کوچه تپوا

میناس

دارويه

لبکن

مبې

وطن

هرکوتی

جن

کوچه

قهرمان

لېکن

گن

ارمان

لېکن

گن

ارمان

لېکن

کابل افغانستان

لہمنگل پروان

گپ

آمده

خلگنه

دورستا

سسوي

بوسترپي

گن

ازنا

شره

چالن

بينج

مي

وطنس

ازادیستا

گبیا

زندرا

تیان

او

زندرا

تیان

شهره

پرن

بېنج

کابل افغانستان

لهمنګل پروان

اکاڈومیک

ای کوئہ

بپدا

تانک

ملي

بیرغ

لبنه

پشه بې

جپس جواننہ

اکاڈومیک

کدا

می

داردي

جبې

می

مهمہ

علمیت

پاشرہ

پلپتان

بیدا

لکبک، پرک

دی

بورانادا

می

تاتی

جبی

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

خلگنی

بجدا بجدا گه سهار ببوا شې
وردا وردا گه بهار ایوا شې
قلمى گوردا تربکنی اوپرا دا
توبک استه خدمت وطنس کار هنوا شې
ای پشه بې ملیتس خلگىي
ای بلوچ ملیتس خلگىي
بجدا بجدا ، انچیلا يه لو سدا
تاردا سهار ببوا شې البه بئار اپوا شې
انچیلا يى چالدا انقلاب ببوا شې

تیس نونگا تگاملستا کاوپراوا یواشی

شهید اشیدی کفن سود راشی

ایمه کوچه ای تحول ایواشی

ای نورستانی مليتس خلگی

ای پشه بی مليتس خلگی

ب جدا ب جدا، انچیلای لو سدا

تاردا سهار بیواشی البه بهار ایواشی

کیگه ویر یچو کیگه بپلیچو

تانک منجه جنگیدی ویچو

خیمی دشمن البه پینچو

افغانستان و دای د کیچو

ای ترکمن مليتس خلگی

ای ازبک مليتس خلگی

ب جدا ب جدا، انچیلای لو سدا

تاردا سهار بیواشی البه بهار ایواشی

ایمنی گار هنیم قلم جبیدی

شاردا انقلاب لو شبدی

وطنی جو پیدا تانک استیدی

پوې ننگا کدا اشه زوریدې

ای تاجک مليتس خلگې

ای هزاره مليتس خلگې

بجدا بجدا، انچیلاي لو سدا

تاردا سهار ببوا شي البه بهار او اشي

۱۴/۱۲- کابل

جوان آنتې

کانتې ورچوا آی مي عصرس جوني در ترقيس بت چالوا شې
 کارونې شارپا سهار بیوا شې سوریس انچه به الوا شې
 اندارا گینچ تارا الینج تینا مزلی بیرو متا شې
 وری وری وخت ویتەگا
 له جواتې ویتۇا گېرنە ایگا
 قانون شې طبیعتىس نه تستكى
 پېتاي تارىخس اى گوزار لشە كوچى كولىكوا شې
 تىسى پندى گورە شرئ شارپى هدف كو پولوا شې
 خوشبختي اىرپ تانك وطن كو كە شرى تینا پوا شې
 افغانستان حق دارگا
 تىنە لەھىدى پورا بىگا
 قانون شې طبیعتىس نه تستگا

کیمی گه مو چتینچ تینا نفیی استای دیوا شې
هدف وری اسلام بانا يدې جنگ اوپروا شې
کینستې تېنگا و سلسټې گورا وطن تینا شې
دشمن تینا منجای پگا
تروریزم شامیک تېنگا
قانون شى طبیعتس تە تستېنگا

۱۲/۴/۱۳۶۱ - کابل

امه بجوي آيس

استبدد متن جنگ کايس، استثمرې نه اوږيسي

ترور اما دشمنن، استعمبرې نه اوږيسي

وطني جو پيسې جو وطنې جو پيسې

دشمنې نه اوږيسي دشمنې نه اوږيسي

ايله اما شعارن، ايلو اما شعارن

وطن ام وطن امه ميس ولهيلۍ آيس

پشتون، تاجک ازبک، نورستانې که پشه بي آيس

اي وريش قربان بيوی آيس

اي وريش دوان بيوی آيس

ايله اما شعاون، ابله اما شعارن

بس شى گه بيلچن انگرېزنو مي او تي دي

ست و يا سال آوته ننګا کچن او تي دي

ورى نه بيليتان بيدن

وري نه او ريتان بيدن

ايله اما شعارن، ايله اما شعارن

حق مبارزا شي او مه کامياب کيسىي

حق مبارزا شي او مه کامياب کيسىي

ملي و حرت کوچه، شري دي پوليسي

جهنى بوجليسي جهنى بوجليسي

قسم شي نه او ره يسىي قسم شي نه او رىسىي

ايله اما شعارن، ايله اما شعارن

افغان وطن سوره خول لوروا شي

لپوانشى لوشي كوشاروا شي

جانين شرئ پيووا شي

پندىن لوروا شي

ايله اما شعارن ايله اما شعارن

١٤/٢/١٣٦١ - کابل

وطنس مینی

وطنس مینئ شې اړام میس ترقی خاطرې
 وړیم مالیم شې قربان میس سوکالي خاطرې
 تاکه زندا تما آ، میس ایگري خاطرې
 ګین پنگوا توپک استه، میس ارامي خاطرې
 دشمنستا منډیمي، وطن او dai ډیکېمي
 استستا نه اوږيمي، وطن و dai کېيمې
 مینستا آداريمې مینستا آداريمې
 ايله مينا وطنم، بو شرام ګران شې
 وطن ګران شې شرام، داين دروام شې شرام
 تاګه دشمني تې ورچ حرام شې شرام
 کاييمې خدمتستا آ، حقې مدام شې شرام

مینه منستم یو پینوام شې شرام

پوه ختن شې ختن، دریئ عدن شن عدن

مندوی یدې جا برنا زور گرنا، پلتقىن

شرلاونى دارينا، شرهنوا مې متن

ايله مينا وطنم، بو شرام گران شې

آمي وطنس آيمما، وطن مينا شې مينا

آمي ختنس آيمما ختن مينا شې مينا

آمي عدنس آيمما عدن مينا شې مينا

آمي اتن ايمما آتن مينا شې مينا

قربان شريم شې شريى

ويريم ماليم شې شريى

پواجانىم شې شريى

اپله مينا وطنم بو شرام گران شې

۲۷/۱۱/۱۳۷۱ - کابل

ای وطنم

ای مینی گران وطنم ته پو ای شیر مردا
 الینی شرا او باری تی گه چادر آی با تورنا
 مرچل آی اپودینا او زانگو آی سربازنا
 تینی نامه و دای قربان بیم مینی سودری وطنم
 مینی گوشنگم مینی گورم مینی تنم
 تینه کچه کوچه وطنم نهضت بت بجوي شن
 اپرین که ودان کندی قوت بت بجوي شن
 تینی گله داره کوچه غیرت بت بجوي شن
 کونر کارهنجکا، نونکی نغما اولس انتبی مگا
 اباسین کوچه سپلاب شپی امو شاباس دیگا
 ننگره و دای انشیستان، تا هرات او بد خشن جا
 هلمند وادی ویتستان، تخار او تاجوزجن جا
 کابل، زابل، فاریاب، پکتیا او تالغمون جا
 جم وطن نغما نغما شن ارگرای ترانا شن
 انقلبی زندی کیچین او نونگکی کوئ ولواشن
 مایم گران وطنم ازادی بی مبارک تیان
 ظالمنه و دای خلاص ای چو تیبینی مبارک تیان
 ته جغا ای اسیاس اورنی بی مبارک تیان

ابلی گینج تینی و دای سود ری سورشی الوی
 اندر اویل ویتیوی شپی سود ری سورشی الوی
 انقلب لوشه کوچه ای وطن، پوراپی و دان بیی
 اویای بت بجوي ان ختن کوئ ابادان بیی
 وري خوار او فقير نه تي ته بوجل بوستان بیی
 تینی پراخ فضا کوچه طمعا داریس بیبی زندگیس
 بکار کاروان شاریکن ڏمتاکتیکن بند گیس
 ای مینی سود وري وطنم مینا افغانستانم
 تینی پوه و دای دوان بیم ای مینی ختنم
 اگه شریم تینی در کرپی توپی دیمپی ای وطنم
 افتخار شرای آکیم، خول گه ارپستم آی ارمنی
 شریم توپی دیوام شپی او جانستم آی ارمنی

۲۰/۵/۱۳۴۲ - کابل

ترانا

وطن مینی لیلام اس آ مجنو
تاگه زنداتم میس مدیونی
صداقت پلاخدم تا آکیمی
شن اردار دریئ ممی کانو

امیس مینا او دای پیدا آیم
کیمی ننگا با بو ارودا آیم
دیوا ممپی سبق شپی داریلای
نرم آیم مگر نرمی کوچه شخرا آیم

یا و مینه شره گران شپ یو و طنم
ای پالی کوچه جهان وری سوتنم
ممی ترازا کوچه گران شپ
شمی ای لامیم که خه پتنم

و ه وطن تینه نامه و دای قربان بیم
انو نامینستی گه اریمی بو شادان بیم
بهه و خت مینا ارممنم بی پورا

گه، تینه ترقی خاطری آدان بیم

زندآیم دروا تینی کچه کوچه
گن بیوا آیم تینی اره کوچه
نعمتیلای مم بوایویم شن
آن شام تانک بخچه کوچه

آپولهی آم وه وطن، ته مینی ایام ای
او رتان نه بیمی دشمن کو گه حیام آی
غیرت زانگ کو کوچه آتو لپیکم
از نا کوچه مریکی گه اویام ای

۱۳/۵/۱۳۷۲ - کابل

شیمیس سنگری

صفا فضا شې، بکار هوا شې
 سودورا میناس شیرین دنیا شې
 انسان ازاد اس پېپیک نویک
 متنى فکربت ارتقا شې
 پردا چرینچ شامیک او چاس
 ویشین بیک لوش سورالوا شې
 پلان بینچ شنله بېلیکلاس
 صفا اپیس پاک عقیدا شې
 هر کي اره کوچه میناس انگري
 هر کي دوره کوچه، شیمیس سنگری
 يو باغ جو پیک، شونیک گلنا
 سودورى نغما شن شامیک ببلنا
 چراغ شچیک عشق او میناس
 جو تینچ وزر شلیک پتگنا
 نه خفتاني شې نه چرت و فکر

شیرین دنیا شی بت انسانا
 نه بت تخریب شن نه مچ تھمت
 تانک منجه واقعی دوستنا
 وطن جو پیک کو، لھمیس انسری
 هر کی دورہ کوچہ شیمیس سنگری
 لیونگری برابری او عطوفت منجیکه ایک
 انسان او عدالت منجیکه ایک
 اپتپوی شن انگر مینای دی
 لار شره گن قضاوت منجیکه ایک
 که گه صادق اینچ امہ وطن کو
 خلگه پلا خه قهرمان منجیکه ایک
 خلک بت ای آن جهان اما شی
 فکر پر جکس او معرفت منجیکه ایک
 اما خلکنا یوشی شوعری
 هر کی دورہ کوچہ شیمیس سنگری

۲/۸/۱۳۶۲ کابل

نونگا بهار

نونگا نونگا لشیم، دو کنا برین بدل لرین
 نن ارایی موجود کوچه، تازه گی او جل و بل لرین
 نه لشیم او تاریم، دو کونارنگ یدی
 نونگی نونگی ایوی شن، کوناس وری اجل لرین
 وخت نونگا موسم نونگا نونگا بهار شی
 طبیعتی نونکنگی کیچین، سانگ شپ او که دار شپ
 نونگا موخانا، او نونگا سقی یدی ایوا شپ
 وتا تازا شراب نونگا بت خو تکیوا شی
 نونگا مطربی جیکین، کوتا شره رباب
 نونگا سازو غزل، ارکی دوره و دای نیوا شپ

نونگا نات نونگي چوري، نونگا نگارشي
طبعتي سودوري کيچين سانگ شې او که دار شې
وخت نونگه ايوا شې خلکه ايرپدانونگا چار
نونگي تقاضاشن نونگي بين نن لهام و بار
نونگي پشكين گريس او کوني نه شن درکار
نونگا اما مقصدن او نونگي اما افکار
نونگا اما مزلمن، نونگا گوشينگ او گار شې
طبعتي سودوري کيچين سانگ شې او که دار شې

۵/۱۳۲۲- کابل

پشه يي مليتس حدي

انشیتان گلبهار شتل و دای
سرآلک جا پیچ درا کنای
کابل کونر نندي منجای
هندوکش جنوبي دمن و دای
چند وا پشه يي مليت
کوچه شیته اي وحدت
کنیا وطن شره غیرت
دارین ککرا شهامت
تاریخ لگکی کوچه اصیل وای ثابت بیوی این می و طنس
لیونی مليتیلای کوچه عاجز آین بت توجو مینی بیوا شې
درنا ماشې که اسکین، تګاو شې که او زبین
الیشنگ او یا پوشکین، الینگار شې که تتنین
ان پشه يي مليتس قومیلی

ای جبیس لایلی

افغانستان پولهیلی

وطن شره دیوی شن جانیلی

تاریخ لگی کوچه اصیل وای ثابت بیوی ان مه وطنس

لیونی ملیتیلا یه کوچه عاجز آن توجه مینی بیوا شې

آریت شلت او واماګل، شماش چلس یا کنه ګل

دره نور شې که نور ګل، کیل کوریک یاد یوه ګل

سود ودادی دورننگا بیوی آن

پوره کونی رواجیلای دی تستوی آن

عنعنای دی پوروی آن

لیونگری دی تربیوی آن

تاریخ لگی کوچه اصیل وای ثابت بیوی آن می وطنس

لیوی ملیتیلا کوچه عاجز آن توجو مینی بیوا شې.

۱۷/۱۲/۱۳۷۱ - کابل

شونیک بوسته

کوشې گەھوسس چپى انجەلگا
ساقي نيسا او هرو تاپورن بگا

سنگى گرسينىي چالىچان الينىپ شى
خوى اسمن شەرە وطن پۇرن بگا
محنىت ورى بىاغونس منجاي نىكىن
شونىك بوستەپلا ھرگل چالن بگا
تنسىلىك پتاي لينە ازىن گلە خاطرى
الينا بخمل كوچە شونىك گل لشن بگا
چلىك دوراوشونىك چىراغا تولس
بلبلس مىنېي باغە شەرە مندن بگا
ھر طرفىكە تاريم گل و بلبل آىن از نايدى
طبيعت كوچە محبتس بقى پىرن بگا

شونىك كە نن چمنس شى دورە ھرجاي كوچە
شهيدا شىس شې رنگىي جلکن بگا

۵/۲/۱۳۶۲ - کابل

شاعر آیم

انووا شاعر آیم
ابپوا شاعر آیم
آويروا شاعر آیم
خوبجووا شاعر آیم
مینا مرمم، مینا مطلبیم
مینا هدفم، مینا مقصدم
تانک وطن کو، تانک ختن کو
خدمت کریک شې
زحمت کشنې کومې مريک شې
آپشه بیس شاعری
آاریا بیس شاعری
آديگا نیس شاعری
آیم کار گریس شاعری
تانک جبیدې تانک اریدې
تانک مغزیدې تانک استنیدې
افغانستان کو، تانک وطن کو

خدمت کریک شې

لهمه گارنې کومې مریک شې

آخو شاعر آیم جبیس

نه گە شاعر آیم خالیس

وخت ویتھوا شى خطیس

وچستې اورا بجیس

جور او جفا او پېیکم مجنون لیلا او پېیکم

خوشحال خفا او پېیکم ویرازنا او پېیکم

افغانستان کوتانک وطن کو

خدمت کریک شې

دهکاتنى کومې مریک شې

۵/۲/۱۳۶۲

آ اوتیس پولهه ایم

آ اوتیس پولهه آم گه انگربز کو شکست دیکین
چنگ مرچل کو چه جانه اشپی دی شنه لیکین
تانک وطنی ننگا کیکین
تانک وطنی ننگا کیکین
آ اوتیس وای ایم گه استعمار متن جنگ کیکین
ظلم او استبداد تې زمانه کو چه منه دیکین
تانک جانه ماریکین
تانک جانه ماریکین
امه تینا او لدی اوتیس پند یا شارپیکن
وطن متن ابله عهد او قول کیکن
که تو کامیاب کیکن
که تو کامیاب کیکن

خواری هنکالیو می دو سس ارمان کیکپن
شره شې که ماله شې که جانه شې قربان کیکپن
وطنس بیرغى کويى دې سود را کييکپن !
اشيدى سود را کييکپن
آ او تيس پولهه آيم گه انگرېز کو شکست دىيکپن

۵/۲/۱۳۶۱- کابل

داین

وطنس داینی قربانی شې، قربانی گن افتخار
آسان لهام نه شې، میس گتکى شې درکار

هر او غنس وظیفی شې گەمی داینی ادا کندي
قربانبىدى ازادي استته ايگا اي گوزارتار
ايلىه رسم شى اماڭە درواشى پورە كنى دې
گوراڭنى پايمە مندې يچن بونساڭار
انخول قدرت جهنە نه شې گەممى مچىدى تارن
امە داین ودای بىيىن گن گن استعمار
وطنس داینی امە شەرە پولىكىن
مرا من انسانى شى، هدفيكە پوليسىي بوبكار

مس تېد ناکورى كن وى الق ودای
ارتgas لعس لروا، خف اس اس تىشار

۲۸/۱۱/۱۳۶۱ - کابل

پوین

پوین اما بو مساعد، هر ختناكو جنگلي اليني شن
دور پست دراي کوچه، خزانات خمول چندوي شن

کوچئ تندى شن، او كەشا شلىك چىرس
تسىتىي گەن دارىلا، ايمىي دى نسوپى شن
شلىك شىپ كەشونىك، المونىم شىپ او كەمس
مىپى پويس مەھصۇل، باتورنىپى دورىي شن
اما وظيفان شىپ كەمه پويس دارىلا يە گلاكمان
سەنگستەن ھرونتنە، بوزخيراي دې پىوروي شن
شاباس اى جواننە، مىي زخيراي لەمەيدىپا و ايمان
شام ويتەوا، مرىخس تارىي بىتالىوي شن

ساينس تكنالوجى علمە شەرىە جانسىتىپ مولىيا
پوسىتىپ جوپىپا انچىيلاي بىت چالوي شن

۵/۱۲/۱۳۶۱ کابل

وطنس کارهنجکي

اصليل ويام، دهکان او لهمگار اپن
اکثريت مېسى جو پېين مېنه کوچه

ابادي شې مېنه ساحق آييم
شې ازادي د نهه هونما مېنه کوچه
دروي امي راثهای دی، افغانستانې
دارين حق ليونې مليت يلا مېنه کوچه
آپست کوچنه نې وي آم افتخار دې
انقلبس گنې بې وي قهرمانان مېنه کوچه
انتظري دې نې وي آيام ج وانتنې
اي سودورا نظام ج وپين مېنه کوچه
دمنم شې بې او ريشام تاريخي
نهضتيلاشن بوجوي، مېنه کوچه

اچيك ين پرتينې خواري هنكاليو
ايواشې تحول، او جنه بش مېنه کوچه

۱۷/۸/۱۳۶۱ کابل

نامپدی مسلمان

کې آین ارتجاع پلاگي ايكوبىيوي آبن
تینا موقف طبقاتي استاي ديواشي مه وطنە

خواري هنکالينسا اشە پىكىن صدويا كال
البە دشمن كچي كۈپانىكىن تىسىي جنه
كارەھنин سرچندك كۈگي امە مجاهدين آيس
اسلام شى چند و اخطر كوچە افغانستانە
هنچالى طبقاتي شى اسلامى بانا كىندي
كوتى جنایتستا لورىمي مى اسلام شره مىنە

جومات شى كە مكتب، شفاخانا او كە گوشىنگ
انگروداي كىچىن مى نامسلمان دارە مارنە

۱۳۷۵/۵ کابل

اما وطن

اما شونیک اشیدی گهسوی وطن
اور تان نه بیسی گرداره مارتني

مالین شیرین شرای پیواشی
دری دهکان او زحم تکش لهمه گارتني
تپنه اره کوچه میناشن لکه آییس
کچستی نه او پیسی شو کمارتنی
خذمتستی آکیمی گهاما ای
ای ھیلسستی بنه دیمی مکارتني
مکارنه بیلوی آی سوت و یا سال
خلگه جواب دیکین جبارتنی
استبدس کنجا گتی چوتوي تپنه کوچه
چماری گوزار دیواشی عدارتنی

ازادي توي دیواشی طبعتی
شری تنگوی نه شی انگربزنتی

کابل ۱۳۶۹/۱۵

نندی آنتی

سیلا بی چپاین سا آیی اس شاروی
سرچشمی بی بو سرشار او دمروی شن

کوشش کین غلیمان گی تېگبدي می سوئیدي
خبر نه آن گی میس چپی انقلابی شن
میس جلبستا کیمی انشیتانا نه بیندی هیلا دی
هیله مارنا چلوتی منجای نیوی شی
ڈیل او وار، خس او خاشاک ئس وا یکالی
طوفانی چپت دروی دی آنسوی شن
تاریخ لگا کوچه افتخر دی یاده کیسی
سکندرس پلتنه ی دی مندوی شن

تساته نه بین جباران تینی پوری کو
تکی ورگستی طوفانی کوی شاروی شن

۲۰/۸۰/۱۳۶۱ - کابل

پشه یی جب

داردي گ روپ منج
جاي پشه یي جب دارگا

ريشى پوره کوني او تاريخي شن
هندوکش دمن کوچه مرين بگا
آي ی داردي جب يس اس
لېنه تاثيروري جنانه ابگا
صادقت پلا خدمتى بوانشى
البه جا حروف الفانه دارگا
جب يس گونى مى كوچه نه شى
با قدرت رژيمن ساگونى تگا
رته وي آي ه يكى ووي آي داري لاي
وري تين ساكلت ور فرنگي نتگ بلا

حق توپ ديو واشى وري جبهه پلا
ولادى تيز ساخ ذمت كگ

۲۰/۱۱/۱۳۶۱ - کابل

وطن

ای مشت پویستی شونیک زریدی نه دیمی
درواممی تاتی دی گن میراث شی می وطنس

ممی زیات شی گل بوتی ختن مشک و عنبر دی
هر درا سویزر لین دی بوسودرا شی می وطنس
هر جنگلی افريقا کوئ گن موتی دی پوروی شن
هر ندیا اباسین چپا چپایدی شاپوی شن می وطنس
همالیای هردارستا کوشیر جیکن طایعتس
هر رونتهی لعل و جوهر و دای بی زیات شن می وطنس
ای جوهری چوی دنیا پلا بدل کريتان نه بیم
پوشیکین شریئ آش هر کوتی جوه نی می وطنس

چیکه می وی قند او نبات و دای شیرین شن
ورگو هوی بی بوساعد هر ختن اکومی وطنس

شونیک گله مم لشیم شهید ناخاطری لهدی یاده کیم
هر گل بو تالن نه جیوا شونیک کفن شی می وطنس

ایله وطن جنت پلاسیالی کگا بهارو
هر کتالیا جنتی حوری غلمان اپن می وطنس

جو انتی ارودی مرچل کوپاین وطن خاطری
کھالیواسته بیرغ شن ملالی کوئ مه وطنس

لهم گاربی استعداد دارین عالي تانک مسلکه
وطن جو پیک کو، هر دیکان گین تنگواں می وطنس

روشن فکرني، کارگری ایدیالوزی شره مولین
ای سود و را نظام جو پین گه خوش بختي تپی می وطنس

که وطن صفتہ ویلے و دوس (حسن) لگیاتی
پورانہ کریتان بیدی ای حقہ به می وطنس

۱۲/۳/۱۳۶۱ - کابل

ارمنم

که ای گوزر لشمي

ارمنم نیوا شب
اریم نشا شب
گر ارمنم نیوا شب
که ای گوزار لشمي
تینا لگا چالب
تینا او را نستي
مم گه لشوم شب
مم گه لشوم شب
گر ارمنم نیوا شب
که ای گوزار لشمي
انچيلاي سودوري شن
ایرك دې پورو يشن
سورما انوا شب
سورما انوا شب
گر ارمنم نیوا شب
که ای گوزار لشمي

چوبل شاروی ای
کینا پروی آی
ارپی خول نیوا شبی
ارپی خول نیوا شبی
گر ارمنم نیوا شبی
که ای گوزار لشمي
تینا خوي او خصلتي
بوببي تینا صورتې
سوره خول لشوا شبی
سوره خول لشوا شبی
گر ارمنم نیوا شبی
که ای گوزار لشمي

۱۲/۲/۱۳۲۱ - کابل

اریم

نن ممی لرپی ته بوخفا اریم
کی مینایدی بکی رسوا اریم؟

پتی مرحمس گه ته بیی بی شریپی
مری گه کی ودای گورم دوا اریم؟
یارستی جدایی کوچه خوبو ویریکی
اوپه کی دنیا کوچه مینایدی اریم؟
پورا خوشحال ایکی تومت پلاته
البه تومتیدی لرپی، خول و ارخطا اریم؟
شری استه کوچه انشیا کی تامینایدی
بت خول بیی و آبی پروا اریم؟

مینایوقانونی شی خفامه به هیچ کودن
خفگن کوچه کوفایدانه شی مندوا اریم

۱۸/۳/۱۳۲۲

کابل

ورچس لشکی

ساه انشیوا تینه در گاه انتی ای و آم
مینستی دنیا کوچه مدام اه نو و آم
تیناخیالی دنیا ممی لپوناشی
مه لپونا کوچه بیدریخ اه لپو و آم

کمکوی نزدیک په کاو جتیک توی دیم
انچیلای چلا کاو ویریک توی دیم
ارستم شره جیاد اشنا استستی
گه تپی تننا استی کمگوی تپیک توی دیم

اره کوچه سادی آی دوره کوچه بونرم
دوستی یی شی شدال مینا کوچه بوگرم
جانستی در کیا همیشامینه و دای

لروی نه بیا مینستی، داری انچیلایه کوچه بو شرم

ورچه کوچه لشیمی ته درخوای اه آم
مری ممی مری گه ته کیس ای جواب دم
جواب نه مایی اوazi ازنا کوچه ویری
ما مایی گه میتان نه بیم ایله راست شی کو کدم

۲۱/۲/۱۳۲۲

شوري

پـشـه يـي جـبـيـس شـعـرـنـا شـورـيـا جـيـچـم
ادـبـي نـظـمـم پـنـديـدـي يـو شـارـپـيـچـم
دـمـوـي وزـنـ سـيلـبـي بـوـجـوـ پـيـچـم
شورـانـقلـبـ لـوـشـه كـوـچـه يـو جـبـ بـوـآلـيـچـم

ایر میو

زور او زوردار کالینا، گین منا کستا ایریمی
خول گه مینه پلا کیواشی ظلم بو
ایچین مادی او معنوی نعمتیلا چوی مه و طنس
مینه شره و نتچین چنہی کوی ایرمبو

دو خلگه

مـه دو خـلـکـه اـمـه پـلاـظـامـ کـیـواـشـی
کـهـاـی زـرـاـوـ وـرـیـ زـورـسـ خـاوـنـدـنـه
ظـالـمـانـ اـمـه کـنـدـه شـرـهـ نـیـوـیـ آـیـنـچـ
اشـینـ اـمـا پـوـاشـیـ سـتـ وـیـا سـالـ فـیـوـهـ النـهـ

دریکیم

ترقی او پورا پیک کاروان و دای که اه دریکیم
سنه زور او زور دار کالی اینچ مه وطن
نه ایرین که خواری هنگالی استه قدرت تی
مچ تارین نهضتیلای کو چوی جهنمه

حق

ارظام آنتی مظلوم منجه ایوا آس
مین چودی که فرعون لهه دی موسی آس
حق باطل شره مدام کامیاب بواشی
ابراهیم حکه آذر گوشنگ پیدا آس

لهمه گارس شیله

اپستا زوره ورگ بیان غمیدی
لهمه گارشیله پلانن بیان مه مندیدی
زرس خاوندنی شاروی آن جنگ پندیدی
ظالمان بوجل تباہ بیان مه مندیدی

۱۷/۱۲/۱۳۶۱

کابل

پشہ یې جبیس اوتي لغتی گه اما ولسن تی پلانونگی اشنا بېن پېنتو جبېدی مانا بیوی شن

دورپتا	مانا	لغت	شماره
	لندې	موتی	۱
	خبرې	اکېت	۲
	خو	کاو	۳
	ورخ	دواس	۴
	تلی و م	پېوام	۵
	ھلتە	لهەدې	۶
	لیکوال	لکېکالا	۷
	ئەل، کرت، مرتبە	پیرى	۸
	ویبن	بجوا	۹
	پوه، زیرك	ابلوا	۱۰
	کەچېرې	اگه	۱۱

۱۲	پینوام	پېژندگلوي	
۱۳	ایکوتو	یو ئاى	
۱۴	ایپیک	غوبىتنە	
۱۵	لپو	رات قول	
۱۶	مسكىپدى	پەتندي	
۱۷	دنه	وخت	
۱۸	کودن	کوم وخت	
۱۹	اخول	همدارنگە	
۲۰	ورى	نور	
۲۱	چويە	تولو	
۲۲	البه	اووس	
۲۳	جامن	کيبيido	
۲۴	اييم	واوره	
۲۵	ورگ	او به	
۲۶	اييم ورگ	دواوري او به	
۲۷	گپران	گرمان	
۲۸	دروا	پاتې	

	ورکپی مودی	ديوان	۲۹
	سرونه مو	شربن	۳۰
	ورباندی	شري	۳۱
	مخکی	پورا	۳۲
	جور	چپوا	۳۳
	وران	دردا	۳۴
	بنياسته	سودرا	۳۵
	بدرنگ	ادراء	۳۶
	زمونبر	اما	۳۷
	خانونه	ويړښن	۳۸
	ارواحګانې	جانښن	۳۹
	همدغه	مېڅي	۴۰
	لوګي	دوان	۴۱
	خاوره	پوه	۴۲
	منځ	منجه	۴۳
	پروت	چندوا	۴۴
	مندلۍ	ليوان	۴۵

	اوچت سر	شروعی	۴۶
	ساتنه	نگا	۴۷
	پیروی	واونینا	۴۸
	هغوي	تبی	۴۹
	شر اچوونکي	شروايكالنا	۵۰
	لاربسوونه	پندلوريك	۵۱
	اوسم	بت	۵۲
	ایپسودی	جیوان	۵۳
	غېر	کچه	۵۴
	ویل	مریک	۵۵
	کوم	کوتی	۵۶
	زما	مینی	۵۷
	مور	آی	۵۸
	پلار	تاتی	۵۹
	لاس په نامه	استه نامېدي	۶۰
	ولار	تسستوي	۶۱
	تول	چوئ	۶۲

	مطلب بې د هند داردي ژبو خخه دى	داردي	۷۳
	شته	شن	۷۴
	مره، بله‌اي	دموي	۷۵
	تول	چېکه، چوئي	۷۶
	غر	دار	۷۷
	خور	گله	۷۸
	پراته	چندوي	۷۹
	شرپ شوي	ډکوي	۷۰
	چې	ګه	۷۱
	د هغې	تيس	۷۲
	مشر	ډشتۍ یا جشتۍ	۷۳
	د پزې	نستستا	۷۴
	لند	موتا	۷۵
	لاس بې	استيا	۷۶
	وھلي	هنوي	۷۷
	تن، شخصي	جن	۷۸

	ویرول، ترہگر	ببني	٧٩
	بتان	بتيلا	٨٠
	وو	آينچ	٨١
	دوی	مي	٨٢
	نورو	وريو	٨٣
	پوه	مولوي	٨٤
	پربند	اورا	٨٥
	ناوه	گوراوئ	٨٦
	سوله او صفا	شيم	٨٧
	مرغى	چنچا	٨٨
	سپين	چلپك	٨٩
	ورکوم	ديم	٩٠
	لوى	گن	٩١
	۱۳۸۱	چاروياوايى	٩٢
	ورکپيدى	ديچبن	٩٣
	هغوى	تبى	٩٤
	واولو خي	پرنگى	٩٥

	یووالی	اپکیری	۹۶
	ورورو لی	لپونگیری	۹۷
	لری بچے	دارگا	۹۸
	ورک	نویک	۹۹
	مرگ	مارنی	۱۰۰
	تور	شامیک	۱۰۱
	سیوری بچے	اوچی	۱۰۲
	رنا	لوش	۱۰۳
	ستوری	تارا	۱۰۴
	شپہ	وبل	۱۰۵
	ختل	الیک	۱۰۶
	سېزل شوی	جتوی	۱۰۷
	لیدل	تاریک	۱۰۸
	لس کاله	دې سال	۱۰۹
	سترگو	انچیلای	۱۱۰
	شکون؛ یو قسم ئناور دی	اوشا	۱۱۱

	کری و	کاچین یا کیاچین	۱۱۲
	اووس	البه	۱۱۳
	لیدل	لشیک	۱۱۴
	زه	آ	۱۱۵
	ھبر	بو	۱۱۶
	زپھور	اپودا	۱۱۷
	ھسپ	انو	۱۱۸
	شم دی	بیم	۱۱۹
	زوی دی	پولھپ	۱۲۰
	پربنودی	ورتان	۱۲۱
	زنگولپی یې یم	لپیکیم	۱۲۲
	واپی	مگا	۱۲۳
	په ده باندی	دی	۱۲۴
	شئ	بدا	۱۲۵
	زر	جلدی	۱۲۶
	ویپ کرئ	کدا	۱۲۷
	خاطری	ار جمعی	۱۲۸

	وربی کرئی	دادا	۱۲۹
	جنگ او جنگره	هنچال	۱۳۰
	ولا	تستوا	۱۳۱
	کلک	ککرا	۱۳۲
	ماته	ممپی	۱۳۳
	تنھی بیجی	کتھکستا	۱۳۴
	خریکوم بیچ	چریمی	۱۳۵
	نه بی پربردم	نه اوریمی	۱۳۶
	شرم بیچ	ڈپکیمی	۱۳۷
	کھڑی مبی دی، کوم بیچ	کیوام، کوام، کیم	۱۳۸
	نیولی مبی دی	انشیکم	۱۳۹
	پہشان، پہ خبر مثل	کوئ	۱۴۰
	کور	گوشنگ	۱۴۱
	شیندل	پوشیک	۱۴۲
	افغان	اوغان	۱۴۳
	رسو و بیچ	پولیسی	۱۴۴

	ملا، کمر	گپن	۱۴۵
	ترلی	تکوی	۱۴۶
	پرپنسودل	اوریک	۱۴۷
	لمر	سور	۱۴۸
	تود شی	تپی	۱۴۹
	په سترگو	انچېدې	۱۵۰
	رادې وړي	اچدو	۱۵۱
	د ځمکې کره	کراس	۱۵۲
	شي	هن	۱۵۳
	و خوزبېري	انجلې	۱۵۴
	هغوي	اوتي	۱۵۵
	و هل شوي	هنوی	۱۵۶
	غواړي	اپرین	۱۵۷
	تورتم	اندارا	۱۵۸
	ورسېږي	پولي	۱۵۹
	سرته	شريکو	۱۶۰
	دغه	اپله	۱۶۱

	خه‌غواری!	کوایرگا	۱۲۲
	وږي	اوتي	۱۲۳
	برښه	تومري	۱۲۴
	مره	لوي	۱۲۵
	نه‌دې وي	نه‌تن	۱۲۶
	تبوي	توني	۱۲۷
	سوزپدلي	جوتوسي	۱۲۸
	غانبوشه	دندي	۱۲۹
	ژړپدلي	ويرولي	۱۳۰
	پاڅېږي	اوردا	۱۳۱
	پرپېږي	اوردا	۱۳۲
	وايې خلue	گوردا	۱۳۳
	پرانزي	چالدرا	۱۳۴
	تېرېږي	ويتكا	۱۳۵
	بيا	ګېر	۱۳۶
	رائي	ايگا	۱۳۷
	ناري، سورې په غورې	کارهنجا	۱۳۸

	وهل، غوبتہ رسول		
	جامبی	چیلا	۱۷۹
	کلی	لام	۱۸۰
	آس	گورا	۱۸۱
	منہبی	اوبریک	۱۸۲
	ستپری کبربی	وتین	۱۸۳
	ارول کبربی	پرتپن	۱۸۴
	کشت او کر	ختپن یا کتپن	۱۸۵
	شونتھی، درگیران	کانی	۱۸۶
	لبول، دردادن	شچیک	۱۸۷
	یہ لوبری	دو میدی	۱۸۸
	مخونه مو	دورستن	۱۸۹
	د اور بشو ڈوڈی، یا اور بشینہ	یا یس	۱۹۰
	خورو بی	اوستن	۱۹۱
	بنکارہ کوو بی	ایسی	۱۹۲
	وران او ویجار شوی	دوروی	۱۹۳

	لوستى	سیواد یا سواد	۱۹۴
	په او بنسکو	اپر کپدی	۱۹۵
	ایره	اسک	۱۹۶
	و بې پېژنی	پېندا	۱۹۷
	بد	مېچ	۱۹۸
	پورته	ور	۱۹۹
	بنکته	اکور	۲۰۰
	کباب شوی	بېر و بې	۲۰۱
	ملاست، غورز بدلی	لوروی	۲۰۲
	تاته	توی	۲۰۳
	توبک	توبانگ، توبک	۲۰۴
	غولول	بېلیک	۲۰۵
	ناچل، تقلب	کوتا	۲۰۶
	اوہ	سست	۲۰۷
	خوسوه	کاو و یا	۲۰۸
	تبردی کرل	و بتې بکې	۲۰۹
	پاخېرې	ورې	۲۱۰

	پښه دې	پايسټې	۲۱۱
	کېدہ	جيا	۲۱۲
	دي	آين	۲۱۳
	رواجونه تکرارول	ووناوی، واني	۲۱۴
	پخوانی	پورکونی	۲۱۵
	ورکړۍ	ديوا	۲۱۶
	ماتول	منډيک	۲۱۷
	په او بد و کې	لګي	۲۱۸
	پرپکول، غوشول	کټيک	۲۱۹
	پوه	پرجوا	۲۲۰
	و مرم، مر	لم، لوا	۲۲۱
	قطار	لېنه	۲۲۲
	غونښه مې	پیسم	۲۲۳
	و خندل شې	دکا	۲۲۴
	هلهوکي مې	انتقیم	۲۲۵
	سوری	ګلا	۲۲۶
	ړنډې	اندېږي	۲۲۷

	کوم بې	کیما	۲۲۸
	شی دې	بې	۲۲۹
	نەدې وی	متیان	۲۳۰
	روان دې شی	شارن	۲۳۱
	ویپ شرە	ڈکیا	۲۳۲
	وی خنډه	تکیا	۲۳۳
	یوویشتمن	ویسته ای منگل	۲۳۴
	پرانزه	لوسیا	۲۳۵
	بېرتە بې کړه	چالا	۲۳۶
	مار	جنده	۲۳۷
	لیدل شوی	لشاوا	۲۳۸
	غواړم بې	ایږیم	۲۳۹
	جورو وي	لنټین	۲۴۰
	ماکې، خیته کې	کوچه	۲۴۱
	شین	الینا	۲۴۲
	سور	شوئیک	۲۴۳
	زانګي	لپکا	۲۴۴

	رسپری	پولکا	۲۴۵
	تی، پستان	چوچو	۲۴۶
	توده	تپوی	۲۴۷
	بیا مو موند	لبکن	۲۴۸
	سندره	گې	۲۴۹
	وچ، وچې	سسوی	۲۵۰
	لوستل	پرک	۲۵۱
	رسولی	پلپتان	۲۵۲
	یوسئ	نادا	۲۵۳
	بېرته بې کړئ	لوسپدا	۲۵۴
	پسرلی	بئار	۲۵۵
	وینه	اش	۲۵۶
	اچولي استي	ويچو	۲۵۷
	خوان	جونی	۲۵۸
	ور، دروازه	دُر	۲۵۹
	وختل	الینچ	۲۶۰
	مرور	لهجوا	۲۶۱

	پانچ	پتای	۲۶۲
	تبستېدلې دی	موچتینج	۲۶۳
	ھېر	بېر و بو	۲۶۴
	گتچې، فایدې	نفيي	۲۶۵
	له منځه	منجاي	۲۶۶
	زړ، چټک، بېړه	جل	۲۶۷
	دغه	ايلو	۲۶۸
	نشي، نه يې شي کولى	بېدن	۲۶۹
	جهان، نړۍ	جهني	۲۷۰
	يمه	تما	۲۷۱
	پور، قرض	داين	۲۷۲
	د شاعر مطلب و چین د ختن نه دی	ختن	۲۷۳
	د شاعر مطلب د عدن د بىكلې بسارت دی	عدن	۲۷۴
	پوئونه	پلتون	۲۷۵

	سرخوږي	شرلاونۍ	۲۷۶
	د مقدونې پخوانې د علم او فرهنگ مشهور بناو	اتن	۲۷۷
	زمریالیو، د زمریو	شیر مردنا	۲۷۸
	لونګۍ	چادر	۲۷۹
	د باتورانو	باتورنا	۲۸۰
	کورمې	گوشنګم	۲۸۱
	ورکوي	ديگا	۲۸۲
	د ننګرها نه مطلب دی	ننګرهر	۲۸۳
	نيولي	انشييتا	۲۸۴
	د بدخشان نه مطلب دی	بدخشن	۲۸۵
	تپر شوی	ويستان	۲۸۶
	د جوزجان نه مطلب دی	جوزجن	۲۸۷
	د لغمان نه مطلب دی	لغمن	۲۸۸

	پوری	جا	۲۸۹
	هر طرفته	ارگیرای	۲۹۰
	خلاصون	چوتینی	۲۹۱
	تاج	جغا	۲۹۲
	پاخون	اورنی	۲۹۳
	وریع	ابلی	۲۹۴
	اولادونه	اویای	۲۹۵
	پری	ڄمتیا	۲۹۶
	پکار دی وی	در کرپی	۲۹۷
	بنه، خوب	بیبی	۲۹۸
	ارمان مپی بی	ارمنی	۲۹۹
	ماته	ممپی	۳۰۰
	د لیکوال مطلب د دره نورو سوتن کلی دی	سوتنم	۳۰۱
	د تلپی یو تاروزو	پالی	۳۰۲
	تلہ	ترازا	۳۰۳

	نورگل پتن کلی	پتینم	۳۰۴
	اورم	اریمي	۳۰۵
	ذرہ	اڑہ	۳۰۶
	بخشش	بخچہ	۳۰۷
	خندما	ازنا	۳۰۸
	زبینساک	پیرویک	۳۰۹
	خپور	ویشین	۳۱۰
	اور	انگری	۳۱۱
	خفگان	ختانی	۳۱۲
	په گرم زدہ	ارتپیوی	۳۱۳
	دروغ	لار	۳۱۴
	ھغہ	خہ	۳۱۵
	د پوهی	پرجکس	۳۱۶
	شعار	شوعري	۳۱۷
	پرونی	دوکنا	۳۱۸
	زارہ	بریں	۳۱۹
	بنکاري	لڑین	۳۲۰

	د پخوانی، د زاره	کوناس	۳۲۱
	می خانه، می کده	موخانا	۳۲۲
	زنگون	کوتا	۳۲۳
	کار	چار	۳۲۴
	کار	لهام	۳۲۵
	ورپسی	پشکین	۳۲۶
	کورکول	گار	۳۲۷
	شماره	گناد	۳۲۸
	په چاريکارو ولايت کې يو ئاي	شتل	۳۲۹
	په چاريکارو ولايت کې يو ئاي	گلبهار	۳۳۰
	لمراته	سرالك	۳۳۱
	د پېج د درې پوري	پېچ درکنای	۳۳۲
	کنر	کونر	۳۳۳
	شته	شىتە	۳۳۴
	د ننگرهار مربوطات	کيل خېوه	۳۳۵

	د خپوپ مربوطه یو خای	گورییک	۳۳۶
	کلک ولار	ترپیوی	۳۳۷
	خه دی	کوشې	۳۳۸
	جام	وتا	۳۳۹
	ډکپري	پورن بگام	۳۴۰
	شونډي	بوستير	۳۴۱
	نشته دی	نيسا	۳۴۲
	بپرته کېدل	چالن	۳۴۳
	غوتى	تسلیک	۳۴۴
	ئلپېرى	جلکن بگا	۳۴۵
	ورک	نووا	۳۴۶
	وریت، کباب شوی	بروا	۳۴۷
	خوئېدل	انجه لیک	۳۴۸
	کول	کريک	۳۴۹
	د دیگانو یا پشه یې ژې شاعر	ديگانيس	۳۵۰

	کارگرانو ته	لهمه گارنې	۳۵۱
	دهقانانو ته	دهکاننې	۳۵۲
	د هغه	اوتييس	۳۵۳
	زوی	پولهه	۳۵۴
	لمبولي دی	شنه ليکېن	۳۵۵
	په هغه وخت او زمانه کې	زمانا	۳۵۶
	روان کړي مودی	شارېکن	۳۵۷
	د ورځې	دوسس	۳۵۸
	په خه	کويې	۳۵۹
	د شاعر مطلب د انګرېزانو نه دی	گورگنا	۳۶۰
	و ګوري	تارن	۳۶۱
	و پربېي	بين	۳۶۲
	مرۍ، ګوله، لقمه	کورې	۳۶۳
	تالو، مرۍ	القه	۳۶۴
	ملاست، په ګونډو شوی	لپوا	۳۶۵

	لاس ته راھي	استه ايگا	۳۶۶
	ویستلي	کنوی	۳۶۷
	زمور خاوره	پوین	۳۶۸
	کشت او کر	ختنایا کتپنا	۳۶۹
	مخ پتپی	دورپت	۳۷۰
	همغسي	تخول	۳۷۱
	پراته	چندوي	۳۷۲
	سیندونه	نندی	۳۷۳
	ويالي، نهرونه	كتا	۳۷۴
	د شيدو	چيريس	۳۷۵
	حیصه، برخه، ویش	ونته	۳۷۶
	مانسام	شام	۳۷۷
	وايچو	وايمان	۳۷۸
	سورى	گلا	۳۷۹
	پهوارو	ایمپدی	۳۸۰
	غرونه	داريلا	۳۸۱
	مطلوب د ستوري نه	مريخس	۳۸۲

	دی		
	پخوانی	دنه هونا	۳۸۳
	په افتخار سره	افتخر دې	۳۸۴
	یو ئای	ایکتو	۳۸۵
	ورکړی	دیوا	۳۸۶
	همغه کسانو	تیسي جنه	۳۸۷
	د مور	ایس	۳۸۸
	یوه لوټه دې	ای ډیلستې	۳۸۹
	برستن يې	کنجا کتھي	۳۹۰
	غونډه شوې	چوټوي	۳۹۱
	او سپنیز	چماري	۳۹۲
	سردې بسکته شوی نه دی	شرې ننګووي	۳۹۳
	په شکو	سپوئیدې	۳۹۴
	فریب، چلول	چلوټی	۳۹۵
	لوټه او گته	ډیل، وار	۳۹۶
	څپېړه	چپان	۳۹۷
	خاځکۍ او به دې	ټکي ورگې	۳۹۸

	ویل کېبېي	مرین بگا	٣٩٩
	شوي	بوا	٤٠٠
	گونا، قصور	گونى	٤٠١
	کوي يېي	کگا	٤٠٢
	لوئ	گن	٤٠٣
	ونې	موتيې	٤٠٤
	کانى	ورونتىي	٤٠٥
	کېرى و	کريستان	٤٠٦
	وينه	اش	٤٠٧
	تنكى خوان	جوه نې	٤٠٨
	اب و هوايې	ورگە هوايې	٤٠٩
	ھلتە	لهدي	٤١٠
	بوتى	بوتا	٤١١
	لاندى	لېنه	٤١٢
	سرە، ورسە	پلا	٤١٣
	جنگى، نجوتە	كتاليا	٤١٤
	ويلوداس	تې	٤١٥
	اي	ويلودواس	٤١٦

	وتلى	ای	۴۱۷
	له منخه تللی	نيوا	۴۱۸
	اورد	نشوا	۴۱۹
	وپستان	لگا	۴۲۰
	اوچت، جگ، لور	چالي	۴۲۱
	ڏک	اورا	۴۲۲
	چپرته یوه مانا لري	پوروسي	۴۲۳
	رغپري پري	چوبيل، کپنا	۴۲۴
	راغلى	بيي بي	۴۲۵
	تال	ايوا	۴۲۶
	نوكتې، لېشانته	لپونا	۴۲۷
	ورک	كمکوئ	۴۲۸
	تودوخى	نعوا	۴۲۹
	ساده	تپيك	۴۳۰
	سور	садي	۴۳۱
	بسکاره کول	شدال	۴۳۲
	خه و کرم	لپوي	۴۳۳

	نورپای، زینه	کوکدم	۴۳۴
	ومې خېژوله لورو	شورې	۴۳۵
	پورپو ته	الېچم	۴۳۶
	غوزان، چارمغز	ايرمو	۴۳۷
	ملا	گين	۴۳۸
	تول	چويئ	۴۳۹
	خورلې يې دې	ايچين	۴۴۰
	په موب	امه شره	۴۴۱
	ويشلي يې دې	ونتېچين	۴۴۲
	د ماشومانو په خېر	چنتې کوئ	۴۴۳
	کړۍ يې دې	کيوا، کوا	۴۴۴
	اورډه، شانه	کنده	۴۴۵
	پاتې کړۍ يم	درېېکيم	۴۴۶
	ورنه، ورڅخه	وداي	۴۴۷
	منع ته راغلى	منجه ايوا	۴۴۸
	چېرته	چودې	۴۴۹
	شوېدې	بواس	۴۵۰

	توره	شیلهه	۴۵۱
	شی دې	بیان	۴۵۲
	ورمېگ، گردن	مندیدې	۴۵۳
	په لاره	پندیدې	۴۵۴
	په سین دې لاهو شي	نندې دې	۴۵۵
	شماره	گناد	۴۵۶
	مخ پانه	دورپنا	۴۵۷

يو خوب دوه انْحُوره

خدای دی خیر کړي

هم مې چپه سترګه

رېي

هم خوبونه ګلهوو

وينم

د پرون شپې نيمایي

کې

چې نه بانګ د چرګ

له خولي وت

او نه غږ د سپې

له خولي خوت

کاینات ټول خوبولي

ئنگېدل په خپل سوچونو

او فکرنو

په درانه خوب د نیسان

بنکالو نه وه د حیوان

او د انسان

خوا!

زما د بد نصیبیه کوم

حس ویبن و

د غمونو په خوراک تالو می تریخ و

کله خان کله جهان، کله

سپورمی، سره می وې

پتې خبری دوره سر کې

نا ارامه په هر لوت به

او بنتم په خپل بستر کې

هر اندام مې کړیکې کړې

د ڦپر درد نه

تول وجود مي سيخ په

سيخ و

د وختونو دي حالتو ته

هيبن پبن و

د انڊپبنو په چاپرچل کې

د اهار گرمى په تل کې

د يلدا د شپي سيلى به

شوې رالنگى

پور، بوري به تربنه

جورې شوي هوا کې

د چورتونو په دنيا کې

د هبوا د په هره خوا کې

د ماضي او حال په ڙبه

د جنگونو زور زياتيو

چپاول صحنو مي

ذهن کې خطور خور

فکر تم احساس به مې شو

تش کالبود رانه شعور اوږ

نه پوهېږم؟

په کوم وخت کې به مې

سترگې وي ورغلي

د خوبونو یو ناپاکه

دنياګي ته

دي خود سره

او

بي باکه

او بپواکه

خپلواکي ته

خوب کې وايم:

په شړک اوږي

په موږ اوږي

په کاسو، کاسو

را اوري

د بارو تو باران

اوري.

تالنده، بر پښنا

بي

لرزوي او

رژوي

د Ҳمکي غرونه

له ڏپر تاو نه

ايشووي

سمندرونه

خوب کي وايم:

يو خل بيا موږ

رابنکل شوي يو

جګرو ته

او

پتنو ته

بې وياره، بې بنیاده

بې شوابه

کارنامو ته

په بل خل مو ملا

ترلې

د خپل ملک و رانپدو ته

خوب کې وايم:

د جگپې فرهنگ پېرزو

وه

په مور دومره

ورور د ورور په

وينو لامبي

لور د مور سره په

جنگ ده

خور د خور وینته

وباسی

پلار د زوی ئىنپ

بېزاره

او زوی

له پلاره

کور په کور

او قوم په قوم

کلی په کلی

پتنې لنگى شوي

لبنکر د تورو سپو ورنه

پیدا شو.

زموردە د خوارانو

تۈل ويارونە او

دودونە يې

د يو خو تېکو نه

ئار كرل

خو، خو واره

نور يې نه شم سپین

ويلاي

يو، يو پت په

زره کې شماره

اى د دېرشو کلو ياره

د اتفاق د مېوې ونې جرېي وچې شوي له

بېخە!

پچې ورکې، برحې ورکې،

حق ناحق شو

جرگې شور شوي

نرخ بې نرخو

لاس کې پرپوت

ترې ماتې

ناغې ماتې

تیربې ماتې کړې

تور مخو کاذبانو

د توروونو په پلکونو

ترپنه يې جورې کړې

مېچنې د سرونو

دلوي ددي خوارانو

پري هلهوکي چې:

رانجه شي

رنوي پري رندې سترګې

د پېړيو

او پري ګتني اوه جنتونه

ژوي خپل ټول ګناونه

سپینې يې خوي دي

د زيان تورو لښکرو

د بي موره او پلاره افغانانو

د جنګ پړو قربانيانو

له خولی یوه چیغه راوئی

تکراروی دغه دوه تکی

موږ ته یې خه؟

او په موږ خه کي؟

خوب کې وايم

په شړک اوږي

په موږ اوږي

په کاسو، کاسو

را اوږي

د باروتو باران

اوږي

تالنده، برېښنا

یې

لرزوي

او رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاو نه

ايشوی سمندرونه

سپلابونه د او بو

خر، په

روان دي

زمور بnar کې

زمور کلو په باندو

او په ديار کې

زېر له زوو

وبالي ډکي ئې

له وينو.

هر خه وري

د خان په خېر

چې:

مخ ته یې راشي

زنده سر او که

بې ساھ دی

ماشومان دی که

سپین بېری

سپین سرې که

نیم زالې

تول له مخې په

ژړا او په

دعا دی

د بارو تو خرو ختيو

مخکي زغلي د يرغه اسيو په خبر

دا د ایرو د توفانونو

لاپوجن يې

دي را اخيستي

نامعلومه لور ته يې

بيا يې

پري گتي دنيا د زرو

او د اخرت بنکلی قصرونه

حوري ټولې دوي ته

ناستي دي په طمعه

په تحفه کې ورته وري

اره سرونه

نه پوهېږم:

چې به کوم اسمان سوری و

ترې راتوی دي دوي ته

دا ور فرمانونه

سېلابونه دي

د اوښکو يا د وينو

په کوڅو په وستلونو

کروندو په مکتبونو

بازارونو، په باغونو

سېل ځایونو کې

په شرنده

بھېږي.

ددغه سېلابونو

اویه تورې دی

هم سرې دی

هم د خټو یو بلا ده

په کوم لور چې شي

راماتې

لارې باسي

کوڅې باسي

جورپوي لوی تالابونه، ګردابونه

پروا نه ساتې د لوی

او د ورو تمدونونو

او سنې پکنالوژۍ

خو!

خبر نه ده د خپل زوره

د ژوندون یو هایولاده

هم دې، دې ده

هم ها، ها ده

کله دلتنه، کله هلتنه

هر چا سره

د سر په سر

سودا ده

زړه کې وايم:

دې د زیان تورو لښکرو

د عصیان تورو لښکرو

د سرونو دلالن بې مهار نه کړل

دې د ځمکې دوزخیانو

د جنګ پرو قربانیانو

له خولې

يو چيغه راوخي

تکراروي دغه

دوه ټکي

موبه ته یې خه؟!

او په موبه خه کي؟!

په شړک اوږي

په موبه اوږي

په کاسو، کاسو

را اوږي

د بارو تو باران

اوږي.

تالنده، برېښنا

یې

لرزوي او

رژوي

د ځمکي غرونه

له ډېر تاو نه

ايشووي

سمندرونه

خوب کې وايم:

يوه عجيبيه شان ورياده

کوچه خاخي

دالان خاخي

سمه خاخي

او غر خاخي

ببابان خاخي

سيبابان خاخي

اسمان خاخي

د هر چا سترگونه

دارې وهي وينې

هم د هغه په ګران خاخي

هم ستا په ګربوان

خاخي

هم زما په ګربوان

خاخي

دا د زیان توری لبکری

او د عصیان توری لبکری

دا د جنگ مره قربانیان بې

تر مرى پوري ھوب

کرپي

او له خولې بې يوه

چيغه راوحېي.

تکراروي

دغه دوه تکي

مورد ته بې خه؟!

او په مورب خه کي؟!

خوب کې وايم:

په شړک اوري

په مورب اوري

په کاسو، کاسو

را اوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برپښنا

يې

لرزوي او

رڙوي

د ڄمکي غرونه

له ڏپر تاو نه

ايشوي

سمندرونه

خوب کي وايم:

ددې بساري په هره څنډه

کشتۍ ځغلې بي

مهاره

بادبانونه يې

تك تور دي

تنابونه يې

تک تور دی

بیرغونه يې

تک تور دی

لنگرونه يې

تک تور دی

بندرونه يې

تک تور دی

د مانیوګانو د جوسونه يې

معلومېږي

چې:

د وحشت د جزيري

نه لاهو شوي

د جزاميانو لور ته

درومې

دوی د خېرمې

مازو زیان دی

د عمل ډگر ملاماتو

د خبرو، لھو او

پتیاقو اتلانو په

کوڅو باندې

ورسم دی

یو، یو نیسی

پوزه، غوره

ترې پربکوي

اعداموي

سنگساروي

او

رجموي

دوی ورته خاندي

دا لټان د زمانې

ورنه راضي دی

خو، خو واره شکر

باسی

دا د زیان توری لبکرې

او د عصیان توری لبکرې

په همدي يې قناعت دی

ددغه قانع شوو

تابع شوو

رنځور غارو

بې همته جزامیانو

دي د جنګ پرو قربانیانو

له خولي

یوه چيغه راوحې

تکراروي

دغه دوه تکي

موږ ته يې خه؟!

او په موږ خه کي؟!

خوب کې وايم:

په شپک اووي

په موږ اووي

په کاسو، کاسو

را اووي

د بارو تو باران

اووي.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رڙوي

د Ҳمکي غرونه

له ڏپر تاو نه

ايشووي

سمندرونه

خوب کې وايم:

د مهراپ، کور
اور اخیستی
د ((ززال))، ((رستم)) یادونه
مرہ دی
((رودابه))، یرغمل شوی
لور لہ مورہ ورکہ شوی
زوی لہ پلارہ
خور لہ ورور نہ
لادرک دی
ڈپری خویندی شوی
بی ورورہ
هر خہ ترمی شول تala
تالا ترغیہ
د پپکی گل داسی
بویہ
زمور بnar خو ھل تش شوی

له سریو

د خپل او د پردیو

دا خل هم انسانان ورک دي

ددی بسیار پاسیانان

ورک دي

خوانان ټول مرچل

ته تللي د

بریو

گنې خان سره خه

راوري

د خلاصیو

(بدبخت قومونه تل

د خپل بسیار دروازې ساتي

په غلو

او په غديو)

خوب کې وايم:

زمور د ماشومانو

په لویغاو کې

سپی غاپی

غوطه اچوی په

پته

کله مات په رنها ورخ کړي

لوی افغان د بل

په ګتیه

یېږي تولی لنگې شوي

خواو شا نېډې

ملکو کې

مدرسو کې

جوماتو کې

په کلیسا او مندرو کې

دا ناواره

په سپېڅلوا

مکانو کې

په تیارو او په تورتمو

محلو کې

روې ټولې بلاربې شوي

د مظلوم افغان د وینو په

رودلو

دا بې ننګه د زیان توري

لښکري

دا د عصیان توري

لښکري

په رنو، رنو ورگوري

چاره يې ستوني ته رارسي

دوى بيا هم پري

نقل شندي د ويارونو

دوست، دبمن

پېژنداي نه شي

دې د جنګ پرو

قربانیانو

د پېړیو دوه

مخیانو

له خولې یو چيغه

راوځي

تکراروي

د غه دوه تکي

موبه ته يې خه؟!

او په موبه خه کي؟!

خوب کې وايم:

په شرک اوري

په موبه اوري

په کاسو، کاسو

را اوسي

د بارو تو باران

اوری.

تالنده، برپیننا

یې

لرزوی او

رژوی

د Ҳمکې غرونه

له ډېرتاو نه

ايشوی

سمندرونه

خوب کې وايم:

بنار مو ټول وينو

نيولاهي

لر او برنه بحر جوړ دی

وبدم ځې له پرندو وينو

لوی غونډان په کې

ورغړي

د خرو او ناولو وینو

زهو

له او بيو نه

ئمكە تولە له بدېيىو

ڏکە شوي

د کشتى د خېتى

لاتدى

د سېلاپ خېي او بە

وينه

او اور

چې:

تول ستمېرى

فریاد کاندى

د باروتو امبارونه

يې

لامده شوي

سرمایی خود بنامار

په خبر

اوږدہ ژبه د ملانه

تاوه کړي

راکابې نوالې

ته

د مازیګر یوې

ناشتې ته

شخوند پري نه وهی

تېروې په لويو

کومو

دا د زیان توري

لښکري

او د عصیان توري

لښکري

ددې عصر جزامیان

دا د جنگ مره

قربانیان

چې د هېڅ نه خبر

نه دي

بس همدومره يې له

له خولي وئي

تکراروي

دغه دوه تکي

مور به يې خه؟!

او په موره خه کي؟!

خوب کې وايم:

په شړک اوږي

په موره اوږي

په کاسو، کاسو

را اوږي

د بارو تو باران

اوری.

ای د بدشامت وطنه
ای د بد تقدیر مدفنه
یې کوره د ذوب آهنه
له زرتشت تر برهمه
د بودا نه بیا تر ننه
د زمانو تورونالو
تار گرو
د شمند روز تورو ټوپو نه
د پېړيو پخوانۍ
د مخ خلتې موږ ته کندې لې
یخې، پخې تختې
هماغسي د دار بېخ ته پرتې دې
قیل، فانې او کوندي
ټول ورسره دې.
څوک چې یو تکي په سر کې

گرخوی.

ستاسو کالی، ته

خوشالی، ته

پرمخ تگ او ترقی، ته

هسيٽش قدم چې

کېردېي

زر يې غوڅ کې

سر له تنه

قربان شوي دي بچي دي

پريٽ ځېږي

پريٽ ځورېږي

پريٽ ڇېږي

د کلونو ارمانجن

د وختونو مانېجن

د ازله تر ابده

پريٽ پوه نه شويٽ

دا د زیان تورې

لښکرې

او د عصیان تورې

لښکرې

دا د کلونو رنځوران

دا د جنګ مړه قربانیان

ورته د لري ټقې کاندي

فقط د ومره يې

له خولي وحې

تکراروي

دغه د وه ټکي

موږ ته يې څه؟!

او په موږ څه کي؟!

خوب کې وايم:

په شړک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

را اوري

د بارو تو باران

اوري.

تالنده، بر پښنا

ېږي

لرزوي او

رژوي

د Ҳمکې غرونه

له ډپر تاونه

ايشووي

سمندرونه

خوب کې وايم:

هلته لري یونا اشنا

شان سپري ناست دی

زور، بودا شان

سپری ناست دی

بې پروا شان سپری

ناست دی

اوږدي لمنې خندو

يې

وراخیستى

دموي سپرغى د

جنگ

ايلوي سپرغى د

جنگ.

کموي سپرغى

د جنگ

خولي ته يې قلف د

سربو پروت دی

اشارو او کنایو کې

دومره وايي

دغه، دغه چې:

نن وينې

پا خېدلې په شپېلى

د اسرافيل دي

وارثان د عزرايل دي

دوی په ختیه د هابیل او

د قابیل دي

هر خوک وزني

بې بازخواسته

بې له جرمه

بې له فکره

خپل ئان وزني

تا وزني

او ما وزني.

نه پوهېږم؟

دا د کوم افت

سمبول دي

ئناور دي

د همنوعو

چى:

ورگله د مرزگو مېبرو

په لوی شپول دي

خوب کې وايم:

اى خالقه د وختونو

مورب دي خواوه

پانسى كرو

آخر ته زمورب خالق يې

مورب مخلوق د بې وسى يو

بنه فکر ورتە وکړئ

اى د فکر خاوندانو

دا د زيان توري

لښکري

او د عصیان توری

لبنکری

خوري روزي د

د انسانانو

لپه د رحم او به توی کره

بې له دې هم موب پسان

د قربانی يو

بې فریاده حلالېبو او بې دې

غارې مو نیولي

د قصاب سپینبو چرو ته

لارې باسو د دوزخ په

سرو تبیو

لنډوو دا سخت مزلونه

ناس پاسه او پردو ته

دا ولس مې د ناپوه سپو گله ده

دې د جنگ پرو

قربانیانو

له خولې یوه چیغه راوئي

تکراروي

دغه دوه تکي

موږ ته یې خه؟!

او په موږ خه کي؟!

خوب کې وايم:

په شړک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

را اوري

د بارو تو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوی

د ئەمکىي غرونە

لە ڏپرتاونە

ايشوي

سمندرونە

خوب کې وايم:

دلته پورته

هلتە کبنته

نامحسوسە

نامعلومە

څوک کسان دي

بهوي ويالي د وينو

دا حریمن سپېرہ زامنو

دا هورا خرمن يې مخ

باندي رابنكودي

غولوي د مقدسو ارواگانو

جسدونه

زره کې وايم:

دا د کومې زمانې غله

راتبول شوي

چې جمدر په سروي

او په جمدر قلموي

هسک، رنگ

سرونه

زمانه یو خواته په

زغاست ده

په ګرپندو ګامونو زاغلي

دوی په بله خوا

روان دي

چپه حئي او په شا بددي

قدمونه

خوب کې وايم:

يو ناخاپه مې زره

تنګ شې

د خوبونو دې پليته

دنياگې کې

يو خوک راشي

تخنوي مې وينېپدو ته

د اوسون د جورېلو

هيله من يم

زما هم د ساده ګانو

ددې دور افغانانو

دا د جنګ مړو قربانيانو

دي د پېړيو دوزخيانو

په خبر:

همدا یوه چيغه

راوئي

تکراروي

دغه دوه تکي

موږ ته يې خه؟!

او په موږ خه کي؟!

خوب کي وايم:

په شړک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

را اوري

د بارو تو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رڙوي

د ڄمکي غرونه

له ڏېرتاو نه

ایشوی

سمندرونه

بیا واپیم

پاس اسمان په

لوگو پت دی

پورورو لمر، سپوبمی

ده حلقة کړې

او کېکارې

لاندې ځمکه سور تنور ده

سات په سات د اور

خادر په خان

راکابې

دا د لوی ځمکې قابض

چې اور انسان دی

په نرۍ نرۍ سپرغیو کې

ساکابې

غر او سمی اور اخیستی

هر خه خوري

خانته راکابری

دا زموږ د توککيو اور

بنارگوئی

دا زموږ د کروندگرو

شنه فصلونه

دا زموږ د چوپانانو د رمو

واه ورغومي

دا زموږ د کسبگرو په لاس جور

تول اسبابونه

اخترونو کې چې زانګي مستې

پېغلي

يو د بل پسي راشکېږي د هغه

ټال تابونه

دا هستي چې تباہ کېږي

يو د بل پسي لوټپري

او نیستي ته سپارل کېږي

ولې ولې؟

څه لپاره؟

چا لپاره؟

بيا وايم چې:

هماغه بوډا راشي

اول سر ته شي

بيا پښو ته

غته ګوته مې کړي کلکه

کونتې بنسخه کړي

په ځمکه

راته وايي مسوليت دي د اوښن بار شو

زه بيا وايم:

اى سپېي

ښه سپېي

او بنایسته

بنکلی سپریه

گل سپریه

زه و بین نه یم

و یده یم

خوزوه می خاوه

زه یو فرد ددی جامعی یم

واکدار نه یم

سالار نه یم

مالدار نه یم

بادار نه یم

مسئلیت ته

غاره نه بدم

دوی د بار کاره

لرگی دی

هېخ وخت نه رسی منزل ته

تکفیروی می په ربنتیا

سپینو خبرو

دا د عمل ډگر ملاتی دی ازل ته

دا د زیان توری

لبنکری

او د عصیان توری

لبنکری

ورشه کښېنہ دغه مره

هبواد ولس ته

چې د لاسه يې

پچه نه اوړۍ

په تېرو يې وخت

تېر که

وهي لافې تش په ژبه.

دا د خبرو اتلان

دا د جنګ په قربانیان

تکراروی

دغه دوه تکی

موبـتـه یـبـ خـهـ؟ـ!

او پـه موبـتـه کـیـ؟ـ!

خـوبـ کـیـ واـیـمـ:

پـه شـرـکـ اوـرـیـ

پـه مـوـبـ اوـرـیـ

پـه کـاسـوـ، کـاسـوـ

راـ اوـرـیـ

دـ بـارـوـتـوـ بـارـانـ

اوـرـیـ.

تـالـنـدـهـ، بـرـپـنـسـناـ

یـبـ

لـرـزوـیـ اوـ

رـژـوـیـ

دـ ھـمـکـیـ غـرـونـهـ

له ډېر تاو نه

ايشوي

سمندرونه

ورور د ورور غوبنو ته

وبدی

پلار د زوی وینو ته

تربی

هر خوا ظلم او وحشت دی

بربریت د انسان گوره

ددی وخت دا تیپ فطرته حیوان گوره

خوب کې وايم:

دوی دلاسه

ددی بشار کوتري ټولې

مرې پرتې دی

فضا ټوله

هوا ټوله

ئمکە صفا تولە

د زاغانو د وزرو چتر

لاندى

ئىگپرواي کاندى

يوه توره شانتە

شىپە دە

تودە نە دە بىنە

سېرە دە

لە مۇبۇ نە زەمۈرە

اھورا چېرىخە خەفە دە

تل تېرىۋەخو.

أڭ

پە اھرىيەن باندىپ د ژوند

لارى بىامومو

نو ئىكە پە مۇبۇ شامدا م

تورتم دى

غرمه غم دی

سحر غم دی

شپه لاخه چې ورخ

هم غم دی

اختر غم دی

برات غم دی

هره عاشورا

بې له دې غم دی

زره کې وايم:

کاشکې خلاص واي

د بارو تو د لمبو نه

دې تورو

لوگونه

د کارغانو د ټونګونه

او پنجو نه

بيا وايم:

دا هسې یوه هیله او

ارزو ده

دا ممکن به تر هغه

ناجود وي

چې د زیان تورو

لبنکرو

او د عصیان تورو

لبنکرو

خوله کې دا شعار

موجود وي

او تکراروي

دغه دوه ټکي

موږ ته یې خه؟!

او په موږ خه کي؟!

خوب کې وايم:

په شړک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

رااوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رڙوي

د ڄمکي غرونه

له ڏېرتاو نه

ايشوي

سمندرونه

بيا وايم:

لاندي ڄمکه سره تبى ده

پاس اسمان په وينو

رنګ دی

دلته جنګ دی

هلتہ جنګ دی

همداسې جنګ دی چې

بیا جنګ دی

دا خواران خو سوله په سوال

غواړۍ

خلک وايي زموږ د بنار

مشر ملنګ دی

کندکچکول یې دی

په غاره

لاس یې اوږد پاتې

شوي

خير، خيرات هر چانه

غواړۍ

لاس یې تنګ دی

غواړي چې دا درې وږي ماره
کړي
دوی لپاره یې په جهان
ایښی قلنگ دی
لومړۍ مرې نازوی
غوندي پرې ساتي
بل لپوانو ته یې رمې
حواله کړي
پیشوګان یې د غوبنو
کوټوالیان دی
زما په اند چې:
د مشوري والا یې
امیان دی.
ددې بسار وږي انسان چې
خپل تقدیر بدلوای نه شي
د جګړې خوله په جګړه ماتواي نه شي

د زور اورونه

خپل ئان خلاصوای نه شي

دا د زيان توري

لبنکري

او د عصيان توري

لبنکري

داد جنگ په قربانيان

همداسي بنه دي

تکاري دي دا دوه

تکي

موبه يې خه؟!

او په موبه خه کي؟!

خوب کي وايم:

په شرک اوري

په موبه اوري

په کاسو، کاسو

را اوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، بر پښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېرتاو نه

ايشوی

سمندرونه

بيا وايم:

دي سرتئبه مغورو ته گوره

ورته توت بنکاري د ټول

انسان سرونه

راجواوه ګني د درست

جهان ملکونه

ئەمكە سېزى

اسمان سېزى

انسان سېزى

حیوان سېزى

دی د لرې ورتە گوري

ترپنە اخلىي بنه

خوندونە

دلته خو پە گوتۇ شىمېر لوى

دللان يې ودرولي

ھلتە ھم يې دغە حال دى

تل سودا كري پە بې عدلو

پە تىيت بها د وينو

د بېوزلۇ

او د عزلۇ

پربكوي ژې پر بېخ

په سرونو کې چېر وي

هغه سر چې شمله ور وي

غوڅوي يې

رغړوي يې

کولوي يې

غورخوي يې

د جګړي د ملك کوڅو ته

خو راړر کوتله سپو ته

خوب کې وايم:

دا د زیان توري

لښکري

د عصیان توري

لښکري

ددې بسار پوچې

ککري

شیشې وولي په کابو

بیا لتیوی تورو کودنیو کې

دا خپل خیرن

مخونه

هر خه انگری د لوی دربار

له ربہ

دی کې پا خبدم له خوبه

د یو بد اواز

له ضربه

اول کې ناستم

بیا پرپوتمن له کته

تول وجود مې خوله

شوی و

له هیبته

زه به لیکم خپل

خوبونه

دوی دی کې نی

ترقیامته

چې اوس به بابا

غونبئه ډوډی راوري

تکراروي دي دا دوه

تکي

مورډ ته يې خه؟!

او په مورډ خه کي؟!

۳۰۳	پیوه
۳۰۶	زمانه
۳۰۸	د وینو جامی
۳۱۳	بې باکە
۳۱۸	کوتى
۳۲۱	د کونې سىند تە
۳۴۳	لارويه
۳۴۵	شپۇنگى
۳۴۷	د ژمىي پىرسلى
۳۴۹	لېپونىيە
۳۵۱	د ژمىي مابنام
۳۵۳	د پاخە عمر سپى
۳۵۵	زېگىيە
۳۵۷	سېپىلنىيە
۳۵۹	د غور نىكە بچىيە
۳۶۱	ايم ورگ
۳۶۲	موتىي اڭت
۳۶۴	د ((ايم ورگ) پەھكلە
۳۶۶	د حسام د شعر گلورىنى پانى

۳۶۹	افغانستان
۳۷۲	نه مرپکی ممی!
۳۷۴	که:
۳۷۶	مادا:
۳۷۸	اورا
۳۸۰	نونگا کلیس مبارکیه
۳۸۲	پرنگی
۳۸۴	نویک مارینس
۳۸۶	شخرا
۳۹۰	مگا
۳۹۲	دشمن
۳۹۷	پاک علم
۴۰۰	کوا یپگا
۴۱۴	های!
۴۱۶	کی؟
۴۱۷	بجوی جب
۴۲۱	شريم او وطن
۴۲۳	جبس خدمتی
۴۲۶	احساس
۴۲۸	تروریزم

۴۳۱	آایپم
۴۳۴	بیرغ
۴۳۶	چوچو
۴۳۸	گب
۴۴۰	اکادومیک
۴۴۲	خلگنی
۴۴۵	جوان آنتی
۴۴۷	امه بجوي آيس
۴۴۹	وطنس مینی
۴۵۱	ای وطنم
۴۵۳	ترانا
۴۵۵	شیمیس سنگری
۴۵۷	نونگابهار
۴۵۹	پشه یی ملیتس حدي
۴۶۱	شوئیک بوستیر
۴۶۲	شاعر آیم
۴۶۴	آ اوتیس پولھه ایم
۴۶۶	داین
۴۶۷	پوین
۴۶۸	وطنس کارهنجکی

نامېدى مسلمان.....	۴۶۹
اما وطن.....	۴۷۰
ندىي آنتىي.....	۴۷۱
پشه يې جب.....	۴۷۲
وطن.....	۴۷۳
ارمنم.....	۴۷۵
اپيم.....	۴۷۷
ورچبس لشكىي ..	۴۷۸
شورى.....	۴۸۰
ايرمبو.....	۴۸۰
دوخلگە.....	۴۸۱
درىيكم.....	۴۸۱
حق.....	۴۸۲
لهمه گارس شيلە.....	۴۸۲
پشه يې جبىس اوتي گە اما ولسن تې پلانونگى اشنا بېن.....	۴۸۳
يو خوب دوه انخورە.....	۵۱۲

مننه او کور و دانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنگپال شخصیت بناغلي (انجنيير ذبیح الله حسام) خخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته يې اوږد ورکړه. ملي تحریک وياري چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ يې پیل کړې ده. دالړۍ به دوام لري. موبوله تولو درنو هېوادو والو خخه په خورا درنښت هيله کوو چې په خپل معنوی او مادي وس د كتابونو د چاپ دالړۍ لا پسي وغئوي.

يو ئل بیا د دې اثر له ليکوال او چاپوونکي خخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د ليکلو او چاپولو جو ګه شول

په فرهنگي مينه

د افغانستان ملي تحریک

چاپ شوي اثار:

- زه کابل یم
- او را پرنگی
- تارینا لوشه
- ایم ورگی
- سپینی وینی
- سرخلاصی لیکونه
- یوه شپه دوه خوبونه
- د یوویشتمی پېړع انسانی د لالان
- اشیل
- یو خوب دوه انځوره
- خار

الحاج محمد حسن حامد

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د څپرونولوړ: ۱۰۲

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library